

RAZGLED

AKO RABITE TISKOVINE • ILUSTRACIJE • KATALOGE ALI PROSPEKTE

TODA SE NE MORETE ODLOČITI, V KAKŠNI TEHNIKI
NAJ SE IZDELAJO, BLAGOVOLITE SE OBRNITI VEDNO
NA NAŠE PODJETJE

V VSEH POTREBAH

VAM JE V TEH VPRAŠANJIH
DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

**UGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA**

UMET. GRAFIČNI ZAVOD
V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOGE

VSA GRAFIČNA DELA SE IZ-
VRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO
IN PO ZMERNIH CENAH

BRZOJAVI: JUGOTISKARNA
LJUBLJANA ♥ PRORAČUNI
IN PONUDBE NA ZAHTEVO

**BAKROTISK
SVETLOTISK
OFFSET • TISK
KAMNOTISK
• KLIŠARNA •
LIVARNICA
KNJIGOTISK
ILUSTRACIJE
• ČASOPISJE •
KNJIGOVEZ
NICA /////
TISKARNA**

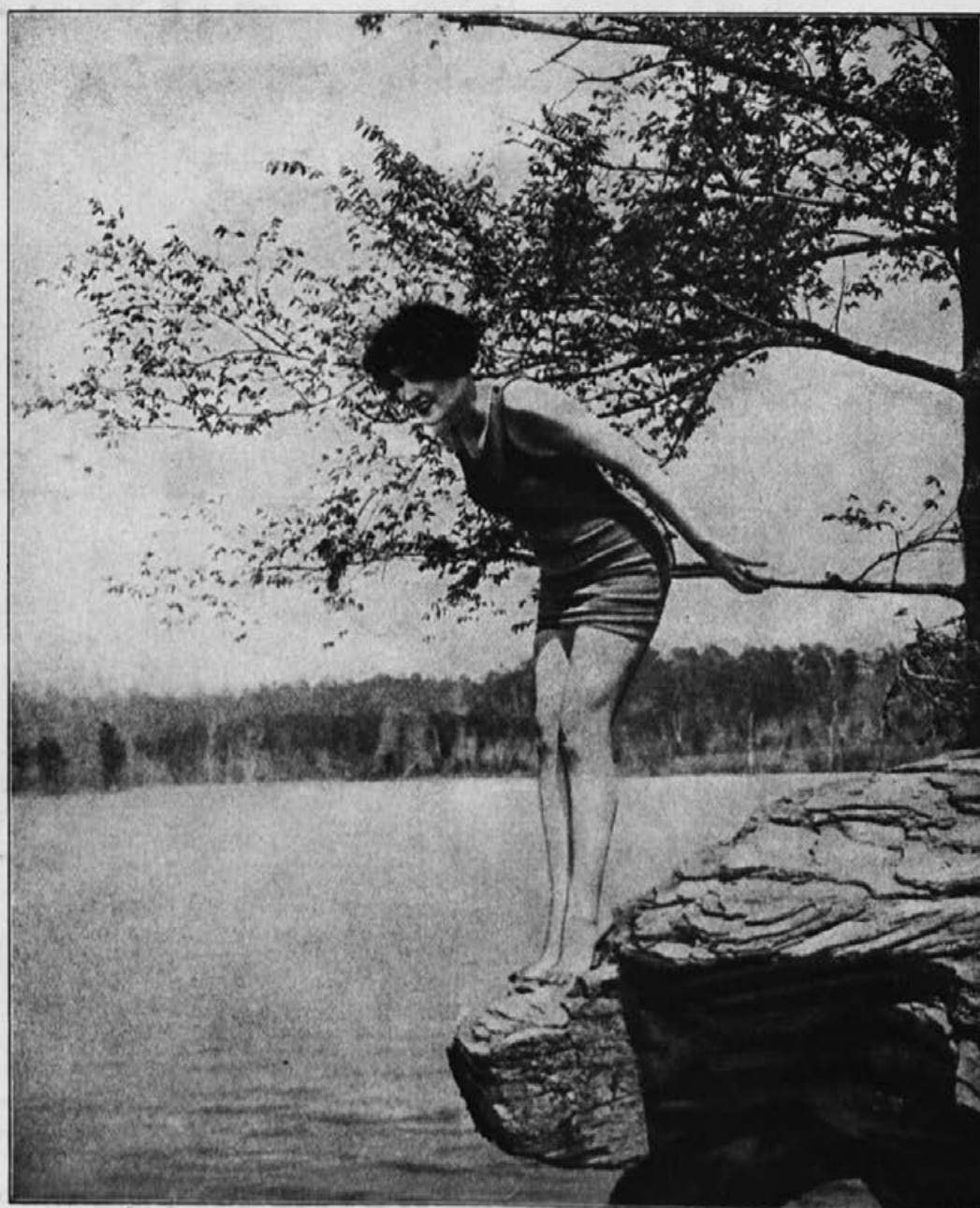
Razgled

Slovenska družabna revija

Leto 1927/28

Ljubljana

Štev. 10/12

Ali naj že poskusim?

Z naših odrov

Zgoraj levo:

Anta Kovačičeva, članica mariborskega Narodnega gledališča v svoji briljantni vlogi Rone v Leskovčevih »Dveh bregovih«, ki sta na mariborskem odru v režiji R. Pregarca dosegla velik uspeh

Desno zgoraj:

Prizor iz Golouhove drame »Kriza«, ki so jo uprizorili delavci v ljubljanskem Narodnem gledališču v izborni pripravi B. Krefta — B. Kreft, ki je »Krizo« tako uspešno režiral

Desno v sredi:

Z naših podeželskih odrov. »Faun« na kamniškem odru. Zaključna predstava dramatične šole, ki jo je vodil prof. Josip Šest

Spodaj levo:

Mala Silva, ki vneto pomaga v ljubljanski operi kot hčerka nesrečne Butterfly svojim različnim mamicam do tem genljivejšega uspeha

Spodaj desno:

Rajko Kos kot Franci, v Langerjevi »Periferiji« na kamniškem odru

Iz dežele solnca in počitnic Zgoraj od leve na desno: Stara mamica iz Baške — Kapelica sv. Antona na Omišlju — V sredi: Baška: Ulica na kolodvor — Gdžna Ivka P. iz Zagreba — Pristanišče Crikvenice Spodaj: Gospa R. iz Ljubljane krmi v Dubrovniku golobe — Motiv iz Omišlja

Krasote našega zasedenega ozemlja: Črni vrh nad Idrijo

Našim cenjenim naročnikom in čitateljem.

S pričujočo številko zaključujemo prvi letnik „Razgleda“. Število naročnikov se je dvignilo nad pričakovanje, priljubljenost te prve slovenske družabne revije je zrasla. In vendar je marsikateri naših cenjenih naročnikov godrnjal, ko je moral včasih čez čas čakati na izid naslednjega zvezka. Krivdo bi mogli zvrčati na razne krivce. Toda deliti jo hočemo na polovico. „Razgled“ je samo slovenska družabna revija brez vsakega političnega ozadja. Raditega tudi nima toliko denarja, in je kolikortoliko odvisen od svojih plačujočih naročnikov!

„Razgled“ bo v naslednjem letu prinesel v opremnem in vsebinskem pogledu vse polno izboljšanj, tiskan bo na najfinejšem belem papirju, razširili bomo po možnosti tudi obseg slik in teksta — in vendar ostane cena ista, t. j.

Din 80.— za celo leto.

„Razgled“ bo štel v naslednjem letu 12 števil v 10. zvezkih in bo izhajal točno vsakega 1. v mesecu.

1. številka II. letnika izide 1. julija 1928.

Vsem našim cenjenim naročnikom se ob zaključku prvega letnika zahvaljujemo kar najpristrčneje za prijateljstvo s prošnjo, da nam oprostijo posledice prvoletnih težkoč. Nadaljnja naklonjenost naših dosedanjih naročnikov nam bo dala možnost v naslednjem letu popraviti vse in še dodati. Pravtako prosimo tudi vse naročnike, ki so še zaostali z naročnino, da nam jo čimprej nakažejo. S točnim plačevanjem naročnine sami sebi urejujete, opremljate in izboljšujete list, na katerega ste naročeni.

Pri tej priliki opozarjamo na načrt in seznam nagrad, ki ga najdete na strani 235 te številke in katerega se blagovolite poslužiti, da pomorete sebi in nam.

Uprava in uredništvo
„Razgleda“.

Križem Pariza

Stanko Mencinger

Pariz. — Vrvenje ulice, razkošne palače, Folies Bergères, midinetke, apaši, Eifflov stolp. Vse to gledano skozi prizmo fantazije. Nobeno pripovedovanje, nobena knjiga predstave ne omaje.

Sele realnost predstavo kontrolira; utrdi jo ali pa razbije. Je nekaj čudnega s tem mestom. Prve dni, morda celo prve tedne utruji, skoro ozlovolji. Duši smrad bencina in oglušuje hrup vozil. Pridete v dotiko z ljudmi vseh narodnosti, najmanj s Francozi. Nečesa, kar bi bilo podobno dunajski »Gemütlichkeit«, ni. Samo mrzla vljudnost, nobene intimne besede. Ni udobne kavarne, kjer bi se človek zabarikadiral za grmado časopisov in prepustil času. Ulica ne ve mnogo o sloviti pariški eleganci. Imponira vam Louvre in Moulin Rouge. Sicer pa se vam zdi, da celo Montmartre ne zasluži povsem svojega vablivo slabega slovesa.

Ostanete še nekaj tednov, mesecev. Monotoni hrup buljarja se pretvarja v muziko v vaših ušesih. Peljete se v okoličino in vam je dolgčas po tem hrupu. Počrneli mrki zidovi gledajo prijazneje in pripovedujejo zgodbe, obrazi ljudi, ki jih srečujete, so manj resni.

Na senmišelskem buljarju srečate večkrat gruče študentov, ki prepevajo in se zabavajo na račun mimoidočih. N. pr.: jih vidite, kako korakajo zvečer v dolgi vrsti, nosijo lampijončke, hlače do kolen privihane, pojo. Nenadoma obkoli gospoda in gospodično, ki jih je slučaj posadil na isto klop, in ju v šali silijo, naj se poljubita. Gospod je pripravljen, gospodična se brani. Pa nič, se razjeze. Zapojo: nimata se rada, in odhite. Ni še ugasnil študentovski humor v latinskem kvartu.

Luksemburški park se vam močno priljubi. Tako solnčen je in intimen. Po bazenu sredi parka spuščajo otroci jadrnice, ki izgledajo v solncu kakor jata galebov. Vsa karavana otrok jaha na osličkih po parku naokrog. In spet drugi se smejejo in jokajo z »guignolom« v malih marionetnih gledališčih, razmeščenih po parku. Angleži so vsepovsod namestili svoje fotografske aparate.

Na čajanki pri neki dami iz pravega meščanskega kroga ste prišli v dotiko s pravo francosko družbo. Profinjenost, duhovit razgovor. Nobene kričavosti v oblekah, besedah, gestah, ki tako pogosto karikira odličnjake z juga. Eventualno slabo mnenje o Francozih, ki ga je povzročila ulica, ste temeljito revidirali.

In še tisoč in tisoč malenkosti.

Neki prijatelj potuje; spremito ga na postajo. Ko vlak odhaja, vam ni tesno le radi ločitve s prijateljem. Mnogo, mnogo več. Bojite se trenutka, ko bo tudi vam treba zapustiti

mesto, ki vas je pritegnilo k sebi s tisoč nevidnimi rokami, mesto, ki ste ga vzljubili, da sami prav ne veste kdaj in zakaj.

Pravijo, da je Buenos Aires krasno, moderno velemesto, ki po svojem življenju le malo zaostaja za Parizom. Pa se zgodi Argentincem, da čez pol leta po povratku iz Pariza dobe bolezen, ki ji pravijo »parisita« in ki obstoja iz nepremagljivega hrepenenja po Parizu, tako, da je treba včasih pripraviti kovčege in odpotovati. Posebno se to rado zgodi mladim damam, ki so mi tudi to pripovedovale, zato jim prepuščam vso odgovornost. Mislim, da »parisita« tudi v Evropi ne bi bila povsem neznana bolezen, le da imajo prazni žepi soprogov čudno zdravilno moč.

Boulevard

Avtobus AJ na liniji St. Michel in kolodvor St. Lazare se je pridružil dolgi vrsti vozil, ki čakajo, da redar zapre promet vzdolž buljarja »des Capucines« in jim omogoči prehod. Moj sosed nestrpno pogleduje na uro in me nenadoma vpraša srbski, če mi je znano, do kdaj je odprta srbska banka v »rue de la Victoire«. Aha, izdala me je »t'olitika«, ki mi je molela iz žepa. »Samo do šestih, gospod, če se kmalu premaknemo, pridete še morda pravčasno.« Ravno med tem smo se res pričeli premikati, toda le počasi smo napredovali v tej gneči, in ravno ko smo dospeli na rob buljarja, je ugasnila rdeča luč na signalnem drogu in nanovo smo obstali, le s to prednostjo, da smo sedaj od bliže opazovali oba trakova vozil, ki sta se pomikala vzdolž buljarja, eden doli, drugi gori. Med tem je šesta ura prošla in moj sosed je najbrž premišljeval, kako pust večer bo, ker ni izmenjal dinarjev.

Pred Opero izstopim. Mrzel zimski večer je, toda človeku je toplo sredi tega vrvenja. Kavarna pri kavarni. Mnogi sede zunaj na trotoarju. Tudi pozimi v največjem mrazu. Majhne železne pečice ogrevajo zrak, da je možno vztrajati. Platnena streha čuva kavarniške goste pozimi pred dežjem in snegom, poleti pred solncem. Ko pa vsakdo najrajši sedi na ulici in opazuje življenje. Presediš ure tako in je vedno zabavno. Še v misel ti ne pridejo časopisi. Iz bližnje ogromne trgovske hiše »Galeries Lafayette« se je vsulo na stotine uslužbenk in čakajo zdaj tu na svoj avtobus, tramvaj ali metro. Priznati jim je treba, da so »chic« te male prodajalke. Marsikakšen starejši gospod z one strani Rokavskega preliva dela na tihem paralelo med svojo gospo, ki mu sedi ob strani, in takšno igralko. Bilo bi pač prijetnejše, pošiljati ženi karte iz Pariza s pristrčnimi pozdravi, kot pa njene karte sopedpisovati.

Buljar tone v pestrih barvah svetlobnih reklam. Rdeče, modre, zlate črke vise v zraku; Obiščite Španijo, Tunis, Egipet... Na kupoli velike trgovske hiše, tam preko črke, plešejo, sestavljajo besede, pripovedujejo: New York 25 frankov, London 130 frankov... — Poplave ob Missisippiju; Čangtsolin porazil Čankajška; Argos, ruska špijonažna afera v Londonu; Josephine Baker poročena; Mussolini dobil sina.

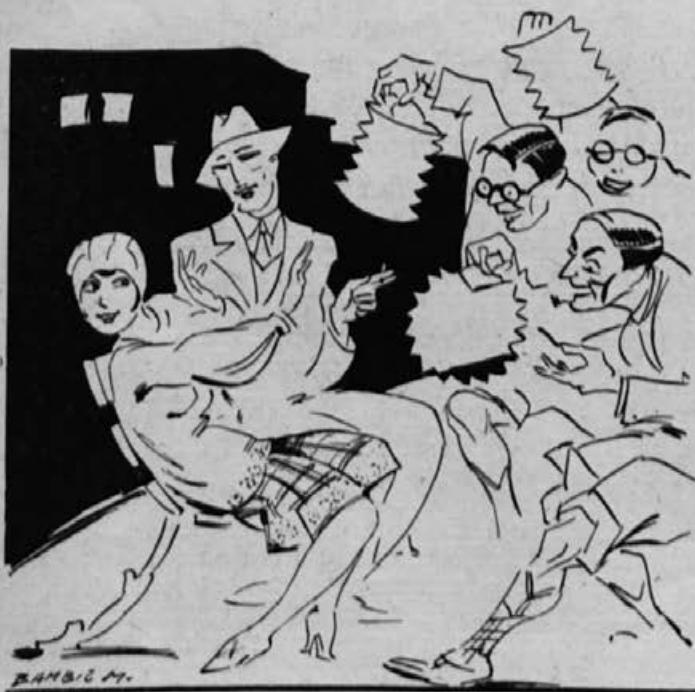
...

Originalna prikazen pariške ulice so muzikanti. Utabori se navadno v stranski ulici na oglu buljarja pod velikim, široko razpetim dežnikom. Eden od njih poje popularne pariške pesmi in spremlja ga majhen orkester, včasih samo harmonika. Okoli njih se nabirajo pasanti, poslušajo, pripevajo in kupujejo note teh pesmi, ker prodajanje not tvori zaslužek teh muzikantov. Verujte mi, da ta pocestna muzika včasih opaja, celo poslovnega človeka pritegne z buljarja, da se za hip prepusti magičnemu vplivu frivolne pariške pesmi.

Tous ceux qui te connaissent,
grisés de tes caresses,
s'en vont, mais ils
reviennent toujours, Paris,
à tes amours.

Ti pocestni muzikanti so ena tistih intimnosti, ki nam pričajo o barvitosti nekdanjega Pariza. Takšen prijeten anahronizem so tudi sejmarji, ki tekom vsega leta postavljajo stojnice na trotoarjih zunanjih buljarjev, tekom enega ali dveh tednov v letu pa celo vzdolž velikih buljarjev, pri sami Operi, pred vrati velikih trgovin.

Najprijetnejša posebnost pariške ulice so kioski. Šopki vijolic, nageljnov, krizantem se smejejo iz njih. Povsod jih najdete; v bogatih in revnih okrajih, na trgih in križiščih, povsod

Zapojo: nimata se rada, nimata se rada in odhite

... med tem smo se res pričeli premikati ...

vas vabi njih smeh. So kakor oaze miru sredi hrupnega bulvarja in kakor lep spomin na vse tisto, kar življenje moderne ulice ubija.

Pri rožah sem, ne smem pozabiti na Parižanko. Tudi povprečna Parižanka je ljubka, poredna, mnogo okusa ima, očitno ima rada rože in fante tudi očitno. Odkar so charleston, jazz-band in Josephine Baker v modi, si rada teint naredi nekoliko temnejši, kar ji zelo dobro pristoja. Na konjskih tekmah v Auteilu in Longchampsu vidite Parižanko iz višjih slojev. Njena profinjenost imponira.

Je pa še en tip Parižanke, ki jo ponoči srečaš povsod: na ulici, v kavarni, v music-hallu. Prosi za cigareto in ni delikatna v besedah. Črnke in mulatke imajo mnogo uspeha, odkar kreolska zvezda Josephine pleše na deskah Folies Bergères. Na Montmartru tvorijo mednarodno zmes te žene, v latinskem kvartu so ponajveč Francozinje in se njih ljubavniki rekrutirajo skoro iz samih Anamitov, Kinezov in Japoncev. V kabaletih in kavarnah na Montparnassu pa dominirajo Rusinje in Madžarke. Upam, da mi drage čitateljice ne bodo zamerile teh geografskih podatkov.

Zanimive so pariške knjigarne. Kljub ogromnemu prometu so knjige razstavljene na ulici pred trgovino. Ljudje brskajo po knjigah, čitajo in le redki kupujejo. Navadno tudi ni nobenega uslužbenca, ki bi pazil na knjige. Vse sloni na poštenju. To dejstvo glasno govori za ta stari kulturni narod. Velika založništva: Flammarion, Hachette, Kra, Bossard. Če je človek le malo bibliofil, ne more mimo knjigarniških izložb, da se ne bi pomudil ob njih.

V knjigarni g. Cartereta se radi zbirajo ljubitelji knjige v majhnem salonu za prodajalno. Tjakaj zahaja predsednik »društva prijateljev knjige« g. Beraldi, japonski slikar Foujita in tudi g. Bathou, kadar mu politični posli to dopuščajo. Je še mnogo takih knjigarn, kjer se sestajajo bibliofili, umetniki, učenjaki. To so skriti kotički, ki jih le malokateri Parižan pozna in kjer se v eni uri rodi več duhovitosti, kot v mnogih salonih vse leto.

V hotelu

Kar štirje Jugoslovani ložiramo v nekem hotelu devetega okraja. Moji rojaki sicer študirajo na Dunaju, pa so prišli za par mesecev preganjat dolgčas. Pri table d'hôte našega hotela so v številni premoči severnjaki: Flamci, Holandci, Nemci, Švedi. Sam hotelir je rodod Flamec. Po večerji on otvori običajno konverzacijo, francosko seveda, češ, da se vsi odlični Flamci opredeljujejo za Francoze in le masa za Nemce in da vsi odlični Flamci govorijo vedno in samo francosko. In on je odličen Flamec, že zaradi tega, ker je bil svojčas oficir in je služil v belgijskem Kongu in je še sedaj poet. Včasih privleče šop starih papirjev in nam priredi recitacijo svojih pesmi.

Publiciral jih iz načelnih razlogov ni nikoli. Práv je imel. Njegove izsanjane ljubice so bele kot mleko in rdeče kot kri in njegovi junaki jahajo na vojsko. Mali Nemki to očividno ne ugaja. Ona si neizrečno želi, biti vsaj tako temnopolta kot »Josephine«, in njen fant bi moral biti aviatik. Jahati na vojsko, to je tako staromodno. — Koncem vsake pesmi gleda naš stari poet zmagovalno na ginjeno poslušalstvo. Ploskamo do onemoglosti. Stvar se izplača. Marsikakšna nenaročena steklenica šampanjca priroma na mizo.

Kadar hotelir umolkne, so vse oči obrnjene na nas — Balkance. Sedaj pa vi povejte, kaj iz vaše pravljčne dežele. Najprej hotelirjev Kongo, potem ste vi na vrsti, Jugoslovani. Ugotovimo, da Srbija in Jugoslavija nista dve različni državi. Nekdo je čital romane rumunsko-francoskega pisatelja Panait Istratija. Iz tega je posnel, da so hajduki, otmica, krvna osveta bistveni element balkanskega življenja. S tem, da sem jim poskušal dopovedati, da balkanstvo ni tako strašen pojem in da živi na Balkanu par milijonov Balkancev, ki imajo to slabo lastnost, da sploh niso balkanski, sebi nisem preveč ustregel. Prepričan sem, da sem izgubil radi tega mnogo simpatij pri lepi gospe poleg mene. Kako sicer razumeti vprašanje:

»Torej otmica se pri vas nič več ne prakticira?«

»Nič več, madame.«

Place de la Concorde

Človek stopi utrujen iz Louvrea. Koketno se ogleduje solnce v malem bazenu sredi Tuilerij. Krog in krog rajajo otroci, spuščajo jadnice in se igrajo s pisanimi balončki.

Koncem Tuilerij je Place de la Concorde. Reke vozil se prelivajo skozi ta trg. Le s težavo pridemo skozi to strujo do obeliska na sredi.

Place de la Concorde ne slovi zaman kot najlepši trg na svetu. Z ene strani se odpira pogled na prekrasno Avenue des Champs Elysées (Elizejska polja), ki jo na koncu zapira mogočna silhueta Arc-a de Triomphe de l'Etoile. Z druge strani so Tuilerije z obrisi Louvrea, s tretje poslanska zbornica in s četrte cerkev Madeleine ter nekoliko bolj v ospredju simetrično grajeni palači ministrstva mornarice in Auto-klubov. Vse skupaj utelešena harmonija. In nad vsem tem še diskretno pariško solnce, ki ni nič podobno svojemu razposajenemu kolegi, ki razmetava po Markovem trgu v Benetkah ali po Albertovem trgu v Nizzi skoro kričečih barv. —

Bogato duhovno dediščino Rima je prepočil z novimi življenjskimi sokovi Galec-barbar. Rodila se je Francija in francoski genij. Ta genij si je v Place de la Concorde izklesal svoj obraz. Mar ne govori ponosna fasada madeleinske cerkve o Rimu in latinstvu? Mar ne govori živahna avenija elizejskih poljan o sveži sili Galca. In ta avenija se križa na tem trgu z »rue Royale«, ki prihaja od Madeleine! Vidite, to je sinteza.

Prosi za cigareto in ni delikatna v besedah

Poglejte še, kaj je produkt te sinteze; evo vam Louvre, Ludvik XIV., sami veste kaj to pomeni — evo vam Chambre des Deputés (poslanska zbornica), zibelka demokracije.

V latinskem kvartu

Knjižarne in kavarne so še bolj goste posejane in ulica ima svojevrsten izgled. Skoro povsod sami mladi ljudje, vseh narodnosti. Čujete razmeroma mnogo srbske govornice. V kioskih vas med drugimi pozdravljajo tudi: Politika, Vreme, Jutro, Novosti. Na pomlad se pred parkom Luxembourg in Pantheonom venomer ustavljajo avtocari z Anglosaksonci, ki si ogledujejo kvart. (Običajen izraz za »Quartier latin«.)

Več eksotičnih dancingov, med njimi eden, dva kitajska, turška kavarna, artistični kabareti in da ne pozabim Sorbonna.

V »študentovskem domu« v ulici »de la Bucherie« se v jeseni in pozimi vsak večer pleše, biljardi vseh kavarn v kvartu so vedno okupirani, kinematografi tudi in biblioteke tudi. Pri vsem tem so predavanja dobro posečana, saj je okoli 30.000 visokošolcev v kvartu. Ne samo visokošolcev, tudi visokošolk. S študentkami je pa tako; nekatere so srčkane, kokezne, ljubeznive in neučene, druge pa so učene in osorne. Na oglasni deski fakultete je bilo nedavno čitati tale oglas: Absolventka filozofije, pesnica, pisateljica, matematičarka da je lekcije iz francoščine, španščine, italijanščine in angleščine in klavirja. Priprava za maturo. — Opozorili smo na ta oglas neko študentko, ki so jo vsi posetniki juridične biblioteke poznali radi njene šegavosti, pa nam je odvrnila: »Že mora biti grda, grda lista filozofka, če je tako učena.«

Najbolj priljubljeni profesor na juridični fakulteti je gotovo g. Mestre. Ko se je bil pojavil v kvartu nov študentovski list, so študentje uredniki vprašali omenjenega gospoda, kaj misli o študentkah. Pa jim je takole rekel:

»Nisem proti temu, da žene študirajo. Dve možnosti sta: ali se študentka poroči ali pa se ne poroči. Če se poroči, bo bolj vzgojila svoje otroke, ker bo imela večjo kulturo. Če pa se ne poroči, bo imela boljšega posla, kakor igrati vlogu »stare device«. — Na fakulteti tvorijo študentke simpatično središče, samo malo preveč hrupne so. Sekretarji biblioteke so včasih slabe volje radi njih. Pri mojem predavanju je danes neka gospodična govorila s tako vnemo s svojim desnim sosedom, da ni opazila, kako se je nekdo vsedel na njen rdeči klobuček, položen ob strani. Še več, ni me niti slišala, ko sem jo opozoril na to nezgodo. Sicer pa, kakor pravim, študentke so za okras fakultete.« — Tako g. Mestre.

Včasih je v kakšni predavalnici na juridični fakulteti velik kraval. Urnebesno vpitje, ploskanje, cepetanje. Traja to vso četrt ure ali še več. Profesor — mimogrede omenjeno, da so profesorji na pravo med predavanjem in pri izpitih vedno

...da ni opazila, kako se je nekdo vsedel na njen rdeči klobuček...

SREČKE

DRŽ. RAZR. LOTERIJE

ki imajo nedvomno izredno srečo, so srečke

ZADRUŽNE HRANILNICE r. z. z. o. z.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

Srečke za 16 kolo pridejo te dni v promet, ter se jih bo dobilo v

OGLASNEMU ODDELKU

»JUTRA«

v Ljubljani, Prešernova ulica 4

v Šiški v ekspozituri »JUTRA«
Celovška cesta 52

ter v Mariboru v podružnici »JUTRA«
Aleksandrova cesta 13

uniformirani v starih tradicionalnih nošah — potrpežljivo čaka, kdaj se vihar pomiri. Včasih izrazi sožalje nekaterim mladencem, ker postajajo hripavi ali jih dlani bole. Nihče ne intervenira. To je francoski študentovski »chacut«, ki ima starodavno tradicijo. Tako nadebudni akademski meščani protestirajo proti kakšnemu predavateljevemu nazoru ali mnenju (n. pr.: če spodbija komunistično doktrino v svojih izjavah) ali pa enostavno, ker jim predavatelj ni všeč ali se jim je kje zameril. Posebno se rado to zgodi v prvem letniku, v višjih bolj redko. Bruci si takšen kraval privoščijo iz same objestnosti. Že prej omenjeni profesor g. Mestre pravi: »Kadar postanem utrujen pri predavanju v prvem letniku, vržem kakšno misel, za katero vem, da avditoriju ne bo všeč. Takoj hrup, ploskanje. Kakor, če pokažeš bikom v areni rdečo junjo. Medtem se jaz spočijem, si vzamem en bonbon in ko študentje omagajo, nadaljujem svoje predavanje. Pa je vsem prav.«

V kuloarjih je med odmori zelo živo. Ostre debate. Posebno radi se spoprimejo monarhisti in republikanci. Prišlo je do dejanskih spopadov, zato je bil lansko leto rektor zabilan nositi znake in palice v poslopju juridične fakultete. Inozemci se pa kar ne znajo in ne znajo pomešati med svoje francoske kolege. Dasiravno imajo včasih inozemci večino pri predavanjih, vendar je opaziti, kako se v odmoru pogovarjajo ločeno v skupinah: Španci, Rumuni, Nemci, Srbi, Japonci.

Lažje kot na fakulteti pride do medsebojnega spoznavanja in zbližanja na prireditvah v »študentovskem domu«. Sicer pa obstoja več klubov, ki goje internacionalno študentovsko družabnost. Posebno si to uspešno prizadeva »Cercle des étudiants des amis de la France« — 70, rue de Rennes — ki je pod častnim predsedstvom predsednika francoske republike, mnogih ministrov in ambasadorjev, in ki v lepo urejenih prostorih privabi k svojim recepcijam vsak petek lepo družbo študentov in študentk vseh narodnosti. Predavanje kakšne odlične osebnosti, malo muzike, recitacije pesmi in intimen pogovor ob čaši čaja. »Domačin« je francoski protestantski pastor g. Henry Soulié.

Več let je le malokateri Jugoslovian zašel v ta krožek. Lansko leto pa nas je bilo več, in smo celo ustanovili svojo kolonijo v okrilju kluba. Obstoji verzija, kako težko je priti v francosko družbo. Pravim, da je treba samo malo dobre volje, pa gre.

Pozor — pomlad

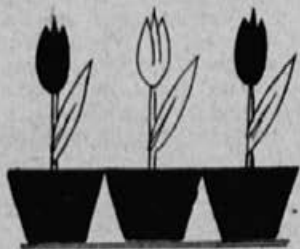
Hej, odprite okna! Odprite srca! Pomlad je prišla! Pomlad z resničnim dovoljenjem koledarskih oblasti. Zakaj — red mora biti!

Po vogalih postavljajo že stole in mize pred kavarne. Zrak še ni sicer tako prav preveč gorak, vendar nekaj tajinstvenega je že v tem ozračju, da človek zasluti daljne lepote in mehka hrepenenja. Človek sluti in sluti, venomer je zamišljen, čudne sanje ga zalezujejo in tako brez vzroka je truden.

Po mestu preslikavajo lokale, postajališčne tablice električne železnice dobe novo lice, na periferiji, proti Trnovem pa prekopavajo vrtove, da se poetično kadi iz njih in je razpoloženje za življenjsko razmotrivanje dano.

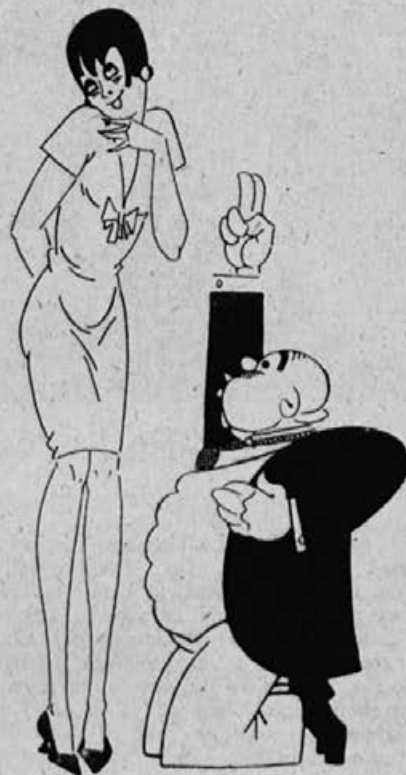
Sosedni mački se preorijentirajo in ubirajo v dolgih nočnih urah s svojim ljubavnim koncertiranjem popolnoma drugo taktiko.

A kaj to! Ne samo mački, tudi druge stvari so, da ne moremo spati! Želja in hrepenenje po zelenju, po svobodi in prostosti je tako velika, da ne zdržimo v sobi. Vsepovsod zaljubljeni vonj mlade zemlje. Gospodinje po večkrat na teden zasolijo prikuhe, ne da bi vedele

za pravi vzrok. Niti ne vedó, na kaj vse so mislile o pri-
liki nesrečnega dejanja.

Pomlad je tu! Mehko, brezoblično upanje klije v našem srcu — in se menjava — da nihče ne ve zakaj, in nihče ne ve odkod — z najrazličnejšimi odtenki patetične melanholije. Vedno in vedno imamo občutek, da ga venomer lomimo, da ne gre vse svojo staro pot, radi bi se opravičevali pred samim seboj — in vendar velja samo en izgovor: pomlad!

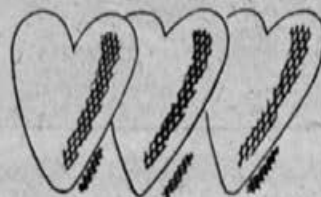
In potem naša mladina in majski hrošči. Pardon, zakaj ne hrošči! Letos jih bo menda veliko in je le vse skupaj čudovita manifestacija vesoljnega snovanja narave.

Tudi nas vleče v naravo, kjer iščemo, ne da bi našli, in najdemo, česar nismo prav nič pogrešali. Je to vseeno le vražji letni čas!

Da, pomlad je. In komaj smo se ubranili španske, že se je razlila nova epidemija lirizmov po neoboroženi deželi. Vse v nas vre in drhti. Pero sili v roko, da z njim zapojemo najdražji, če jo imamo. Če je ni, se pretepamo z mučno samotnostjo in naši verzi se cedijo od svetobolja. Z godbo v parku se prične tudi večno lepa promenada vedno iskajočih se hrepeniteljev.

Romantični dečki igrajo gitaro, kar pozdravljajo sanjajoči parčki z izrednim molčanjem. Zakaj le enkrat v letu je pomlad in le enkrat v pomladi ljubezen — pravi pesnik, ki pa je spet slabo poučen, in kakor običajno, tudi tu podcenjuje.

Torej pozor pred posnemanjem! In ne pozabimo radi gostih besed strumnih dejanj!

Week-End

S. A. L.

Magična je to beseda, ki elektrizira meščana, prebivalca milijonskih mest še posebej. Ob petkih zvečer in sobotah zjutraj jo čujemo tako iz ust bankirja kakor tudi v vrstah onih živih strojev, ki prodajajo svoje zdravje in delovno moč molohu denarju, temu tiranu in vesoljnemu gospodarju. Pri nas, kjer imamo cvetoče vrtove in parke sredi mesta, iz katerega prideš za četrto do pol ure že na deželo, tu je pojem »Week-End« skoro neznan in poslužuje se ga le omejeno število, in še to skoro izključno ob nedeljah. Med te štejem naše avtomobiliste, posestnike motociklov in končno navdušene obiskovalce naših planin. Za vse ostale nedeljske izletnike to pravzaprav ne velja. Naravno je, da za nas ta beseda nima onega čara, ki ga ima za prebivalce New Yorka, Londona, Berlina in ostalih vele mest s prekomilijonskim številom prebivalstva.

Week-End je beseda angleškega porekla in je našla svojo zibelko seveda v — Ameriki. Nemec, ki je na najboljši poti, da si jo prisvoji, jo naziva Wochenende, t. j. konec tedna. Kljub temu se je angleška tujka udomačila, kakor sploh mnogi sportski izrazi. Nemški puristi so seveda pridno na delu, da uničijo zlo v korenu. Ničesar novega pod solncem. Mar je pri nas mogoče boljše?

Vendar se značaj in način Week-Enda precej razlikuje od ameriškega, a cilj mu je v bistvu isti, t. j. omogočiti meščanu, da izkoristi svoj tedenski počitek, svoj prosti čas kar naj-

Week-End na Slovenskem
Ljubljanski trgovec g. Bar na nedeljskem oddihu

bolje. Položi naj zdravju in kulturi telesa svoj obol na oltar, ki ga med tednom ni mogel. Prav tako je posvečen Week-End zabavi in razposajenosti, za katero med tednom ni preostajalo dovolj časa. Mislim, da mi ni treba poudarjati, da igra pri tem materialno stanje posameznika znatno vlogo. Ni vsak tako srečen, da si more privoščiti avtomobil ali motocikel, ki bi ga ponesel daleč od mestnega oprajša, še bolj pičlo je število tistih, ki se morejo pohvaliti, da prežive svoj Week-End pod lastnim bolj ali manj udobnim krovom. Danes se namreč grade posebne enodružinske hišice iz lesa, azbestnega škrljevca i. dr. materiala. Z ozirom na komfort, ki ga hišica nudi lastniku, stane 2000 pa do 9000 mark (v našem denarju torej od 26.000 do 120.000 dinarjev). V 10. do 14. dneh je hišica postavljena ob robu gozda, kraj jezera ali kisersibodi. Kar je pod 2000 mark, to je revščina, lesena baraka, ki se ne razlikuje mnogo od onih hišic, ki jih delavci zbijajo iz desk, in ki služijo pri novogradnjah za vodstvo gradnje.

Kakor je iz tega razvidno, si more tako Week-End hišico nabaviti samo bogataš, in ta ima navadno najmanj potrebe, da si umiri svoje prenapete živce, ker ima za to dovolj prilike tudi med tednom. Za dotične je dovolj luksuznih kopališč in letovišč. Cene v Nemčiji so horendne, kakor vidimo iz tega. Pri nas bi se to delo moglo mnogo ceneje napraviti, okusno in po možnosti v narodnem stilu.

V tako improvizirano letovišče se zavleče meščan ob sobotah popoldne z vso družino in najpotrebnejšim, pri tem seveda ne pozabi na ročni gramofon, radio i. dr., kar mu bo poslužilo v zabavo. No, tudi število teh je v Nemčiji še majhno. Week-End je tu še vedno bolj ali manj stvar mode, novotarija

Podjetno razpoloženje v jutranjem solncu

brez prave potrebe, zlasti v malih mestih. Tu nadomeščajo izleti in sprehodi vse ono, kar je v deželi strojev in možnih nemogućnosti prava tradicija. Ni čudno tedaj, če srečamo tu velike kontraste in vse polno kombinacij.

Pod Week-Endom razume ameriški in angleški meščan dobo od sobote opoldne pa do ponedeljka zjutraj, in to do devete ali desete ure; torej ne samo nedelje. Na razpolago ima torej dan in pol in dve noči. V ponedeljek prične delo pozneje nego navadno in s tem paralizira nabroj ponedeljskih »mačkov«, ki tudi pri nas niso nobena redkost. Velika industrijska podjetja s tem odmorom popolnoma soglašajo in ga celo podpirajo, dobro računajoč s tem, da so delavci po odmoru mnogo bolj sveži in delazmožni.

Za ameriškega delavca, tako manualnega, še bolj pa duševnega je to popolnoma razumljiva potreba. Po napornem šestdnevnem, s pravo ameriško brzino se razvijajočem delu je tudi nam razumljivo, da si želi človek oddiha, in to ne v razgretih, prenatrpanih prostorih železobetonskih stavb, marveč v prosti naravi, v zelenju, kjer se more nasrskati svežega zraka, kjer dobi nove energije in nove hrane svojim prenapetim živcem za nadaljnje delo. Tu se lahko posveti svojim dragim, uda se zabavi in užitkom, ki jih je med tednom popolnoma pogrešal, mogoče z edino izjemo — kina, ki igra pri Američanu posebno vlogo, in ki mu večkrat nadomešča vso vzgojo in duševno hrano.

K sreči je vse to njemu mnogo lažje, ker so prevozna sredstva — rekel bi — neomejena. Vsak boljši delavec v širšem pomenu besede ima svojega Forda, da ne omenim gorostasnega števila avtobusov, železnic, tramvajev i. dr. Po opoldanskem kosilu se vkrca vsa družina z vsemi pritiklinami v avto, če jih je manj, pa na motocikel s prikolico, vžge se motor in haid v — procesijo avtomobilov, ki imajo po večini isti cilj, namreč, zapustiti kolikor mogoče hitro mračno in zaprašeno mestno ozračje.

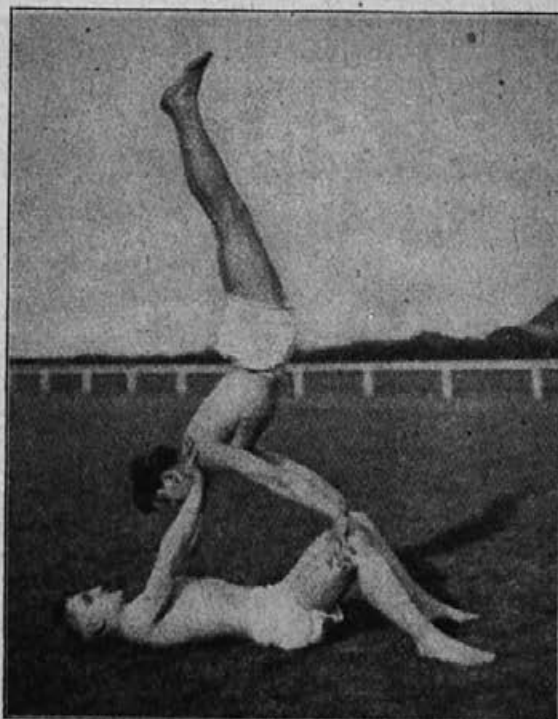
V nedeljo izgleda mesto kakor izumrlo. Zato pa vlada v okolici in na deželi hrupna živahnost in pestro življenje, ki ostane vsakomur, ki je bil tega deležen in nevajen, trajno v spominu.

Obale rek, jezer in potokov, kakor tudi bližnji gozdiči, so dobesedno posejani z raznimi ostanki, konzervnimi škatlami, papirji in drugim. Lepo bi primerjal to z bojno poljano po bitki. Ljudje po večini v kopalnih oblekah ali negližejih, Sport in ples tvorita višek razposajenosti. Na vsak korak gramofon, ki ti tuli najnovejše »slagerje«. Zabava poteka v lahkem tonu, ob smehu in glasbi, vendar vedno dostojno in umerjeno. Poležkava in greje se na solncu v precejšnjih negližejih, sicer pa se ne spodditka nihče nad tem, ker ne najde ničesar nenaravnega. Seveda naših moralistov tamkaj ni.

Pozno v noči se ljudje poslužijo svojih ročnih šotorov ali nalašč zato napravljenih spalnih vreč, v katerih se večkrat mnogo slajše spi, nego na mehkih pernicah med zidovi njujorških kasarn. Zal se Week-End prehitro konča. No, za šest dni imamo spet isto sliko, ki se le malo razlikuje od prve, tako da sedaj vidiš druge obraze in druge ljudi. Živahnost ista, potreba po miru in zabavi enaka.

To velja predvsem za ameriške razmere, deloma tudi za angleške. V ostalih krajih je Week-End manj bučen, zavisi v mnogočem od temperamenta, še bolj pa od lokalnih razmer.

Za nas pride od tega le malo v poštev. To zato, ker smo obdani z zelenjem, ker se nam nudi dnevno prilika, šetati se v hladu drevja in uživati sveži zrak ob obalah naših rek. Vendar

Uspešna telovadba na prostem s partnerjem

Ameriška kopalnica v vojašnici
Zgoraj Japonec Takaishi, najboljši plavač Japonske

ima ustanova Week-Enda tudi za nas svoj pomen in to ob nedeljah. Kaj bi se človek ob lepem vremenu skrival v prostorih, ki čisto nikakor ne odgovarjajo higijenskim zahtevam. Čemu bi se izogibali solnca, tega čudotvorca in domačega zdravnika, ki te poleg tega še lepo ogreje in še bolj »interesantno« po-barva? Zdravja pa tudi mi, dasi bogato obdarovani s prirodnimi čari, nimamo preveč. Vendar pa je naša okolica, kakor tudi ona Maribora, Celja, Ptuja i. dr. naših mest še vedno premalo obiskana. Vzrok temu leži na dlani. Manjka nam predvsem cenjenih prevoznih sredstev, in ta nedostatek bi se dal z malo dobro volje in inicijative lahko odpraviti. V poštev bi prišli predvsem avtobusi z večjim številom sedežev, praktični in udobni obnem. Publika bi se jih kmalu privadila in se jih redno posluževala. Predvsem pa je naloga naših revij in časopisov, da posvete ob sobotah tudi temu svojo pažnjo. Podajo naj meščanom v besedi in sliki (zadnja še posebno deluje) priporočila in nasvete.

In mi bi kmalu imeli svoj lastni slovenski Week-End, ki bi se sicer mnogo razlikoval od ameriškega, angleškega in tudi nemškega, a v bistvu bi njegov prihod enako veselo pozdravljali in se z njim okoristili.

DELIKATESA **K. JARC** »PRI TURISTU«

Ljubljana, Dunajska cesta 7

Vsak čas svež in najcenejši turistovski provijant!

BILJARI

IN VSJE POTREBŠČINE ZA BILJARJE
S. MÜLLER IN SINOVI / ZAGREB, GUNDULICEVA UL. 35
PRVA HRV. TOVARNA ZA BILJARJE

Zahtevajte povsod:

BATTLE AXE JAMAICA RUM

Iz moderne italijanske lirike

Alojz Gradnik.

Rezkosti

Amalija Suglielminetti

Rezka sem, takó ko tisti marčni živi
veter, ki se zdi, da je le sel ledene
burje in raztaja vendar sneg na njivi.
Marčni veter, ki pretresa mlade, lene
bilke, najde še vijolice pod travo,
zmede megle in razburka v vodi pene.

Rezkasta sem, trpek smeh mi je v zabavo,
grizti, bolj še nego božati mi prija
in predvsem nositi le pokonci glavo.

Kakor ostri, marčni veter se ovija
bič moj vseh zaspanih duš, po vrsti,
draži, ščuva, z nemim srdom jih opija,
da jih čutim, ko mi vse drhté med prsti.

Obup bednega sentimentalnega poeta

Sergio Corazzini

I.

Zakaj mi praviš: poet?
Nisem poet.
Le majčkeno dete sem, ki plaka.
Glej: samó te solze imam za tišino.
Zakaj mi praviš poet?

II.

Moje tuge so bedne tuge, ko druge.
Moje radosti so bile preproste,
o, kako preproste, da bi zardel, če bi ti jih moral izpo-
vedati.
Danes mislim na smrt.

III.

Umrli bi samó, ker sem truden;
le zato, ker pred velikimi angeli
na oknih katedral
strepetam od ljubezni in tesnobe;
le zato, ker sem zdaj
vdan ko zrcalo,
ko bedno, otožno zrcalo.
Vidiš, da nisem poet;
sem žalostno dete, ki bi rado umrlo.

IV.

O, ne čudi se moji tugi!
In ne sprašuj;
reči bi ti mogel samo prazne besede,
moj Bog, tako prazne,
da bi zaplakal, ko da mi je umreti.

Moje solze bi se zdele,
da drobé žalostni rožni venec
pred mojo dušo sedemkrat prebodeno.
Ali jaz bi ne bil poet;
bil bi le nežno, zamišljeno dete,
ki mora moliti, kot poje in spava.

V.

Obhajam se s tišino, vsak dan, ko z Jezusom.
In duhovne tišine so hrušči in trušči,
ker bi brez njih ne iskal in našel Boga.

VI.

Nocoj sem spal s prekrizanimi rokami.
Zdi se mi, da sem drobno in srčkano dete,
od vseh ljudi pozabljeno,
beden, nežen plen kogarkoli;
in želim, da bi me prodali,
in želim, da bi me topli
in bi se moral postiti,
da bi lahko sam samcat plakal,
bridko, prebridko,
v temnem kotu.

VII.

Jaz ljubim preprosto življenje stvari.
O kolikšne strasti so se počasi osule,
za vsako stvar, ki je minula.
Ali ti me ne umeš in se smehljaš.
In misliš, da sem bolan.

VIII.

Ah, zares sem bolan!
In vsak dan malce umrem.
Vidiš: kot vse stvari.
Nisem torej poet:
ker vem, za pridevek poet je treba
živeti vse drugačno življenje!
O moj Bog, le umreti še znam.
Amen.

Fantazma

Enrico Thovez

Sneg je padel: prostira se okrog, enak in neskončen.
Tu sedim: vse molči. Vse je sren in belina;
nedotaknjeno in enako in tiho. Tam niže iz ravnine
tenek dim se dviga v počasnih vrtincih po zraku,
kipi kvišku, se gubi v neizmerni praznini: je mir,
je neskončnost; tudi mene brezskrajnost zove k sebi.
Sem prišel, sem sam, tu, pri tebi, za tebe: ubežnik.
Hiša je zaprta: nikogar ni. Nikogar ni med gredami,
med črnimi štori. Sneg visi z mrtvega drevja.
Kje si ti? Sklonim glavo, poslušam, solzé
mi zastrejo oči: bolest, vzdih, ljubezen, o kje si?

New-York—Paris

Ch. Lindbergh

Lindbergh, prvi zmagovalec oceana, se pripravlja letos na nov rekordni polet. Ob tej priliki prinašamo odlomek iz njegove knjige, ki jo je spisal kmalu po svoji zmagi. Zanimivo je, kako malo se ves čas svojega poleta Lindbergh zaveda ogromnega dejanja in pa, kako suhoparno stvarno poroča o bivanju nad oceanom.

Uredništvo.

Ob 7. uri 40 minut dopoldne so zagnali motor in ob 7. uri 52 minut sem startal na polet v Pariz.

Radi dežja, ki je padal ponoči, je bila proga precej mehka in težko obremenjeno letalo je teklo precej počasi. Toda, ko sem prevozil markacijo, ki je označevala sredo dvigališča, sem že vedel, da bom brez nevarnosti prešel vse zapreke ob koncu proge. V višini 5. metrov sem preletel nek traktor in v višini 6. metrov neko brzojavno linijo s precejšnjo rezervo na hitrosti. Mislim, da bi se s trdega dvigališča moje letalo dvignilo s še 500 funti dodatne teže brez posebne nevarnosti.

Počasi sem zavil na desno, da sem se ognil drevju na hribu pred menoj, toda, ko sem letel nekaj sto metrov, sem pridobil zadostno višino, v kateri sem se mogel izogibati vsem zaprekam. Motorju sem dal tedaj 1750 obratov. Vzel sem takoj direktno smer po svojem kompasu in sem kmalu dosegel Long Island Sund, kjer se je Curtissova oriola s fotografom, ki me je do sem spremljala, vrnila.

Megle so se kmalu razblinile in od Codskega rta skozi južno Novo Šotlandsko sta bila vreme in razgled izborna. Letel sem zelo nizko, včasih samo 3 metre nad drevjem ali nad vodo.

Na 300 milj širokem pasu med Codskega rta in Novo Šotlandsko sem srečaval številne ribiške čolne.

V severni Novi Šotlandiji sem naletel na več viharov in večkrat sem moral skozi gosto ploho. Ko sem se pri-

Izmenjava motorja

Pogled v tovarno letal — Praktični pouk pri motorju

bliževal severni obali, sem opazil pod seboj snežne cunje, in daleč na vzhodu je ležala gosta megla nad obalo.

Med Novo Šotlandijo in Novo Fundlandijo pa je bilo morje milje in milje pokrito z blodečim ledom, toda, ko sem dosegel obal Nove Fundlandije, je led izginil in uzrl sem razne ladje.

Vzel sem smer preko St. Johnsa, ki leži južno od direktne smeri New York—Pariz, to za slučaj, če bi moral pristati v severnem Atlantskem oceanu. Izključil bi s tem vsak dvom, da sem Novo Fundlandijo že preletel.

Za St. Johnsom sem preletel nekaj ledenih gora; ladij pa nisem videl več, ko sem zapustil obalo.

Okrog 8. ure in 15 minut je nastopila tema, nad morjem so se pojavile nizke megle, od katerih so se s presenetljivo jasnostjo odražale ledene gore. Te megle so postajale vedno gostejše in so se širile vedno bolj navzgor, tako da sem približno 2 uri kasneje v višini 3000 metrov letel tik nad najvišjimi viharovimi oblaki. Toda celo v tej višini je vladala močna megla, skoz katero sem mogel uzreti le prav nad menoj stoječe zvezde.

Mesec ni sijal, bilo je zelo temno. Skrajni vrhovi oblakov so bili več tisoč metrov nad menoj, in ko sem enkrat hotel zleteti skoz enega teh velikih oblakov, se je letalo takoj pokrilo z ledom; moral sem takoj obrniti in leteti nazaj v jasnost. Odtlej sem moral vsak tak oblak obleteti, če ga nisem mogel preleteti.

Po približno dveurnem letu v temi se je pojavil mesec na obzorju, in zdaj je postal let mnogo manj težaven.

Okrog 1. ure jutraj newyorškega časa (ob 7. uri srednjeevropskega) se je pričelo daniti in temperatura se je dvignila toliko, da praktično ni bilo več nevarnosti, da se letalo zopet pokrije z ledom.

Kmalu za solčnim vzhodom so se megle raztrgale, nekatere pa so bile mnogo više od mene, in tako sem moral vendarle skoz nje. Posluševal sem se pa za krmarjenje edinole svojih instrumentov.

Popravljanje poškodovanih kril

Ko se je dvignilo solnce više, so se pojavile luknje v megli. In skozi eno sem ugledal pod seboj vode oceana, in spustil sem se na manj kakor 300 metrov nad valove. Močan veter je pihal od severozahoda, na oceanu so plesale penaste krone. —

Po nekaj milj razmeroma jasnega vremena je padla temperatura na ničlo, in približno dve uri sem letel popolnoma na slepo skozi meglo v višini kakih 500 metrov. Potem se je megla dvignila in spet sem uzrl vodo.

Še večkrat je bilo potrebno, da sem letel kratek čas brez razgleda samo po instrumentih, potem so se megle razpršile. Te meglene mase so zavzemale vse mogoče oblike: obrežja so se pojavljala pred menoj z ostro očrtanimi vrstami dreves, ki so se odražala od obzorja. Resnično, te varljive prikazni so učinkovale tako naravno, da bi jih smatral brez premišljanja za prave otoke, da nisem bil sredi Atlantika in da nisem vedel, da na moji ruti ni zemlje.

Ko se je megla dvignila, sem šel niže nad vodo in sem letel deloma le 3 metre nad valovi, redkokdaj pa više kakor 60 metrov.

Nad zemljo ali vodno gladino leži namreč nekaka »zračna blazina«, skozi katero leti letalo z mnogo manjšo porabo sile, kakor v večjih višinah. To dejstvo sem izkoriščal več ur. Razen tega je bilo določevanje vetrovnih razmer tik nad vodo mnogo lažje. Med vsem letom preko oceana je bil namreč veter dovolj močan, da je povzročal penaste krone na valovih; in kakor hitro se je rodila ena, ji je vzel veter belo peno s seboj. Iz tega sem povzel njegovo smer in približno moč. Na ta način sem si mogel napraviti nekako splošno sliko moje letne smeri.

Čez dan sem opazil nekaj morskih ptičev, toda nobenih ladij, kljub temu, da sem pozneje zvedel o dveh ladjah, ki sta javili, da sem letel nad njima.

Prvi znak, da se bližam evropski obali, je bil mali ribiški parnik, ki sem ga uzrl nekaj morskih milj pred menoj in nekoliko bolj južno od moje smeri. Pozneje sem opazil še razne druge, ki so najbrž lovili skupno z nekoliko bolj oddaljenimi.

Preletel sem prvo barko, ne da bi opazil na njej človeško bitje. Ko sem krožil nad drugo, se je pojavil o oknu kabine obraz moža.

Ker sem ob prejšnjih prilikah pri nizkem letu in z odstavljenim motorjem mogel na kratko spregovoriti z ljudmi na tleh — zakričal sem kratko vprašanje in sem prejel odgovor z znamenji — sem sklenil, ko sem zagledal ribiča, da si dam od njega pokazati smer zemlje. Toda komaj se mi je rodila ta misel, sem tudi že spoznal, da je brezuspešna in neizvedljiva. Najbrž mož ni razumel angleški, in tudi, če bi razumel, bi od samega začudenja ne mogel odgovoriti. Kljub temu sem zakrožil še enkrat nad ladjo, in ko sem bil tik nad njo, sem odstavil motor in zaklical: »Kje pridem na Irsko?« Seveda nisem dobil odgovora in jaz sem odletel v svoji smeri.

Pičlo uro pozneje se je pojavila na severovzhodu pečnasta, napol gorata obalna črta. Letel nisem više od 60 metrov nad valovi, ko sem jo zagledal. Breg je bil precej viden in oddaljen komaj 12 do 15 milj. Lahka megla in številna krajevna viharja središča so bila vzrok, da ga nisem opazil prej.

Obala je prihajala od severa in se je širila v loku proti vzhodu. Skoro še nisem več dvomil, da je to južnozahodni kot Irske. Da bi bil popolnoma na jasnem, sem spremenil smer in krmaril proti najbližjemu izbočku zemlje.

In dognal sem otok Valencijo in dingleški zaliv in sem vzel potem s pomočjo kompasa smer proti Parizu.

Ko sem pustil Irsko za seboj, sem letel nad mnogimi parniki in skoro nikoli nisem bil tako oddaljen, da bi me ladje ne mogle videti.

Po manj kakor dveh urah se je prikazala angleška obal. Moja smer je bila čez južno Angleško, nekoliko južno mimo Plymoutha, potem čez preliv, da bi tako pri Cherbourgu dosegel Francijo.

Angleške kmetije so mi kazale z ozirom na naše v Ameriki zelo učinkovito sliko. Videl sem jih skrajno majhne in ne navadno čiste in urejene s svojimi kamenitimi zidovi in vrtili.

Preko Angleške sem letel v višini 500 metrov, ko pa sem pustil Canal za seboj in se je pokazal pod menoj Cherbourg, sem videl najbrž več Evrope, kot marsikateri rojeni Evropec. Razgled je bil namreč sijajen in je segal milje in milje daleč, in — to mi bo priznal vsakdo, ki ima že svoj prvi polet za seboj — da človek toliko časa ne ve, kakšno lice ima kraj, v katerem živi, dokler ga ni pregledal od zgoraj. Znano je, da so videti krajine iz ptičje perspektive povsem drugačne.

Kmalu potem, ko sem preletel Cherbourg, je zatonoilo solnce, in kmalu sem zapazil tudi svetlobne signale letne linije Pariz—London.

Luči Pariza pa sem zagledal prvič nekaj pred 10. uro zvečer, in nekoliko minut kasneje sem krožil nad Eifflovim stolpom v višini kakih 1400 metrov.

Dobro so se videle luči Le Bourgetske, vendar se mi je zdelo, da leže preblizu Pariza. Pripovedovali so mi, da je letališče zelo oddaljeno od mesta, in jaz sem radi tega letel še kakih 10 kilometrov proti severovzhodu čez ravnino, če ni mogoče tam še drugo letališče, ki bi bilo Le Bourget. Potem sem okrenil in sem se spustil k lučim. Kmalu sem mogel opaziti dolge vrste letalskih hišic, in zazdelo se mi je, da so ceste k tem hišicam natrpane s samimi avtomobili.

Preletel sem precej nizko letališče, se obrnil v vetrovo smer in — pristal.

Ko moje letalo na zemlji ni več poskakovalo, sem obrnil z namenom, da se vrnem k lučim. Vse veliko letališče je bilo posejano s tisoči in tisoči ljudi, ki so hiteli proti mojemu letalu. Ko so prvi pridrli k meni, sem jih skušal pripraviti do tega, da bi ostalo množico zadržali, toda bodisi da me nihče ni razumel, bodisi da moje prošnje niti izvršiti niso mogli, tudi če so me razumeli.

Ustavil sem motor, da ni mogel propeler nikogar usmrtiti, potem sem skušal sestaviti zasilno stražo za letalo. Toda na dlani je bilo, da nisem mogel dobiti takoj pripravnih ljudi. Ko je začelo letalo pokati pod pritiskom množice, sem sklenil stopiti iz letala in zadržati brezkončne mase.

Govoriti nisem mogel, besede so se izgubljale v splošnem hrušču, in bilo je, kakor da tudi nihče poslušati ni hotel. — Pripravil sem se, da zlezem iz svojega sedeža, toda v trenutku, ko sem pokazal v vratih nogo, so me že kar vsega potegnili ven, ne da bi se bilo treba meni le malo potruditi. Približno pol ure nisem stopil na zemljo, tako dolgo so me navdušenci prenašali — in menim, na zelo omejenem prostoru in v vsakem mogočem položaju. Vsi so imeli brezdvomno najboljše namene z menoj, toda nihče ni prav za prav natančno vedel kakšne.

Strokovni delavci z učenci v mizarni

Tedaj so francoski vojaški letalci na prav spreten način premagali situacijo. Nekaj se jih je pomešalo med ljudi, potem pa so na izvestno znamenje posadili nekemu amerškemu časnikarju mojo čelado in kričali: »Ta je Lindbergh.« In čelada na glavi Amerikanca je učinkovala. Časnikar je postal takoj središče splošnega navdušenja, in medtem ko so njega kljub znatnemu upiranju in po precejšnjih ovinkih vlekli pred sprejemni komite, sem jaz lahko smuknil v enega izmed hangarjev — na varno.

Medtem se je drugi oddelek vojakov in policistov postal letala in ga spravil v hangar.

Tako so Francozi ta večer doprinesli nov dokaz svoje spretnosti v hitrem obvladanju težkih in nenavadnih dogodkov.

Naš ameriški poslanik, mister Herrick, me je povabil kot gosta za čas mojega bivanja v Parizu. Četudi sem bil za to vabilo nadvse hvaležen, sem šele potem spoznal, da me je nekaka višja usoda izročila v njegove roke. Zakaj naslednji dnevi so me postavili pred toliko situacij, v katere bi se niti

Stotnik Koehl, ki je z baronom Hühnefeldom in Fitzmauriceom prvi preletel ocean v smeri Evropa-Amerika

v sanjah ne znal živeti, da sem bil res vesel njegove zanesljive pomoči. V ta nepredvideni položaj me je privedel tako pristráni sprejem v Parizu, ki se mi je zdel spočetka za Američane sploh nemogoč. Napravil je name mnogo globlji vtis, kakor pa mi je mogoče povedati z besedami. Zapustil sem Francosko s hvaležnostnim dolgom, katerega nikdar ne bom pozabil, četudi ga ne morem poravnati.

Da so Francozi sprejemali svoja junaška letalca Nungesserja in Colija, ki sta se spričo mnogo nepremagljivejših težkoč neustrašeno dvignila in se nikdar več vrnila — njih navdušenje in hvaležnost bi ne mogla biti večja...

Besede hvaležnosti vsem prijateljem v Evropi zvane slabotno, toda brezmejno globok je občutek, iz katerega izvirajo.

Nur eine Nacht sollst du mir gehören...

Ost

Zdaj, v teh dnevih, ko v Ljubljani dežuje kakor se za slavno Ljubljano spodobi, zdaj, ko vise na kioskih plakati, ki govore o novi gledališki sezoni, zdaj, ko je gledališka razstava — zdaj sem se te spomnil, ti nimfa Suzana iz Magdeburga.

Da je bila nimfa, o tem ni nobenega dvoma. Vsa dogodivščina govori za to... Res ni bila vodna nimfa, ne, kdor bi trdil to, bi grdo pretiraval, a vendar je ljubila tekočine nad vse... Tudi gozdna nimfa ni bila, čeprav je sanjari o mehkem mahu v smislu naslova. Pa to ni poglavitno! Poglavitno je, da sva se srečala midva v pozni noči v baru... Ne, nisva se srečala, kajti ona je prisledla v družbi dveh starih gospodov... Dveh takih gospodov, za katere se nimfe običajno več ne brigajo in gre njih zanimanje bolj na lepe marke, kot na skrivnostno brečanje starega panja...

Tako smo sedeli v tistem baru, v tistem pohujšanju Otto in Rickelt in nimfa in stara docenta. Naokrog zamorsik jazz in sploh pozejdonsko razpoloženje med valovi renskega vina in drugih dobrin... Vse skupaj: en čoln, ena barka, težka, potapljač se... Vmes stara pesem docentov...

o Suzana, o Suza-na
is das Lāben doch so seen
o-o-o Su-za-na... o Suzaaa-na...

Pri tem sta tolkla takt po njenih kolenih in po njenem hrbtu in oni od njih, ki je nosil špičasto bradico, je skušal na vsak način ugotoviti, kako visoko ji segajo nogavice... Ta fakt priča gotovo o temeljitosti starega gospoda, ampak za enkrat še ni vpeljana navada, strela, ni še v rabi in imel je za posledico, da je nimfa spremenila situacijo...

Od tu naprej krene vse skupaj pod pravo zaglavje... Ni šteti v zlo, ker zrak je bil vroč in vino sladko... Pa je pozabila deklica, da je ona izbrana in da nima sama izbirati... Pozabila je, da teče sladki studenec šampanjske bovine iz žepov gospodov docentov... Tu torej se prične afeta... Na ramo se mi je naslonila in s šepetavim, skoraj neslišnim glasom zapela na uho... nur eine Nacht sollst du mir gehören... Pa je strela s tako rečjo, strela zato, ker se ji ta reč ni podala in strela zato, ker sta docenta že s podvojeno silo tolkla takt po njenih plečih in je bila ura že pozna in mera polna vseh dobrot gospoda Boga.

Ni, da bi pisal zgodbo prekrokane noči v tujem mestu... Še to naj povem, da so izgubila zagonetna in mistična pravila o statiki tisto noč svojo pravo vrednost. Ob prvem svitu je zapuščala pestra družba lokale. Dve pesmi sta se mešali, »o Suzana« in »nur eine Nacht«. Ta poslednja je veljala meni... Steklene oči je že imela, in cigareta ji je venomer ugašala... Zadnja slika: v avtu... Spet pesem... Docent z brado je zamenjaval objekte s pošastno naglico. Sedel mi je v naročje in drugi, strela me ubij, če ni res, mi je poljubil roko... Pa je bil mrak, pa se ni videlo dobro, kako in kaj, pa sem mu uredil brado, da mu ni bilo treba mesec dni

poiskati brivca... Zraven pa je ležala nimfa na strani nasprotni... Pomaknila se je v tajne rajone, tja, kamor nimfe spadajo in šepetala med ropotanjem motorja »nur eine Nacht...«. Pred »Magdeburger Hof-om« sem izložil trojico, ki je bila že onstran tega posvetnega, v varne roke portirjeve in odšel... Je že tako... ne gre, da človek omaga, čeprav je usmiljenega srca... Težko je življenje, kajti želja je želja, čeprav so besede narobe obrnjene...

Najmlajši pesniki

Moje nade

Oroslava

Razcvetel se je vrtec nad —
vrnila se je spet pomlad: — —
s cvetjem nade se odele —
moje so — ozelenele — —

Poletja solnčen — topli dihi
mi božal je, ogreval jih —
sem upala, da lep bo sad
na vrtu mojih prvih nad —

Jeseni nad je pozni cvet
zamoril hlad, zamoril led —
zatulil hladen je vihar,
spoznala ploho sem prevar —

Pozimi vrtec je zaspal —
mrliško bel je sneg zapal —
vse moje nade jasnih dob
sprejel je v sebe hladen grob —

Spet skoro zadehtel bo svet,
priklil iz grobov mladi cvet. —
Dvomim — da pride še pomlad
grobovom tihim — mojih nad —

Vražja skala

Sacher-Masoch

Že nekaj tednov je pasel Apostol svojo čredo na planini. Krog njega se je širila veličastna skalna krajina Karpatov, pod njim so šumeli črni vrhovi pragozda, so drveli hudourniki s hruščem v dolino, nad njim se je bočilo široko nebo, kakor da je tu bliže soncu, in ponoči so prišle k njemu zvezde, ki so kakor pozlačena jabolka visele med vejami smrek, da bi jih mogel utrgati z roko.

Sredi planjave, porastle vsepovsod s sočno travo in planinskimi cvetkami, je rastla skala, dolomit, navpično proti nebu.

Ljudstvo jo je nazivalo Vražjo skalo.

Car Ivan Grozni je, kakor pripoveduje bajka, prisilil vraga, da je prenesel stebre za cerkev Vasilija ponoči iz Rima v Moskvo.

Ko je petelin prvič zapel, je bil vrag oproščen svoje obveznosti in je vrget na tem mestu zadnji steber na zemljo.

In krog te skale je vladala najgloblja samota, kakor na Velikem oceanu, kakor v puščavi...

Ko je posedal Apostol na svojem vrhu, tedaj mu je včasih bilo, kakor da ne živi več, kakor da je prispel pred nebeška vrata in čaka, da se mu odpró. In krog njega je bil potem samo sinji eter, pod njim so bežali oblaki, zemlja pa se je pogreznila.

V tej puščavi, kjer so se oglašali le glasovi elementov, kjer je narava, vsa neoskrnjena in deviška, pomerila s temnim pogledom vsakega tujca, kjer so v gozdovih gnili stoletna drevesa, iztrgana od viharja, ne da bi sekira motila njih mir, kjer bi bil človek srečal prej medveda kakor človeka — tu je sanjal mladi pastir dan in noč, sam, proč od sveta, in je koval čudne misli, kakor včasih spokorniki in anahoreti.

Sel je glas, da so tu zakopani zakladi iz časov tartarskih. Da bi jih mogel dvigniti! In da prebivajo v pečinah boginje! Če bi le eno kdaj srečal! Kako lepo bi bilo, če bi imel čudotvorno svetilko ali konja, s katerim bi se dvignil v zrak, kadar bi hotel.

In prišel je Apostol na svojih mnogih potovanjih po hribih in dolinah v skrito tokavo, v kateri je stala majhna kočica, sestavljena iz smrekovih debel in s streho, obteženo s kamenjem.

Bližal se je oknu, da bi pogledal v kočico, tedaj pa je stopila na prag grozna starka, ki ga je motrila s skoro sovražnimi pogledi.

Kaj hočeš? — je vprašala.

— Ali si ti vidma*? — je odvrnil.

— Če ti morem pomagati, hočem to storiti.

— Dvignil bi rad zaklad.

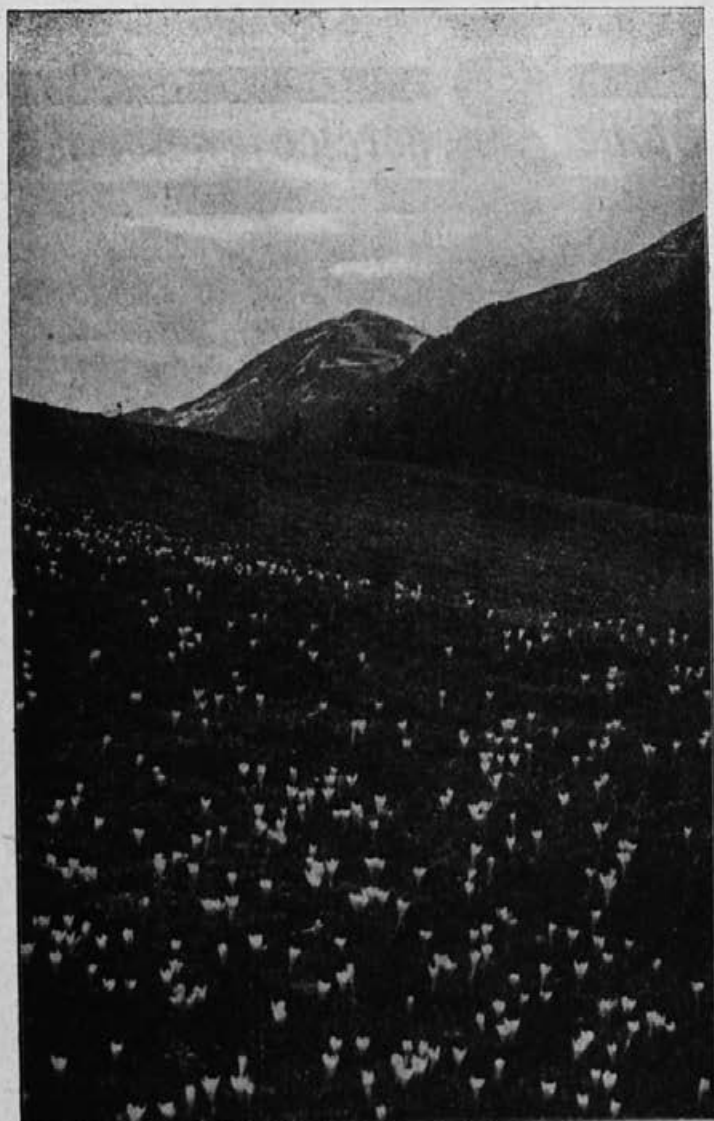
Glasno se je starka zasmejala. V istem času pa je stopila iz kočice kača, ki se je vzbela proti tujcu z ostrim sikanjem.

— Glej, — je mrmrala starka, — da najprej najdeš sredstvo, ki te stori nevidnega; jaz ga že dolgo iščem, pa ga ne morem najti.

— Kakšno je to sredstvo?

Spet se je starka zasmejala. — Najprej moraš najti deviško čisto dekle, mlado in lepo, ko pa si jo našel, ji moraš pri živem telesu izrezati srce in ga pojesti; potem boš lahko neviden, kolikorkrat te bo volja.

* Vidma = čarovnica.

Beli podlessek pod Golico (v ozadju Roščica)

Fot. Egon Planinšek

— Ali pa mi bo Bog odpustil greh, da prelivam kri radi denarja?

— Ne boš prvi, ki je to storil.

Apostol je povsili glavo in je molčal.

— Vidim, da ti manjka poguma, je dejala starka.

— In drugega sredstva ni?

— Ne. —

...

Kakor človek, podvržen mesečini, je hodil Apostol po gorah, in je komaj opazil, da se je zdanilo ali znočilo; vseeno mu je bilo, če je dež ali sneg bičal njegov hrbet; tudi za hrano se je komaj pobrigal.

Podjarmila ga je edina misel in ga ni več izpustila; boril se je proti demonski sili, ki ga je vlekla v prepad, toda boril se je zaman.

In spet se je bližal nekega večera vražji skali. Spodaj je šumela črna noč smrek, tu zgoraj pa je visela srebrna laterna polne lune na bledomodrem nebu in je lila tajinstven mrak preko brezkončnih pašnikov.

Tedaj se je hipoma prikazala iz magične megle ženska, zavita v temne kože, ter je zakričala, da je bilo kakor krik orla, ki je našel dobrodošli plen.

Apostol se je prestrašil; menil je, da je uzrl eno izmed onih divjih žen, o katerih govore bajke planin — in je hotel pobegniti. Toda v istem trenutku sta se pojavili pred njim še dve ženski postavi, in tudi desno in levo v grmovju se zganilo.

In s smehom so ga lepe divjakinje preganjale, ko pa je spoznal, da je izgubljen, je padel na kolena in zaprosil za svoje življenje. Že so ga vrgle na tla, ko je dospela vodnica v krvavordečem vihrajočem krilu in suknjiču iz črne ovčje kože.

— No, uteci, gani se, če moreš, — je zaklicala in mu stopila z nogo na prsa.

— Ne umori me, — je prosil Apostol, — tvoj suženj hočem biti, samo življenje mi daruj.

Prešerno so se dekleta zasmejale.

— Kaj misliš, kdo smo me? — je vprašala vodnica.

— Divje žene.

— In ti meniš, da te bom zavlekla v skalno votlino, te vzela za svojega moža in te zadavila s svojimi lasmi, ko se te bom naveličala? Tepec, ali ne veš, da smo pastirice, ki pasemo tu gori krave in ovce, kakor ti. Ime mi je Mara Bojarinko. Poznam te, ti si Apostol Havlšek iz Zabija.

— Zakaj ste me torej preganjale?

— Ker si nam hotel pobegniti.

— In zvezale?

— Da te prestrašimo. — Mara je razvezala vrvi, potem so znosili dračja na kup, in kmalu je zaplapolal ogenj pred Vražjo steno, krog katerega so posedli in si pripovedovali bajke, o čarovnicah in vilah, nimfah in vampirjih.

...

Zjutraj so odšla dekleta v različne smeri, le Mara je ostala pri Apostolu.

— Da ne bo prepira, — mu je dejala — si bova to pašo razdelila. Onkraj Vražje stene, proti polnoči naj bo tvoje kraljestvo, proti poldnevu pa moje. — Apostol je bil zadovoljen, in ločila sta se, da poženeta črede v pravo smer.

Medtem, ko si je Mara urezala piščal in ubirala na njej poskočne melodije, ali ko je glasno prepevala ali si krasila plave lase s cvetlicami ter v bistrem potočku pogledovala kakor v zrcalu podobo svoje deviške lepote — je ležal Apostol v kakem temnem prepadu in premišljeval. — Nobenega drugega sredstva ni, — si je vedno in vedno ponavljal — in če imam potem moč, napraviti se nevidnega, tedaj mi ne bo samo mogoče dvigniti vse zaklade sveta, ki leže v globini zemlje, temveč odprti mi bo tudi ves svet, in jaz bom nekoč kralj ali car.

In hipoma se je domislil Mare. Kakšna prilika, tu v tej pustinji; če je ne izrabi, kdo vé, kdaj se mu spet ponudi.

Ko sta sedela zvečer ob ognju, je vprašal brez ovinkov Apostol dekle, če ima fanta.

Mara je zardela in ga ostro pogledala. — Nikomur ne svetujem priti preblizu, — je odvrnila energično.

— Ti še nisi nikdar oddala svojega srca?

— Ne. Toda, kaj to tebe briga?

Apostol je legel na obraz. Prekrižal je roke nad temenom, in videti je bilo, da spi. Spregovoril ni več besede, toda še enkrat se je spopadel z demonom, ki ga je prevzel. Boril se je poslednjič.

...

Nekega jutra sta se Apostol in Mara sprla. Radi majhnega jagnjeta, ki je prestopilo njegovo pašo, in ga je s palico pretepel.

— Zlobnež si, — je vzkliknila Mara. — Kaj pretepaš ubogo, malo žival. Pazi, da ti vsega ne vrnem!

— Ti mi groziš? — je vzkliknil Apostol. — Ti me hočeš tepsti? Stopil je proti nji, v njegovih očeh je čudno zagorelo.

— Ne bojim se te — je odvrnila Mara in ga sunila s pestjo v prsa.

Pričela sta se ruvati. Četudi je bil Apostol močan, hčerka gorá mu je dala dovolj opravka. H koncu so ji vendarle opešale moči.

— Dovolj — je zamrmrala.

Ni ji odgovoril; tesno jo je objel in vrgel v travo.

— Apostol, kaj si znorel?

Izvelkel je vrv in ji povezal roke na hrbtu.

— Clovek — je zakričala — kaj nameravaš?

On pa je molčal, in ne da bi mrknil, ji je zvezal tudi noge. Potem jo je dvignil in jo nesel na svojih rokah do Vražje stene. Tu je počil; potem jo je vlekel navzgor po strmi steni k mali skalni ploščici, kjer je stala samotna smreka.

K tej smreki je privezal Maro.

— Apostol — je prosila — dovolj šale. Odveži me.

— Ne šalim se — je mrko odgovoril Apostol in je ni pogledal; ni imel poguma za to.

— Moli. Umreti moraš!

— Umreti? Mar si blazen? — je ponovila prestrašena.

— Imeti moram srce dekleta — je temno odgovarjal Apostol — potem bom neviden, dvignil bom vse zaklade sveta, in nekoč bom kralj.

— Apostol, prosim te, prizanesi mi!

Zmajal je z glavo in pričel je brusiti nož na podplatu svojega čevlja.

. . .

Mara je priporočila svojo dušo Bogu in sveti Devici. Rahlo drhtenje je pretresalo njeno telo, ko se ji je Apostol približal. Toda ni bilo glasu iz njenih ust, le njene velike modre oči so prosile usmiljenja.

Z divjim nemirom je strgal Apostol z nje kožuhovino in srajco, hkrati so se razpeli njeni lasje in se razlili kakor solnčni prameni po belih ramenih.

Apostol je dvignil nož. Zazrl se je vanjo in je počakal.

Klina je trepetala v njegovi roki.

— Suni — je mrmljala Mara — ne bojim se smrti. Rada umrjem, če morem osrečiti tebe.

— Ne morem! — je vzkliknil Apostol. — Ah, Mara, kako si lep! — Nož je padel na tla, sam pa je klecnil na kolena pred svojo žrtvijo.

Štoile gorčica je najboljša

— Ti si blazen — je dejala Mara.

— Bil sem — je odgovoril — ko sem te hotel umoriti. — Zakril si je obraz z rokami in se je zjokal.

— Pomiri se, Apostol — je dejala lepa pastirica — in odveži me, da se zakrijem.

Vstal je in je ubogal. Ko je bila prosta, in si je nataknila lase in zagrnila kožuhovino nad svojimi prsi, ji je ponudil roko in dejal: — Ti mi ne moreš odpustiti. Glej, zveži me, usmrti me, zakaj, jaz nočem živeti brez tebe.

— Apostol, ti si neumen. Najprej hočeš mene umoriti, in zdaj...

— Zdaj te ljubim — je vzkliknil in jo objel z divjo nežnostjo — umori me, toda bodi moja!

Nočem te umoriti — je dejala Mara smehljajoče. — Že davno sem ti odpustila. Bila sem pripravljena umreti, da boš ti srečen.

— Ti hočeš biti torej moja? Dekle, hočeš?

— Hočem, ker moram.

— Kdo te sili?

— Moje srce, moja kri, kaj jaz vem — je kriknila Mara, in njene roke so se zagreble v njegove črne kodre.

— Bila sem tvoja, ko si me prvič pogledal s svojimi črnimi očmi, ti zverinal!

Apostol jo je pritegnil nase, vroče jo je poljubljal in jo potem počasi odnesel po skalni steni v dolino.

— In zaklad, katerega si hotel iskati? — je vprašala posmehljivo Mara.

— Našel sem ga. —

. . .

Miši

Alojz Gradnik

Speče misli naše Miše
moje naj peró zapiše:
»Videli ste sto že mest,
tisoč knjig ste že prebrali,
samo nekaj njih mi, mali —
ali vendar več ne veste,
kar mi vemo, kje so ceste
do oblakov in do zvezd.«

OGLEJTE SI BICIKLE IN MOTOCIKLE // KOLESA SVETOVNEGA SLOVESA

PEUGEOT

PRI GLAVNI ZALOGI IN SAMOPRODAJI ZA CELO SHS

ERIK BREUIL • LJUBLJANA • DUNAJSKA CESTA 30

CENIK FRANKO! // TVRDKA ZASTOPANA V VSEH VEČJIH KRAJIH

Moj pogovor z domačo filmsko divo

Bodočnostni privid

Naša slavljena domača diva in najjasnejša zvezda na filmskem obzorju je dovolila Vašemu dopisniku blagohotno kratek pogovor v svojem, z najnovejšo potratnostjo sedanjosti in najbližje bodočnosti opremljenem stanovanju.

Dvoje čudovito srčkanih hišen me je spremilo po mehkih preprogah, po neskončnih hodnikih, ki so prav tako glasno oznanjevali okus slavne dive, kakor vsi njeni filmi — v najsvetejše, kjer me je sprejela slavna žena v elegantnem, decentnem kostimu, čigar slog je nedvomno posnela od starih, ljubih Grkov.

»Rad bi,« — — — sem pričel, in že je vedela čudovita, bleščeča in nadvse čista žena vse, kar sem si želel, usodil želeli. Dejala je:

»Razumem! Občinstvo želi o meni podatkov, in ker sem se posvetila izključno le dobrobitu našega naroda — vem, kaj je moja dolžnost. Bila sem rojena in vzgojena od svojih staršev. Moj oče je umrl žalibog že nekaj dni po mojem rojstvu v bitki proti upornikom. Moja mati

je bila seveda aristokratica. Kljub temu, da se pretaka po mojih žilah umetniška kri, sem se hotela posvetiti poklicu delavke v tobačni tovarni. Toda prišlo je drugače. Danes sem svetovno slavna. Kar vprašujete!«

Ozrl sem se. Po stenah so visele podobe kralja Ogrov Franca Jožefa in kralja Emila.* Diva se je naslonila na divan, njena desna roka se je poigravala s tremi hrti, ki so bili dar navdušenih častilcev, leva pa z držajem čudovito lepe pištole. Vprašal sem:

— Kaj počnete?

— Moja mladost je bila trpka, in vendar ljubim delo nadvse. Le v luči jupiterskih svetilk lahko diham, le pred navijalnim aparatom morem živeti. Pet tajnikov odgovarja na tekoča ljubavna pisma.

— Zavidanja vredna — — — sem zaječal.

— Ne bodite usmiljeni. Strašno sem častihlepna.

In moja slava mi nikakor ne zadošča. Kaj pomeni, če mi izprežejo konje? Nič. Vsaj meni nič! Vse kaj drugega naj pričakuje narod od mene. Postavila sem si velike umetniške cilje! Navsezadnje je mnenje javnosti merodajno. Računam torej z neumnostjo drugih. Vi razumete?

Jaz sem razumel, in spraševal sem junaško dalje.

— Nerada govorim o sebi, kakor mnoge druge, nočem imenovati imen — umetnost gre nadvse za kruhom.

Začutil sem dolžnost smejanja, pa sem se zasmejal.

— Ne smejte se! — me je prekinila boginja rjuhe.

— Kdor se smeje prvi, zasluži največ. Javno obravnavanje ljubezenskih zadev mi je zoprno. Moje prijateljstvo z režiserjem je že davno pri kraju. Imam drugega!

Hišna je prinesla v tem trenutku veliko pismo. Z rožnimi prstki ga je odprla diva in dejala:

— Že spet ponudba za angažma v Ameriki. Toda moji domovini zvestoba do groba! Moja očetnjava je, in jaz vem, kaj se spodobi.

Pri tem je padel na tla račun krojača, kar sem seveda diskretno prezrl. Potem je govorila dalje.

— Ne razumem bedaste reklame, ki jo uganjajo moji kolegi. Navsezadnje je vendarle samo umetnost cilj in namen. Mislite, da bi šla v Hollywood? Seveda bi me nosili na rokah — toda pogledite Pepco, kaj počne tam doli? Prav nič slabega ne slišim več o njej. Kam naj to pride? Potem ostanem rajši tu.«

S tem se je končal najin razgovor. Počasi je dvignila revolver in odstrelila sliko svoje tekmice s stene. Bil je to zame povzdigujoč in čudovit pogled. —

* Ugleden član ljubljanske drame.

Iz splošnega zdravstva

Dr. Trauner

Moderno gledališče

Dolgo bi se dalo govoriti o tem, ali bodo poznejši rodovi naš vek odobraval ali pa obsojali. Nekaj je pa gotovo: smisel za zgodovino je dokaj obleden in vse se modernizira, tudi tam, kjer mogoče ni posebno na mestu. Tudi gledališče, kjer so se prej gojile stare tradicije, se prilagodi novemu duhu in dopušča koncesije, ki bi bile za naše starše nepojmljive.

Kdo bi se prej upal igrati Hamleta v fraku, kdo bi Schillerjeve »Razbojnice« prejel tako politično tolmačil kot jih berlinski intendant Jessner? Najnovejši kuriozum javljajo iz Londona, kjer je nastopil Kralj Lear v Waterproofu in generalski uniformi, Lady Macbeth je prišla na oder v svilenem pyami in z električno svetilko, postavili so strojne puške itd. Da, londonski režiser je šel še dalje: ne pokaže samo moderne obleke in tehnike, in kopira tudi druge življenjske navade. Tako vzame nesrečna Lady aspirin, ker ne more spati, šminka in pudra se, častniki pušijo cigarete in pijejo šampanjec. Neki kritik meni, da bi bilo bolje, če nasprotniki ne bi upotrebljavali bodal, temveč revolverje ali pa ultravioleto smrtne žarke. Tu seveda fantazija nima mej. Polonij bi lahko svetoval Hamletu zoper njegovo ožnost Optarson injekcije, Violetto v Traviati bi zdravili s tuberkulinom, da se ohrani Alfredu. No, pa mi nočemo posegati v delokrog režiserjev, ki naj razvijajo lastne ideje.

Sport in moda

V večni spremembi se menja javna mnenja, nazor in mišljenja nastajajo in izginjajo; pojavljajo se, vladajo leta, pa se zopet prežive in nekega lepega dne so zopet tu. Istotako tudi naziranja o gimnastiki. Pri starih Grkih so bile telesne vaje višek vsega, v srednjem veku pa sramotne, v početku sedanjega stoletja so prišle kot telovadba zopet do časti in sedanjí čas je doba gimnastike. Kaj je smoter tega gibanja? Predvsem gotovo želja, ohraniti si zdravo telo in prožnost, in pridobiti si odporne sile. Pa tudi momenti estetike, ki že prehajajo v erotiko, igrajo tu važno vlogo: veselje nad lepo postavo in nad krepkim in enakomerno razvitim telesom. Tudi to naziranje se spreminja. Srednjeveškemu šolastiku je bilo popolnoma vseeno, če je plačal svojo učenost s pohabljenim telesom. Danes je skoraj nespametno. Današnji ilustrirani časopisi prinašajo več slik sportnih velikanov kot pa duševnih, in sportni del novin je obsežnejši kot literarni ali znanstveni. Seveda se bo prej ali slej ta ekstrem kot vsak obrnil v nasprotno smer, ampak za zdaj moramo računati z današnjim časom. Ali obstojajo sredstva, s katerimi se more razviti telesna moč in mišičevje? Gotovo: ritmična gimnastika in sport; celo pleše se za sport, znani so »müller-janci«, s »Punktröllerji« se hoče ohraniti moderna linija. Pa tudi sredstva v ožjem smislu besede obstojajo: z njimi se uspešno podpira gimnastika. Med temi je n. pr. Candiolin znanstveno raziskan. Znani berlinski sportni zdravnik dr. Kupsch je kolikor mogoče enakim skupinam mladih policijskih uradnikov dal Candiolin, medtem ko so drugi ostali brez njega. Candiolin skupina je pokazala po 14 dneh za 20% boljše uspehe, po 4 tednih celo za 25% kot pa druga skupina, kajti prva je zamogla gotovo težo dvigniti 16 krat, druga pa samo 13 krat. Tudi mišice so postale pri prvi skupini močnejše. Vsekako so to zanimivi sportni poskusi. Z dopingom, t. j. zauživanjem dražljivih sredstev pred skušnjo, pa opisano nima ničesar skupnega.

Brezkoristna

Vam je tudi dobra britev, ako nimate dobrega sredstva za brušenje. Na »AKRA« pasu dosežete brez vsake spretnosti **najfinjšo rezilo**. Prospekte razpošilja zastonj in poštne prosto
SCHNUR, Slav. Oražovica 4

Važno sredstvo za porodnice

Mlade matere se počutijo v prvih mesecih po porodu navadno zelo slabo. To je povsem naravno: porod je za vsako mlado mater važen in velik življenjski dogodek, ki vpliva zelo na njeno duševno razpoloženje. Tudi povzroča celjenje maternice večkrat hude bolečine. Slednjič se mora ves ženski organizem privaditi na povsem novo funkcijo: na dojenje. Vse te okolnosti vplivajo kvarno na zdravje matere in povzročajo, da nimajo porodnice pogosto potrebnega počitka. Tako je marsikak zdravnik prisiljen, dati porodnici umetno uspalno sredstvo. Tu pa se pojavi nova nevarnost. Dosedanja uspalna sredstva, sosebno, če se uporabljajo večkrat in v večji množini, preidejo namreč v materino mleko, ki je edina hrana dojenčka. Ta sredstva, ki jih uživa otrok z materinim mlekom vred, pa vplivajo zelo kvarno na nežni otroški organizem: dojenček pije le malo, se večkrat brani ponujenih prsi

Včeraj zvečer: kako lepo je bilo!

In danes..... Glava me boli in ves sem izmučen! Sedaj pa vzamen 1-2

**Aspirin
tableti**

in hitro sem zopet čil in svež. Zahtevajte pa vedno originalni zamot »Bayer«, ki se spozna na modro-čelo-rdeči varstveni znamki.

ali pa zaspi med dojenjem. Če hočemo torej ščititi zdravje in življenje dojenčka ter obenem pomagati trpeči materi, moramo biti pri izbihi uspalnega sredstva skrajno previdni. K sreči je nemška znanost odkrila pred kratkim novo, uspešno in povsem zanesljivo sredstvo — »phanodorm«. Številni praktični poskusi so pokazali, da porodnice spe sedem ur nepretrgoma in trdno, če zavzijejo pol ure pred zadnjim dojenjem v čaši toplega čaja pol tablete tega sredstva. Naslednjega dne se čutijo povsem okrepane. To sredstvo pa tudi ne preide v materino mleko, tako da tudi dojenčki ne trpe nikake škode. Doječe matere naj torej uporabljajo namesto dosedanjih škodljivih uspalnih sredstev izključno le phanodorm.

Pol ure nege telesa

Zena danes nima prav nič časa odveč, in ni kljub dejstvu, da je dandanes nega telesa bolj razširjena kot kdaj prej, prav nič razpoložena, žrtvovati več dopoldanskih ur svoji osebni toaleti. Zato se mi zdi tale načrt zelo umesten in koristen:

Po kopeli je treba odrgniti telo s krtačo, namočeno v francosko žganje, s čimer se zviša obtok krvi. Po vrtu in prsih naj steče mnogo mrzle vode. Nato pa odrgni kožo z lahko masažo s kako mastno kremo, da ne postane presuha. Pri tem obtoči nalahko s sklenjeno pestjo mesta, ki so pokrita s preveliko maščobno plastjo.

Obraz, ki ga namažeš zvečer v svrhu odstranitve prahu in drugih nečednosti s kremo, pomoči nekajkrat v mrzlo vodo. Zelo priporočljivo je, zamenjati to dnevno mrzlo kopel enkrat v tednu s parno kopeljo. To storiš, ako si pokriješ obraz s prtom in ga držiš nekaj minut nad posodo z vrelo vodo. Pri tem se znojnice odpró in koža more svobodno dihati. Da si okrepiš vid in da si ohraniš čiste oči, je dobro, če si omočiš vsak dan oči z vato, pomčeno v borovo vodo. Da se koža ne skrči, jo masiraj nekaj minut s kremo. To delaj previdno, ne trgoma, temveč počasi s konci prstov od brade in ust v smeri proti

ušesom in sencem. Potem si obriši obraz z gorko ali s kolinsko vodo, da se ti koža ne sveti.

Po nekaterih globokih dihalnih vajah pri odprtem oknu — deset minut sistematičnega telesnega gibanja. Vsaka žena naj si iz velikega števila gimnastičnih vaj izbere nekatere, za katere meni, da najbolj prijaajo njenemu ustroju. Bodisi, da služijo potem za okrepitev hrbtnih mišic, za zrahljanje skrčenih sklepov v ramah ali za trening nog!

Če vstaneš torej le pol ure prej, kakor je potrebno, imaš časa dovolj, da vse to izvršiš. Hitro se navadiš na ta program in mala žrtev se ženi tisočkrat izplača. Odlikovala se bo z zdravjem in lepoto svojega telesa ter širila blagodejni vtis negovane ženske.

Veselite nad gibanjem, poudarjeni občutek telesnosti pa je srečni temelj prihajajočega dneva!

Helen Wills, svetovna prvakinja v tenisu

Če Ti je »Razgled« vŕeč, povej to prijateljem, če Ti ni — povej to nam!

Bolaffio & Sinova
trgovina
z vinom
Ljubljana 7

Prečizne ure
natančno idoč, kakor: Schaffhauseu, Omega,
Doxa itd. dobite **najceneje** samo pri urarju
C. VICHARJU *Ljubljana*
Sv. Petra cesta št. 36

Trgovcem, obrtnikom in
industrijcem, ki stalno
oglašujejo v »Razgledu«,
napravimo
klišeje brezplačno!

S. Šantel: Rab

Jolanta ...

Hrovat Bogomil

Tiha, pokojna je bila noč in po ulicah, ki so postajale vsak trenutek bolj samotne, je ležal sneg, ko so imeli akademiki svoj ples...

Godba je udarjala sunkoma, vse je plesalo kakor v omami. Kakor v raju je bilo to noč.

Ah, te melodije!

Vse je plesalo, le jurist Stane in študentka Jolanta sta sedela za kolonadami.

Dekletu je zakipelo v srcu, ko ji je govoril fant tako skrivnostno, tako navdušeno o njenih očeh, o njenem cvečtem obrazu, o njuni karijeri.

Stisnila je roke na prsi, ovita v rdeč pajčolan, ustnice so se dotaknile bujnih nageljčkov, a trepalnice so ji zastirle oči, ko jo je prosil:

»Jolanta! Tikajva se!«

Sami in brez besede sta se našli roki, Jolanta se je naslonila na njegovo ramo in na njenih ustnih je zatrepetal tih smehljaj...

In zopet sta plesala.

. . .

Drugo jutro je bil Stane zamišljen.

Vse je bilo kakor v sanjah, vse tako bajno, vse kakor bi dehtelo po cvetju, kakor v maju... Njegova duša je bila polna načrtov, velikih, drznih, neustrašnih.

Stopil je k oknu, da bi bil njenemu srcu bliže. — A zunaj je bila megla in doli na ulici so se izgubljali ljudje kakor sence.

Stane je v mislih komponiral...

Poznali so ga kot pianista, navdušeno so bili pozdravljeni njegovi prvi nastopi, a svoje strune še ni ubral nikoli. — Zase pač, a razodel ni tega nikomur. — Jolanta je bila prva, ki je izvedela to skrivnost, ker postala je duša njegovih načrtov.

Vse njegove misli pa je prevpila danes ena misel:

»Nocoj... na promenadi...! — Dejala je, da pride!«

A ko je prišel večer, je Stane ostal sam s prijateljem. Jolante ni bilo; poslala je le svojo prijateljico s pripombo:

»Fant s krizantemo v gumbnici... Tisti jel!«

Ko se je Stane vračal, mu je šinilo v misli: »Igra se s tabo!« — A koj nato: »Saj ni taka! — Nocoj ni mogla! — Jutri pride!«

A Jolante tudi drugi večer ni bilo.

Tretji večer sta prišli s prijateljico obe. Jolanta s krizantemo v gumbnici.

A Stane ni prišel več. Saj mu je bilo takoj jasno: Igra se z njim!

. . .

Po dolgem času spet velik dogodek na slovenskem književnem trgu.

Ob stoletnici pisateljevega rojstva.

NOVO!

L. N. TOLSTOJ

NOVO!

Ana Karenina

ROMAN

Prevel VLADIMIR LEVSTIK

Naročniki Razgleda dobe
10% popusta.

Dva zvezka z malone enajststo stranmi!

Tiskano na najboljšem papirju, vezano v črno ali višnjevo platno z bogato pozlačenim, moderno stiliziranim hrbtom po izvirnem umetniškem načrtu, v želatinskem nastem omotu in kartonasti kaseti.

Cena za oba dela skupaj Din 250.— (po pošti Din 10.— več).

Plačljivo tudi v obrokih.

Roman nudi izredno bogastvo filozofskih in moralnih idej, mojstrsko osvetljene z naravnost fanatično resnicoljubnostjo obdelane najgloblje in najintimnejše probleme ljubezni in zakona ter pomeni za vsakogar nepozaben in pretresljiv no tranji doživljaj.

Izdaja predstavlja eno najsilnejših del svetovnega slovstva, višek slovenske prevajalske umetnosti in obenem vrhunec dosedanje slovenske knjižne opreme.

Vaš dom in vaša knjižnica ne smeta ostati brez nje !!!!!!!!!

Naročila sprejema Zvezna Knjižarna Ljubljana, Marijin trg števil 8

Slavni filmski igralec Adolf Menjou

Ob sedmini je bil zopet ples. A tudi na ples ga ni bilo več.

Bilo je že preko polnoči, ko so odhajali plesalci s plesišča in Stane iz »Akademske kleti«. Brez suknje in brez klobuka je bil, četudi je naletaval sneg. Pijan je bil — in dva tovariša sta ga peljala pod pazduho.

Sredi samotne ulice so srečali Jolanto s spremstvom. Spoznal jo je in ona je spoznala njega. Njegove oči so zažarele, a bile so brezupne, brezbarvne, očitaajoče...

»Postojmo!«

Obstali so, a Jolanta je bila že daleč. Videli so se samo še obrisi njene ljubke postave izza padajočih snežink in nazadnje je vse izginilo, vse utihnilo, le snežinke so padale nagosto in neenakomerno...

Stanetu je kar zaplesalo pred očmi in zaklical je skoro brez glasu:

»Jolan—ta—a—a — — —!«

A odgovora ni bilo, tudi Jolanta se ni vrnila, le iz nasprotnega konca te dolge, samotne ulice se je odbil tih, oponašajoč odmev in umrl.

Šli so dalje...

Ko je bilo zopet ob sedmini in je bil zopet ples, je Stane zopet sedel pri vinu. Sam je bil in natakara mu je morala navijati gramofon. — Vedno isto, vedno enakomerno, vedno znova:

»Valencia...«

Stane je bil sijajne volje nocoj, pel je zraven, sedel plesal charleston in tolkel z rokama po mizi, da se je stresalo in žvenketalo...

Vedno isto, vedno enakomerno in vendar — vedno znova.

Nazadnje, ko je bil že čisto ubit in utrujen, se mu je zazdelo, da pleše nad vrtečo se ploščo — Jolanta.

Fant je ostrmel in umolknil za trenutek. Zares! Bila je Jolanta in omamljala novega plesalca s svojimi nevarnimi očmi... Plesalec jo je privil tesneje, se nagnil nad njen obraz, do njenih drhtečih usten in Jolanta je zaprla oči...

Stane je vstal in se bližal strmé in pel kakor oni, ki ga je strah... In ko je bil že čisto blizu te skrivnostne plošče, je razklenil skrčene pesti, s katerimi si je delal takt, njegovi koščeni prsti so se zasadili v temo in se zopet stisnili v pest, ki je treščila po avtomatu.

Ničesar ni bilo več, le gramofon je zarežal v zoprnih disonancah in plošča se je ustavila.

Vstopila sta tovariša in se začudila:

»Ti si tu, Stane?«

»Tu! — Ne plešem več!«

»Tudi Jolante ni več na ples od onega večera!«

Umolknilo so vsi trije; fanta sta prišla študenta pod pazduho in ga posadila za mizo. Glava mu je omahnila v dlani in pel je kakor v sanjah:

»Jo—lan—taaa, Dei—ne... schö—nen... Augen...«

In pograbil je po kozarcu, ne da bi do konca izpel.

Tovariš je položil roko na kozarec in pogledal fantu v oči...

»Stane, si mož?«

»Sem!«

»Torej ne pij! Včasih sploh nisi pil!«

Stane ga je prijel za roko, vzel kozarec, izpil in molčal.

...

Skupaj so šli domov in molčali, nakar sta vprašala spremljevalca oba obenem:

»In izpit?« —

»Padel! — — — Vsa leta je šlo tako lepo in nazadnje... Moj zadnji izpit... Danes popoldne...«

In ko so bili že daleč, je pripomnil:

»Jolanta! — Te oči! — — —«

»In kaj je z opero? — — — Pišeš? — — — Komponiraš?«

»Ah! Vse, kar napišem poslej, je neumnost. — Uničila mi je karijero. — Čutim to! — Zato sem tak. — Ah, te oči!...«

Obstali so in se spogledali...

»Ni res, Stane! — Slabič si! — Pusti to dekle! — Ne sili v zid! — Ni ti vzela karijere!«

In ko so se razšli in je bil sam, mu je še vedno zvenelo iz noči:

»Ni ti vzela karijere!«

...

Leto nato...

Stane je siloma pozabil na Jolanto. V delu je iskal pozabljenja. Postal je slaven in mnogo se je pisalo in govorilo o njem.

Nič fantovskega ni bilo več na tem človeku. Resen, skoro hladen je bil njegov obraz.

Ob njegovem rojstnem dnevu so igrali njegovo prvenko, delo, ki je pomenilo senzacijo.

In sredi predstave, ko je sedel med svojimi, mu je sluga prinesel šopek najlepšega cvetja. — Bilo je od Jolante...

*Iz ljubljanske družbe
Gospodična Jožica Bonačeva*

Upala je, da postane zopet drugačen z njo, a kadarkoli je videla njegov obraz in njegov brezizrazni pogled, ji je bilo, kakor bi ji vsakokrat povedale te mrtve oči:

»Nikoli več, Jolanta!«

Krasno je bilo Jolantino cvetje, ljubko, ker je bila zima, presenetilo ga je, a omamiti ni moglo njegovega srca. — Veselo se je nasmejal in ga razdelil med dekleta svojih tovarišev. Niti enega cvetja ni obdržal zase. — Iz maščevanja!

Tedaj je Jolanta jokala...

In ko je bilo vse končano in je genij stopil na oder, je bilo vse kakor pijano... Navdušenja ni hotelo biti konca... A vse to ga ni napravilo prevzetnega. — Tisti trenutek, ko je tisoč rok ploskalo njemu in se tisoč src navduševalo zanj, so se njegove misli ustavile — pri Jo-

lanti. Ni je mogel ljubiti, njegovo srce ni imelo nobenega zaupanja več, a vendar: te oči..., te pravljичne oči...

...

Sredi zime je bil genij povabljen v tujino, v deželo bogastva.

Večer je bil, sneg je naletaval, ko je odhajal. Dva prijatelja sta ga spremljala, drugi so čakali na kolodvoru...

Veseli so bili in razigrani. — Stane bi bil najrajši zavriskal in zapel, ko bi ne bilo na promenadnih ulicah.

Hipoma se je ustavil; njegov obraz je postal ves drugačen.

»Kaj ti je?«

— — —

Pred njimi je šlo dekle, samo, sklonjeno in ni se ozrlo nikamor. V njene svilene kodrce so se zapletali beli sneženi metuljčki...

Stane jo je spoznal in tiho zašepetal kakor sam zase:

»Jolanta!«

Vsi trije so molčali na to in šli so dalje...

Vsi so se vrnil, le Staneta je vzela tujina. — Niso mu zamerili.

»E, kaj bi se vračal v to revščino,« je pripomnil eden izmed prijateljev, ko so šli sami domov.

»Tam je življenje vse bolj lepo...«

...

Na sveti večer, ko je že vse pospalo, je bdela Jolanta ob radioaparatu in mislila na Staneta...

Vstala je in si poiskala njegovo sliko, ki jo je bila izrezala iz časopisa.

In sredi noči, sredi uspavajoče godbe ji je vsfalo v srcu kakor tolažba od daleč, daleč nekod — in pisala je pismo:

»Stane! Vem, da me ljubiš; zato si odšel odtod...

Nisi mi zaupal in jaz nisem verovala Tebi, v strahu, da bi ne stala razkrinkana moja ljubezen pred Tabo. Zato sem zatajila, kar je ležalo v srcu...«

Iz tujine so odmevale svetonočne melodije...

Tam je Stane, tam je ljubezen, tam je sreča...

Jolanta je povsila roke v naročje; njeni mehki prsti so se oklepali Stanetove slike... Počasi je zaprla oči in v sladki utrujenosti so romale njene misli daleč, daleč v tujino, polno mraku in negotovosti, razočaranemu fantu naproti...

...

Česa želite?

Želite li šarklje, močnata jedila, pecivo in torte v najvišji popolnosti in lahki prebavljivosti? ... Potem pripravite iste izključno po Dr. OETKER-jevih receptih in z

Dr. OETKER-jevim

pecilnim praškom!

Moda za gospode

Moška spodnja obleka

Ni to zadeva, o kateri bi ne šlo govoriti. Dandanes so življenjske prilike take, da bi bilo gotovo naravnost smešno, zamolčati v modnih poročilih spodnje oblačilo, perilo gospoda, ko so nas itak ženske v tem pogledu že prav imenitno prehitale. Koliko in kolikokrat beremo po modnih časopisih o spodnjem ženskem oblačilu, prav malo, ali skoro nič pa o moškem. In vendar prihaja prav sedaj zopet splošno pričakovana kopalna sezona, ki daje moškemu kakor ženski dolžnost, da sta korektno, praktično in pametno oblečena.

Dobro in okusno oblečeni gospod razlikuje na sebi dvoje spodnjih oblek: spodnje perilo, ki se izdeluje letnemu času primerno iz lahkega trikolina ali iz maccoja, in ki obstoja iz jopice in hlačk, ali pa je združeno v enotni komplet, katerega rokavi pa ne segajo radi gorkega letnega časa čez komolec. Tak komplet je izdelan običajno iz volne in svile, in se ravna prevladanje prve ali druge po trenutni želji nosilca. Preko vsega tega pride šele srajca. Kar se barv teh srajc tiče, je moderno, nositi barve in vzorce, ki se v mali razdalji razlijejo v enotnost. Kljub temu, da so v resnici decentno vzorčasti ali pikčasti. Na ta način se ti mali vzorci na daljavo izgube, iz česar sledi, da je dovoljen zopet ovratnik iz istega blaga in vzorca, kar je bilo pri prejšnjih močnejših vzorcih izključeno. Ovrat-

niki so povečini polmehki in imajo precej dolge vogale. Ker je moderno nositi zopet kravate z debelim vozlom, je ovratnik narejen v sklepih nekoliko širše.

Manšete so še vedno dvojne in mehke. Razume se, da dobro oblečeni gospod ne nosi srajc, ki so le napol zaprte, temveč le take, ki se odpenjajo od vrha do spodaj. Barve srajc z navedenimi seveda še niso izčrpane. Odvisne so vedno od obleke. Če je obleka v barvi živahnejša, tedaj prenese tudi srajca živješe vzorce in barvo.

Tudi k sportni obleki spada posebna sportna srajca. Ta je po najnovejšem združena z ovratnikom in ima namesto dvojnih manšet samo enojne z gumbom. Seveda ne bo prišlo potem nikomur na misel, nositi k taki srajci svileni kravato. Zato ima volneno sportno samoveznico, ki ima obliko enostavnega traku.

Nogavice so po večini iz volne, ali iz volne, ki je mešana s svilo. Svilene nogavice ne veljajo za okusne, še manj razni flori itd. Moški mož naj prepusti prosojnost pri nogavicah z mirno vestjo ženski, ki to brez dvoma opravi bolje in opravičeneje.

Za barvo moških nogavic letošnja moda ne predpisuje nobenih posebnosti. Moderne so vse barve, ki se skladajo z obleko, s čevlji in s srajco.

SPOZNAVALCI STROJEV KUPUJEJO LE

PFAFF

ŠIVALNE STROJE

ki so med vsemi najboljši in priporočljivi za rodbino, obrt in industrijo. Solidne cene. — Plačljivo tudi na obroke.

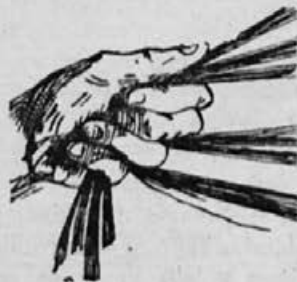

V zalogi samo pri tvrdki:

IGN. VOK LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica 7
Novo mesto, Glavni trg

VIII. ljubljanski velesejem paviljon E

ORGANIZATOR

Knjigovodstvo za

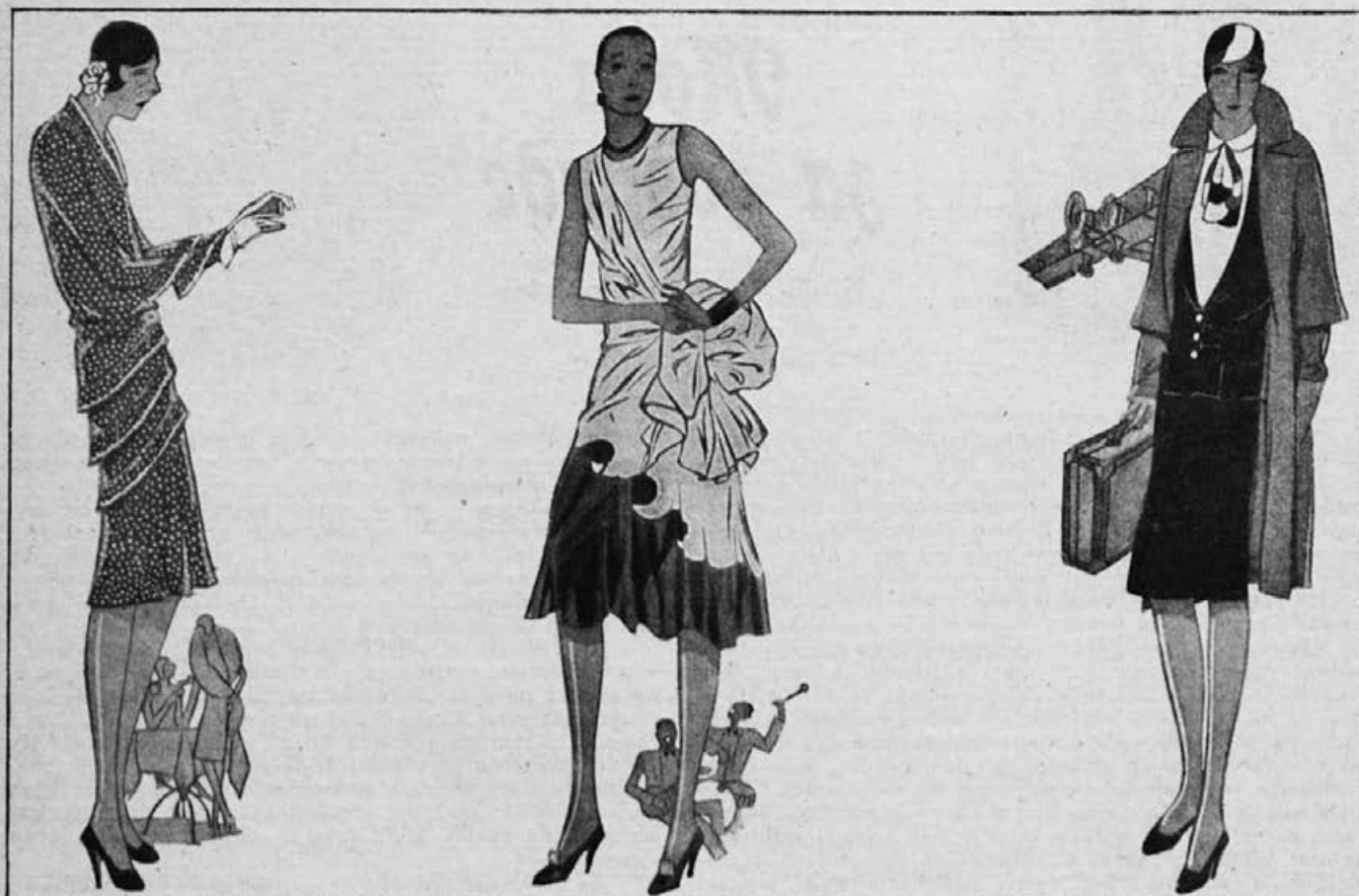
vse
vrste
obratov:

prihrani	70% dela
	material
	prostor
	denar
omogoča	pregled
	prihranitev stroškov
	dispozicije
jamči	točnost
	dnevni zaključek
nudi	velik uspeh pri
	malenkostnih stroških

Glavni organizacijski pripomoček modernega obrata! Strokovno zamišljene kartoteke. Zahtevajte prospekte.

Organizator

Oglejte si naše izložbe na Aleksandrovi cesti št. 7 in zahtevajte neobvezno predvajanje najmodernejših organizacijskih sredstev.

Popoldanska obleka iz moradolila mousselina s pikami

Po večerji: Značilna za večerno obleko je velika pentlja ob strani, za katero se uporablja rožnobeli svileni krep

Za potovanje: Plašč kashatweed iz močnega materiala je ravnih oblik. Bluza: golftrikotin

Iz dneva v noč

G. D.

Modna silhueta današnje dame je sestavljena iz samih ravnih črt. Najsi jo potem srečavamo dopoldne, popoldne, ali na sprehodu. Krilo in suknjič si nasprotujeta v svetlih in temnih barvah, krogi golega vratu pa opazamo pisano svileno ruto. Klobuk iz slame ali klobučevine je precej skromno garniran s trakovi. Rokavice imajo groba rebra, torbica je prostorna in okrašena z začetnimi črkami imena lastnice. Če dežuje, obleci ali kamelovino, ali pa trenchcoat. Oba plašča sta visoko prepasana. K

njima obleci nizke čevlje z gumijevimi podplati. Toda nikdar dežnika. Če je pa poletno toplo, potem jumper, v vseh možnih vzorcih, vedno svilen ovratno rutico, včasih tudi usnjeni pas.

Za izlet, za sport, ki ne zahteva posebne opreme, nosi dama tridelno pleteno obleko. Spopolnjuječi jopič spominja na obliko telovnika. Škotski volneni blagovi, sestavljeni z enobarvnimi, dajo otroško srčkane obleke. Nizki čevlji, nogavice iz cvirna ter širokokrajni klobučki iz klobučevine spopolnjujejo to polsportno toaleto. Nobenega nakita. Edino zlati obročki »za srečo«!

Za vse popoldanske prilike pa naenkrat čisto nasprotno! Dopoldne še trda linija silhuete, je postala zdaj mehka, vihrajoča, gracijozna vsaka posameznost. Sliko-

Velikopotezno in trajno reklamo izvršite lahko v „RAZGLEDU“

Priporočamo
KOLINSKO CIKORIJO
izvrstni prídadek za kavo

Leta 1839 ustanovljena
TOVARNA DEZNIKOV
L. MIKUŠ, Ljubljana
Mestni trg št. 25
Skrbno izdelovanje! — Največja izbira! — Najnižje cene!
Preobleke! — Popravila!

Shooping: Koštim iz črnega, zrnčasto tkanega kamgarna, z belim telovniškim pložkom

Za sport: Jumper iz norveškega kashe

Večerni plašč iz lindenskega žameta s sobóljino

vitost proti dopoldanski praktičnosti. Tanke tkanine, Georgette, chinacrepp, marocain, itd. se obnesejo v lepih izdelavah, lokih in pentljah.

Rokavi so dolgi, plašči po večini iz črne svile. Če so ravnih črt, potem nosijo bogato okrasje iz dragocene kožuhovine. Obleka in podloga plašča harmonirata. Klobuki so širokokrajni, okrašeni s trakovi in ploščatimi cvetici. Tudi na obleko spada po najnovejšem cvetica! Bodisi iz laka, klobučevine ali iz bisernice. Toda vedno ornamentalna! Nakit pa se omejuje le na nekoliko poldragocenih kosov. Posebne obleke s suknjičem, kombinirane iz belega in črnega satinkreppa so zlasti za hladnejše vreme zelo priljubljene. — Tudi večerni zlet z avtomobilom zahteva posebnega sloga. Lahke obleke iz mosse-

lina, v eni ali dveh barvah in nežnih vzorcih, z dolgimi ali kratkimi rokavi, graciozne in elegantne — so sredi med popoldansko in večerno toaleta. Beli platneni plašč spada k avtomobilski čepici. Večerna obleka poletja daje silueti žene noto, ki koleba med pojmom »moderno« in »slog«! Život je višji, dolžina zelo neenakomerna, čevlji posebno nežni, glava pa popolnoma brez okrasov. — Najelegantnejši plašč za poletne večere je brezdvomno iz poletnega hermelina. Mnogo večernih plaščev je tudi iz svetlega velouršifona, ki je podložen s tankim kožuhom. Raznoličnost modnih linij istega časa, iste sezije dajejo dami priliko, da se razvije v vseh smereh in pokaže — ali pa zakrije svojo posebno noto.

Če Ti je »Razgled« vseh, povej to prijateljem, če Ti ni — povej to nam!

A. J. S. / EXCELSIOR AND HENDERSON
svetovno znani motocikli 1, 2 in 4 cilindrski

GRIFFON

komplet Din 7.800[—]

PEUGEOT · AMILCAR · BUGATTI · AUSTROFIAT

osebni in tovarni avtomobili. — Glavno zastopstvo

O. ŽUŽEK · LJUBLJANA · TAVČARJEVA 8

„EXPRESS“

DRUŽBA Z O. Z.

Prodaja avtomobilov, motociklov, koles in njih delov, pnevmatike, bencina, olja itd., mehanična delavnica

Ljubljana, Vegova ulica 8

Iz tehnike – za gospodinjo

Kaj naj tudi žene vedo o tehniki

Sušenje z vročim zrakom.

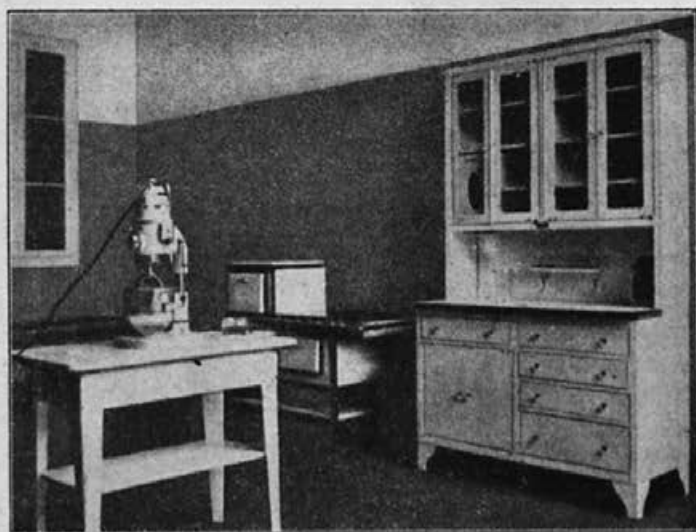
Električni sušilec, ki ga nahajamo že precej pogosto med gospodinjstvom, je brezdvomno zelo praktična naprava. — Prvotno je bil v rabi le v večjih zavodih frizerjev, širi pa se vedno bolj in bolj, in danes ga moremo rabiti radi splošne vpekljanosti elektrike tudi za najrazličnejše druge namene. Z njim lahko pogrejemo posteljno perilo, posušimo okopane živali, zlasti pa ga rabimo za sušenje nogavic. V tem slučaju je nataktni nogavico na sušilčno cev in nogavica je suha v nekoliko minutah. Na isti način posušimo tudi rokavice. Zelo priljubljeno je podobno postopanje za hitro sušenje fotografičnih plošč.

Sobna oprema iz jekla

Iz jekla? Ali ni prav v tej sestavi nekako notranje protislovje? Jeklo, ki je uporabno predvsem za nože, pločevine, ogrodja, združuje s svojim pojmom tudi pojem hladnosti. Sobna oprema pa naj ima poleg svoje porabne zmiselnosti tudi nalogo, storiti iz prazne sobe toplo, udobno, prijazno stanovanje. Prav nič ni še storjenega, če se kos sobne opreme napravi enostavno iz jekla. Nastale bi iz tega brezdvomno pokveke, ki bi sicer za silo izpolnjevale svoj namen, učinkovale pa bi grdo prav radi nesoglasja med namenom, obliko in materijalom, s katerim se poveča tudi vtis hladnosti, ki je le bolj psihičen, kakor fizičen.

Ni pametno, zametavati jeklo v sobni opremi le radi tega, ker je novost. Živimo v dobi železa in kmalu ne bo polja, katerega bi si ne podjarmil prav ta ceneni material. Hiše iz jekla se tudi že precej uvajajo. Vsi odpori odjemalcev zginejo v trenutku, ko najde arhitekt obliko, s katero da jekleni opremi toplo, prijazno lice.

Prednosti, ki jih nudi jeklo, leže na dlani. Mnogo manj je občutljivo za prah, za gorkoto in mraz, kakor vsak les. Prav tako je nemogoče, da razžre tako sobno opremo črv, goba ali vlaga. V jeklu je mogoča marsikakšna konstrukcija, ki je v lesu neizvedljiva. To predvsem pri predmetih, ki naj bodo varni pred vlomom. Koliko večjo varnost nudijo jekleni predmeti tudi za slučaj požara!

S precejšno naglico se širijo jeklene sobne opreme zlasti po bolnišnicah, kjer morajo še posebno upoštevati čistost, enostavnost in cenenost. Medtem ko se izdelava teh predmetov na debelo vrši tudi že po vsej Evropi, izdelujejo jekleno opremo za hotele zazdaj šele v Ameriki.

Oprema zasebnega stanovanja pa je vsekakor zadnja stopnja, ki jo more jeklo doseči na tem polju. Po svoji higijenski pomembnosti si bo najbrž utrlo jeklo pot najprej v kuhinjo. Tu je ob modernih električnih štedilnikih, plinovitih kuhinjskih in drugih takih praktičnih napravah nekaka sprava z očesom že precej verjetna. Slike pa nam kažejo, da tudi soba, opremljena z jeklenimi mobilijami, ne zgubi prav nič na svoji sedanjosti in prikupnosti.

Zgoraj kuhinjska oprema, spodaj pisalna miza iz jekla

Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice, ki je z letošnjo turnejo po Čehoslovaški pod vodstvom mojstra Mateja Hubada utrdil svoj staroslavni sloves

Če otroci kaj pogoltnejo . . .

Ramon Gomez de la Serna

Tragikomična humoreska

Hiša je polna kotov in oglov, hlače in telovniki vise tu in tam na obešalih, časomer kaže tisto uro miru, v kateri se nič ne zgodi. In prav ta okolnost dela hišo še pokojnejšo, kot je sicer.

Nenadoma izbruhne najmlajše dete v skrivnostno, nerazložljivo cmerikanje in takoj je vsa hiša na nogah. JEDI na štedilniku ostanejo brez nadzorstva. Naj se kar prismodél!

— Janezek je gotovo kaj pogoltnil. — zakriči prestrašena mama in zgrabi otroka liki domačega zajca za ovratnik, kot da ga ponuja naprodaj.

— Kaj neki to more biti? — skrbno vprašuje tatek. In nato sede k mizi, pogrtnjeni s povoščenim platnom, in skuša urno razrešiti pereči problem: Janezek je ob pol dvanajstih dopoldne nekaj požrl, to nekaj je recimo X, katerega moramo pogruntati, če upoštevamo pri računu dnevni čas, Janezkovo lakoto in vse predmete, ki so se nahajali v bližini te lakote.

Toda očka pri vsem svojem znanju matematike vendar ne more odločiti srednje verjetnosti tistega, kar je utegnil pogoltniti njegov nadebudni sinček. Treba se je torej obrniti na polikliniko, kajti zdaj je vsaka minuta dragocena.

Medtem se Janezek dere na vse kriplje dalje. V obraz je od trenutka do trenutka bolj rdeč, batí se je, da mu bo počila glava od naraščajočega krvnega pritiska. Podoben je raku, ki se kuha v svoji lastni nepotrpežli-

vosti. Pogoltneni predmet ga davi. Dete je izgubljeno, če mu neprimerne hrane takoj ne vzemó iz telesa.

Končno pride zdravnik.

— Najprej moramo izvedeti, — ugotovi z znanstvenim poudarkom profesorja nove »vede o stvareh, ki jih lahko pogoltne« — je li bil predmet velik ali majhen, stožčast ali oglat. — Okrog znamenitega profesorja se gnete kopica znatiželjnih detetovih bratcev in sestic, in oči vseh vise na njegovih učenih ustnicah. Požrti predmet je dobil zdaj pomen znanstvenega problema in to tolaži vse užaloščene prisotne.

— Ali so vse namizne svetilke na svojih mestih? — vpraša profesor. Vsi se na mah ozro po petrolejkah in končno ugotove, da nobene ne manjka.

— Podnevi jako lahko pozabimo na svetilke, to je treba upoštevati, in zelo lahko bi se zgodilo, da je mali pogoltnil katero izmed njih. — Nato se ozre zdravnik na otroka, ki obupno hlasta po sapi in z napihnjenim trebuškom leži pred njim, in dolgo preudarja. Končno se odloči za drugo vprašanje:

— Ali ste že prešteli vse obtežilnike za pisma, ki leže tu okrog po vaših mizah?

Oče pogleda in prešteje vse: bronasto opico, steklenega krokodila, marmornato jajce in kepo neobdelanega ahata. Vsi so še tu. Tudi to domnevo je torej opustiti.

— Nič ni nemogoče, če pomislimo, kaj vse more pogoltniti otrok, nadaljuje zdravnik. V Berlinu sem videl muzej predmetov, ki so jih požrli otroci različnih starosti: od piramidastega toplomera do hranilnika največjega kalibra je bilo tam vse zastopano.

Medtem pretipava zdravnik otroka s trdimi, preiskujočimi prsti, da bi iz oblike predmeta, ki se nahaja v otrokovem trebuhu, uganil, kaj bi to moglo biti. Končno

naagne glavo nad oteklo telesce in ker se mu zdi, da čuje nekaj, nastavi slušalo na uho. Brezmejno je bilo njegovo presenečenje, vendar o svojem odkritju še ni črnil besedice.

Prevezal si je velik, širok predpasnik za operacije, odprl otroku trebuh in potegnil iz njega kuhinjsko budilko. Čujte in strmite: kuhinjsko budilko, ki je še dišala po mehko kuhanih jajcih in prekajenih rebrcih...

Prevedel P. Karlin

Podlesek

Vladimir Kapus

Mož mahne v širno jo poljano,
v meglen in mrtev dan,
v popoldne pusto in zaspano,
da si ozdravi srčno rano,
ki zlobni mu jo amor je zadal.

Vse prazno, trate so brez cvetja,
minulo cvetje je poletja,
samo podlesek še cvete. —
Obstane mož, ko cvet zagleda,
rdečica sili v lica bleđa.

Prijatelja je našel, sotrpina
in nova se rodi mu bolečina:
Ko vse cvetelo na poljani,
takrat podlesek je skrbel za sad,
zato zamenjal si jesen je za pomlad;
ostal pa je na trati sam...

Povesil sivo je glavo:
Saj tudi on v pomladnih dneh
je hitel, grabil noč in dan
in branil se ljubezni sanj.
A zdaj, ko odcvetela mu poljana,
se vnel je stari panj.

V nedeljo dopoldne

Vladimir Kapus

Čez ajdovo polje dehteče sva šla,
kjer sanje so sladke cvetele
in skozi jasnine nebeškega dne
hitele so pridne čebele.

Čebelice drobne vse misli lepe
in sladke nabrale so sanje,
odnesle z njive na dragi svoj dom,
doma položile so v panje.

Nad poljem dehtečim pa plaval je zvon,
nedeljsko je pesem prepeval,
razlegal se daleč čez širno je plan,
mogočno v vasi odmeval.

V vrtu pred panji je dedek sedel,
iz pipice dime je spuščal,
prekrasnega dneva se je veselil,
ko zvon je nedeljski poslušal.

Blodnica Ida in pomlad

Mirko Kunčič

1

Sedem let, sedem blodnih, pijanih, z blatom nižin prepojenih let. Prostitutki Ida se je zagabilo to enolično zviharjeno, do bolestone razdraženosti opojno življenje in zahotelo se ji je iskrene, nepotvorjene ljubezni. Ljubezni, v katere osrčju ne strujijo umetno zburkane strasti, kjer je vse — s tišinsko blaženimi presledki — do kraja uravnoveseno, usmerjeno v ritem nadzvezdnih razglabljanj in doživetij.

Prostitutka Ida se je zagledala v modrino pomladnega neba in zahrepenela, zasanjarila s sentimentalnostjo šestnajstletnega dekletca, ki zori iz popja v bujno ženskost, išče junaka svojim svetlim zasnovam in je vsa zadivljena od lepote vzniklih slutenj... Zasanjarila je prostitutka Ida in si vsa verna spletala glorijsko poveličanja nad seboj. Kakor v eksotično razneženih erotičnih pesmih naj bi se spočelo in dovršilo tisto Svetlo, Veliko, Plemenito. Pod deviškimi brezami v aleji bi sedela vsa tiha in samotna in njene oči bi se kopale v rosi trudne žalosti. In bi prišel mimo ves dober in blag in se ozrl nanjo s presunjenim pogledom človeka. Nedvomno: umetnik bi moral biti, črnolas, vitke postave, z bleđim obrazom, visokim čelom

Presenečenje

in z velikimi, vase potopljenimi očmi, drugače ne bi mogel zadojmiti vse te skesane tegobe, vse te silne žeje po Luči in Resnici v njej. Stopil bi do nje, uboge, prijel jo z žametnimi prsti levice nežno za podbradek, dvignil ji sočutno povešeni obraz in jo z dlanjo desnice ljubeče pobožal po laseh.

— Ubožica, čemu jočete in zakaj so tako žalostne vaše oči? Moj bog, saj so se komaj rože razcvele in ptički poženili — — — joj, vi pa žalujete, ko da so vse okoli vas grobovi in puščobne jesenske sence nad njimi... Kaj bi z žalostjo in bridkimi spomini pomladi, ob rojstvu mladosti, ob vzponu življenja...?!

Sedel bi k njej in se je oklenil brezstrastno okoli vratu. In bi bil njegov poljub kakor ključ do nebeških vrat: v tempelj Očiščenja, v hram ovekovečene Sreče dveh sorodnih si bitij — — —

Joj, le odkod bo prišel in kdaj?

2

In čudo božje: zgodilo se je še tisti dan.

Sedela je blodnica Ida v aleji med belimi brezami in je prišel mimo in tudi umetnik je bil — prav takšen, kakršnega si je izoblikovalo v prividu njeno mogočno hrepenenje. Sklonil se je k njej in jo gorko poljubil — vse kakor da so se utelesile njene lepe sanje. V očeh mu je gorela neskončno mirna, jasna luč. In se mu je prostitutka Ida razodela do dna. Kakor šop nečistih, zavrženih rož je vrgla vsa tista bežna leta, polna sramote, ponižanja in trpljenja pred njim na kolena — — — in on jih ni pogazil brutalno z nogo, ni pljunil s studom nanje, ni bežal od njih kakor od kužnih mrličev... Sklonil se je usmiljen in velikodušen nad njimi in jih pokopal v grobu vseodpuščanja, vsepozabljenja — — —

Tako je doživljala prostitutka Ida uro svojega Očiščenja in Poveljanja v sebi in verovala vanjo živo in pristrčno kakor v ničesar na svetu. Resnica pa je bila nekoliko drugačna, umazana in porazna. Tisti človek ni bil Človek, niti umetnik ne; kamoli plemenit in blag! Navaden pustolovec je bil, zastojnik v življenju in ljubezni. Zahotelo se mu je pečenke in vina; šel je v krčmo in se pošteno najejal in napil — na tuj račun. Zahotelo se mu je ljubezni in naslade; šel je v alejo, poetično zumetničil pentljo, zakrožil besede — in dekleta so mu padala liki zrele smokve v naročje. O, tisti človek je bil umetnik; umetnik v rafiniranem uživanju življenja...

Z mojstrsko rutino je razvil mrežo svojih lokavih naklepov in oprezovanj. Blodnica Ida je bila vsa omamljena od tople bleščavosti njegovih besedi. Njene misli so trkale na okno paradiža.

»Kako sem te čakala, moj dragi, kako sem hrepenela po tvoji bližini — glej, in si prišel, kakor pride za nočjo dan, za jesenjo maj in si ves moj, ves moj... Bežala sem pred lastno senco in dojmila z grozo prokletstvo prodanega življenja. Zdaj je vsa strahota za mano, vse bridko dopolnjeno, vse sladko izpolnjeno, do kraja ozdravljeno to bolno srce. Senca preteklosti se ne vrne več... Privij se k meni, moj dragi, vse tesneje se privij, da bom gledala paradižu iz oči v oči in me bo božal vse slajši zvok tvojih milih, čarobnih besedi...«

Njegove oči so se v neodoljivem ganotju zapičile v ročno torbico, ki je ležala ob njej na klopi, in v mislih bežno pretehtale njeno vsebino. Nato se je v vidnem zadoščenju in verni slutnji pogreznil vase in se mukoma dotikal do edinega verza, ki se mu je iz »čaše opojnosti« vtisnil nekoč v spomin. Zazdel se mu je zelo primeren in spodoben za to svečano priliko. Objel je z obema rokama svetlo kodro glavic trpko lepe Ide, položil si jo ljubeče na srce in zadeklamiral z redko čuvstvenostjo in sugestivno zajemljivostjo:

»Ti skrivnostni moj cvet, ti roža mogota,
jaz sem te iskal,
mimo tebe sem šel, pogledal sem te —
in sem ves vztrepetal...«

Blodnica Ida se je topila v blaženstvu. Njena sreča je bila tako velika, tako vseobsežna, tako neizrekljiva, da ni poznala ne meje, ne časa več...

3

Kri večerne zarje je pljusnila čez nebosklon. V vrhovih aleje je pritaženo zašumelo; bežen veter se je zamotal vanje in jim razgibal mrtvičave sanje.

Blodnica Ida je vzdihnila in trpko zdramljena odklopila oči. Megla sladke omotice je že narahlo drhtela na njih, a njena duša je bila en sam prasilen donebesen plamen.

Bohemu Damjanu je bilo dovolj sentimentalnosti in solzavosti. Zgibi njegovih rok so postajali nervozni in nestrpni. To nedečakano kruljenje oblastnega želodca — brrr, kako neprijetno! To nesramno zehanje žepov od praznote in dolgočasje — brrr, kako zoprno! Komedijant Damjan, scena se vleče v brezkončnost; požuri se! Vstal je in se z nenadkriljivo opreznostjo lotil razglabljanja kočljivega problema. Udaril se je ob čelo in si v svetem ogorčenju očital:

»Jo, nesrečnik pozabljivi! Da se nisem spomnil že prej...! Večerjala še nisva. Človek ne živi samo od duha,

Osredkar & Dolničar

Ljubljana, Igriška ulica 10

PRVOVRSTNI TAPETNIŠKI IZDELKI

Umetniška izvršitev

Trpežno in solidno
delo v vseh slogih!

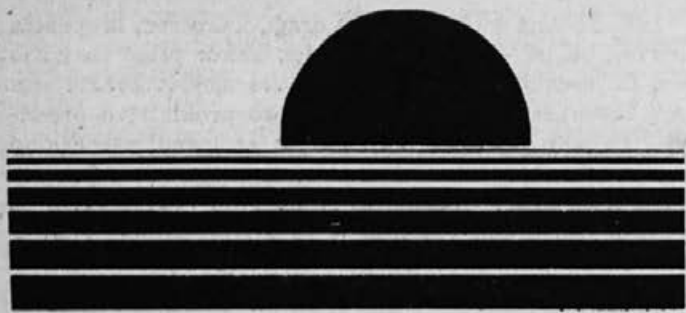
Velika zaloga žime
in morske trave!

**NOV
CENIK**

fotografičnih aparatov in
potrebščin je ravnokar
izšel. — Na razpolago je
gratis in poštne prosto

Drogerija Gregorič, Ljubljana
Prešernova ulica 5

Polei čez ocean

je kljub dobrim pripravam za zdaj še drzno tveganje, toda prišel bo čas, ko bomo lahko iz Ljubljane v New York prav tako varno leteli, kakor iz Ljubljane v Zagreb. — Vse, kar naj se obnese, potrebuje gotove razvojne dobe. Inšerat je potreboval stoletja, da se je uveljavil pri nas kot vodilno reklamno sredstvo in tudi „Razgled“ si ni priboril svojega mesta kot vodilna in najbolj priljubljena in najbolj čislana družabna revija v Ljubljani in Sloveniji od danes do jutri. Neizpodbitno dejstvo je, da niso pri nobeni drugi slovenski reviji dani vsi, za uspešno inseriranje potrebni pogoji kakor: največja razširjenost in kupna moč čitateljev v isti meri kakor prav v vseh „krogih“ najbolj znanemu „**RAZGLEDU**“, katerega uprava je v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7, II. n.

ampak tudi od zobà — je dejal neki slavni filozof. In je bridka resnica. Gotovo si lačna, ubožica. Odpusti! In so se mu pričele besede zdajci nerodno zatikati v grlu in mu kar niso hotele iz ust. Sramežljivo je povsobil oči in slednjič izmenčal v odkritosrčnem obžalovanju: »Saj bi te povabil k sebi, golobica moja, pa sem baš danes v neljubi zadregi. Jutri ali pojutrišnjem bo vse dobro; dobim honorar, ki bo zalegel za nekaj mesecev...«

Z vdanim smehljajem na ustnih in širokogrudnim umevanjem v obeh ga je prekinila. Odprla je torbico in mu z ljubko diskretnostjo stisnila šop bankovcev v roko.

»Kaj bi si po nepotrebnem delal skrbi, moj dragi. Vzemi in razpolagaj! Ni veliko, a za par dni bo zadostovalo.«

Prisrčno ji je stisnil dlan in si otrl solzo hvalečnosti z oči.

»Jož, kako dobra si, Ida, zlato srce! S stoterim ti bom povrnil. Vse bom žrtvoval zate in najino srečo...«

Oprijela se ga je otroško zaupljiva pod pazduho in odtavala sanjsko oduševljena z njim proti mesfu. Sproščenje vsega je bilo v njej in vera tako močna in živa, da bi šla z njim — blagim in plemenitim — do konca sveta...

4

Njegova soba je ležala visoko nekje v podstrešju in je bila nenavadno temna, vlažna in zanemarjena.

»Noben umetnik ne živi v razkošju in sijaju,« je pomislila Ida in nič ni bila razočarana, nič žalostna. Sama dobra volja in vesela skrb bodoče gospodinje sta ji ožarjali obraz.

»To čašo tebi na zdravje!«

Trčil je in izpil na dušek.

»In to tebi in na najino bodočnost!«

Namočila je otroško razigrana ustne in zvok njenega glasu je bil svetlejši in čistejši od prešernega žvenketa čaš.

Umetnik Damjan je pil kakor goba. Krinka hlimbe in laži se mu je pričela polagoma luščiti z obraza. Že se mu je zlobno posvetilo v obeh, že je planilo v spolzki želji na površje...

Dvignil se je in se močno vinjen nerodno zazibal. Oprl se je z obema rokama ob rob mize in se s prekanjenim smehom na ustnih nagnil k njej. Izblebetal je z robato naturnostjo pijanca...

»Ho, ho, punca, naj bo dovolj te neumne komedije! Izorno sem igral svojo vlogo jaz, imenitno si jo igrala ti! Ho, ho, grešnica spokorna, pravi norček bi moral biti, da bi verjel tvojim pretresljivim storijam... Vlačuga si in ostaneš, kakor ostanem jaz ničvreden potepuh in komedijant do konca dni! Krinko z obraza tudi ti, nesnaga, da bodo najini računi, čistil Eviva Bakhus in Venera!«

S steklenim pogledom je buljila vanj blodnica Ida in ni mogla, ni hotela verjeti. Moj bog, reci, da ni resnica, reci, da je laž, razodeni, da so le ostudne, strahotne sanje!

V njem se je razplamtelo v nezaježljivo strast. Z omahujočimi koraki se je prizibal do nje in jo s sirovo silo prižehl nase. Bežno so mu spolzele dlani po vratu navzdol in se v opojni slutnji zasidrale na njenih še vedno bujnih nedrih. V nasladnem uživanju so jih pričele otipavati...

Uboga, nesrečna prostitutka Ida! Mahoma ji je postalo jasno vse. Iz grla, iz globin srca se ji je izvil grohot tako nepopisno obupen, tako divje bolesten, da bi vztrepetal in odrevenel slednji živec v človeku... V tem grohotu je viharilo brezbrežje pogubonosnih vrtincev: zaničevanje, prezir, gnus, mržnja, grenkost razočaranja, jedka ironija in nora kletev življenju.

»Proč baraba! Proč, žival! Vsi ste enaki! Vsi stremite samo ze enim, edinim...! Podleži! Brezvestneži! Nič svetlega ni v vas...«

Sunila ga je od sebe, da se je brezmočno opotekel in zavalil ko odžagan hlod po tleh...

Mera njenega trpljenja je bila dopolnjena. Tavalala je po stopnicah navzdol tako neskončno trudna, tako neizmerno žalostna, da bi legla na mrzli kamen in umrla... Med krčevitim poihtevanjem so izšepetale njene ustne:

»Ah, saj ni Pomladi, saj ni Življenja, saj ni Človeka na tem glupem, nizkotnem svetlu!« — — —

Drugo jutro so jo našli mrtvo. Deroča reka jo je vrgla na breg. Njene oči so bile odprte na stečaj. Iz njih breztalnih nižin je kričala s strahotnim molkom blazna luč: obsodba in spoznanje vsega: življenja in onostranstva.

J. Mantuani: Znana ljubljanska sportnika na svojem motociklu

Indijska pripovedka

Iz zbirke: Hitopadesa

V gozdu Brachma je živel nekoč slon, Karpuratilaka imenovan. Zavohali pa so ga bili šakali in si mahoma domislili tole: Če se nam posreči z zvijačo ujeti slona, bomo z njegovim truplom za štiri mesece zadostno založeni z mesom. In neki star šakal jim je obljubil, da bo pogruntal sredstvo, s katerim bo ujel rilčarja v past.

Šel je torej, izdajalec, k slonu Karpuratilaki, se vrigel bogaboječe v prah pred njim in dejal: »Gospod, ozri se milostno name!« Slon mu je odgovoril: »Kdo si in kaj hočeš?« »Odposlanec sem,« je dejal, »vse živali tega prostranega gozda so se zbrale in me naprosile, da naj vam grem oznaniti, da vas hočejo zbog vaših izrednih vladarskih kreposti maziliti za gozdnega kralja, ker jim pač ni več mogoče živeti brez presvetelega poglavarja. Zakaj najprej je treba stremeti po vladarju, potem šele po ženi in denarju. Zato mi kar nemudoma sledite in ne zamudite ure ugodnih zvezd!« Tako je govoril, potem pa se je dvignil in odšel, bedasfi Karpuratilaka, katerega je tiral pohlep po vladanju, pa mu je sledil po poti, krevsal za njim in se kmalu pograzeval v močvirje. Zdajci pa je zaklical slon: »Ljubi šakal, kaj naj pa sedaj storim? Poglej no, do vratu tičim v blatu!« Šakal pa mu je lokavo odgovoril: »Kar za moj rep se primite z rilcem, veličanstvo, pa vas potegnem iz močvare! — To si bil pri-smojen, da si verjel mojim besedam, ti nerodni bebec!« In se je smejal in grohotal na vso moč in še malo...

P. K—n.

Hrepenenje

Vlad. Kapus

Še predno je odlezel sneg,
kako takrat smo hrepeneli,
pomladnih dni smo si želeli,
da bil zelen bi dol in breg. —

Ze h koncu gre zeleni maj,
po brdih črešnje odcvetele,
na gnezda ptice odletele,
oprášen je cvetoči gaj.

»In danes, ko mineva maj,
kaj zdaj s teboj je, hrepenenje?«
»Prevare — kakor vse življenje,
a vendar — bil je krasen maj!«

Gospodična Desanka M. iz Črne gore,
lanskoletna Miss Bled

Oleandri

Vladimir Kapus

Po trotoarjih življenja polnih cest
postopajo gospodje, ozkosrčni možje,
iz gumbnic sivozelenih oblek
pa jim rdeči cvetovi kipe.

Blazirani gospodje samujejo, molče,
za nikomer se ne ozirajo, ne koketirajo,
niti za poglede najlepših deklet,
se oholi pusteži ne revanžirajo.

Njihovi bratje, siti užitih dni,
pa so v pobožne samostane odšli.
Po obokanih, hladnih hodnikih stojé,
utopljeni v globoko pobožnost molčé,
a tudi njim, kakor bratom na cesti,
v ozkih gumbnicah rdeči cvetovi žaré.

Drevesa in knjige

Svojčas je bilo pisateljev, ki so stavili in tiskali svoje knjige sami — mnogo več, kakor bi človek mislil. Retif de la Bretonne, precej zloglasen pisatelj na debelo iz 18. stoletja, je to storil zelo pogostokrat. Najzanimivejše delo te vrste pa je nedvomno »System of Divinity«, ki ga je spisal angleški duhovnik William Davy. Za svoje delo ni našel založnika, kar je razumljivo, če pomislimo, da je obsegalo njegovo delo 26 debelih zvezkov. Sklenil je, da stiska vse sam. Imel je tako malo črk, da ni mogel tiskati več, kakor eno samo stran. Tudi tiskarsko barvo si je moral pripravljati sam. 1786. leta je s tiskom pričel, 1877 je delo končal. Vsak zvezek obsega 500 oktavni strani. Tiskal je vse delo v samo 14 izvodih, katerega je seveda tudi sam vezal.

30. junija 1877 je tiskala o priliki neke svečanosti Oxfordpress celo sveto pismo v 100 izvodih v kratki dobi 12 ur. L. 1913. pa je pokazala Nemčija, kako hitro spremené drevo v časopis. Zjutraj ob 7. uri 35 minut so posekali tri drevesa, ki so jih oddali takoj v papirnico. Ob 9. uri 34 minut je bil papir že gotov, ob 10. uri pa so že prodajali časopise, ki so bili tiskani na tem papirju.

**Kaiserjeve
prsne
karamele**
s „3 jelkami“

Proti
kašlju
katarju

Živahno vrvenje v prostorih ljubljanskega velesejma

Velesejmska poročila

Minister saobračaja, gospod Milosavljevič, je odobril po-
setnikom Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 2.—11. junija
50 % popust na železnicah, mesto dosedaj dovoljenega 25 od-
stotnega.

*

Ko se je pred osmimi leti osnoval Ljubljanski velesejem,
se marsikdo ni zavedal, kake važnosti bo postala ta ustanova
za naše gospodarstvo. In vendar je prinesla ogromnih koristi
državi, še bolj pa Sloveniji in Ljubljani. Ljubljanski velesejmi
že osmo leto izpričujejo, da je obstoj Slovenije zagotovljen
samo z razvito industrijo, obrtjo in trgovino. Osem let je naš
velesejem tako ozko spojen z nami, da si danes slovenske pre-
stolice brez te ustanove ne moremo več predstavljati. Požrtvo-
valno spodbuja in podpira razvoj našega gospodarstva, stal je
našim gospodarjem ob strani v boljših časih, a podpira jih in
se bori z njimi tudi v današnjih težkih razmerah za zboljšanje
gospodarskih pogojev.

Tudi letošnji velesejem bo ponovna revija naših gospo-
darskih uspehov, doseženih v težkem boju za obstanek. Otvori
se dne 2. junija, zaključí pa 11. junija zvečer.

Naša pohištvena industrija

Lep napredek kaže naša domača pohištvena industrija,
ki se je začela razvijati po vzoru inozemstva, kjer je misel
za lepo domačnost že potreba za vsakega človeka. Tudi pri
nas so že vsi sloji polni zanimanja za opremo lastnega sta-
novanja, ker uvidevajo, da je samo v lepi in udobni domač-
nosti najti počitek po dnevnem delu, in da je lep dom temeljni
faktor prijetnega družabnega življenja, bodisi v rodbini sami
ali v družbi prijateljev.

Slika nam kaže družabno sobo na nekem posestvu na
Gorenjskem. Pohištvo je izdelano v angleških slogih Chippen-
dale in Quenne Anne, po osnutkih **stare in znane tvrdke I. I. Naglas v Ljubljani**. Prevlaka je iz damasta, zastori iz lahkega
prozornega blaga, iz razloga, ker so okna mala. Ob steni stoje
dve stari skrinji, a nad njimi pa oljnate slike. Uporabljanje sta-
rih slogov dovoljuje, da se nameščajo tudi druge starine, ki si
jih obdrži kot spomin na prednike in njihove čase.

Zmagovalni pohod modernega knjigovodstva

Veliko zanimanje je zavladalo po mestu, ko je razstavila
na Aleksandrovi cesti tvrdka »Organizator« svoje nadvse prak-
tične izdelke. Posebno pozornost zbujajo kartotečno kopirno
knjigovodstvo. Tudi za našo upravo smo si omislili razne karto-
teke, tako predvsem kartoteko za naše naročnike, in priznati
moramo, da ne prihranimo samo na času in materialu, temveč
imamo tudi — in kar je danes pač glavno — v vsakem času
natančen pregled tako v gospodarskem kakor tudi v stati-
stičnem pogledu.

Vsakemu delavcu na gospodarskem polju, pa bodisi ka-
tere koli panoge, mora biti takoj jasno, da je praktično urejeno
knjigovodstvo, ki ne jemlje brez potrebe preveč časa dragim
duševnim delavcem, neprecenljive vrednosti in trdimo, da je
tvrdka »Organizator« dosegla s svojim sistemom oni višek trgo-
vskega knjigovodstva, ki je našemu, v pohodu k zbolšanju svojih
prilik stremečemu gospodarstvu tako neobhodno potreben. Zato
to tvrdko našim cenjenim čitateljem najtopleje priporočamo.

Želja skrbne matere in gospodinje

Pravica vsake skrbne matere in gospodinje je, da tudi ona zve, na kakšen način more najlaže in to brez velikih stroškov preživeti svojo družino. Ona preživi vendar polovico svojega življenja v kuhinji in ji ni dana vselej prilika, da bi videla pri svoji družini vedno zadovoljne obraze.

Kaj naj kuham? se vprašujejo v skrbeh, če pozimi ali spomladi zmanjka zelenjave in sadja ter njena že itak skromna denarna sredstva ne dopuščajo, da bi si jih nabavljala po dragi ceni. Mož ljubi zelenjavo in meso, otroci pa morajo dobiti sadje, če hoče, da bodo imeli lepa rdeča ličeca kot poleti ali pa v jeseni. Tako pa manjka na mizi sadje in zelenjava, ker nima nobenih zalog.

Pri nepričakovanem obisku si ne ve pomagati, ker nima ničesar, s čimer bi gostu postregla. In če v družini kdo zboli, se mu ne more dati, kar si zaželi, iz enostavnega vzroka: ker nima ničesar.

Zdravje in veselje do življenja si v obilici okrepi, če si olajša skrbi, kaj naj da na mizo. Vsaka se zanima, kaj bi napravila druga. Pa Vam povedo tisoči in tisoči, da Vam priprava za vkuhanje (konserviranje) znamke Weck odpo- more v bodoče, da je za take slučaje preskrbljena in lahko zadosti vsem željam.

Ker tolike izkušnje mičejo k posnemanju, sledite temu tudi Vi. Pri prvi priliki pojdite v trgovino, kjer imajo obešen Weckov plakat, in kupite si kompletan aparat z nekaj čašami in

gumijevimi obročki. Ko imate enkrat aparat, si čaše lahko sproti dokupavate.

Čaše morajo imeti znak, zagodo z besedo »Weck«, enako tudi vse ostale priprave ter gumijasti obročki. Kupujte vedno le predmete, ki so opremljeni s tem znakom. Zavrnite pa vsako drugo — mogoče tudi cenejšo pripravo — ki Vam ne nudi garancije, kot jo Vam nudi priprava za vkuhanje znamke Weck.

Ko sta na vrtu sadje in zelenjava zrela in na trgu vsega v obilici in poceni na razpolago, tedaj si vzemite nad dnevno porabo in jih vkuhajte po Weckovih navodilih za poznejšo uporabo. Tako vkuhane konzerve imajo — po znanstvenih dokazih — veliko redilno moč in vsebujejo zadostno množino življenjsko važnih vitaminov.

Vkuhava se pa tudi mesnina, kar je neprecenljive važnosti.

Za pogasitev žeje so pa zopet priprave, s katerimi se dajo pripravljati raznovrstni aromatični sokovi iz vsakovrstnega sadja in jagodičevja. V ta namen služi Weckov aparat za pridobivanje sokov, ki se potem sterilizirajo v Weckovih steklenicah.

Želja skrbne matere in gospodinje je na ta način, da vidi vesele in srečne obraze svoje družine pri mizi, popolnoma dosežena. Zatorej bi morala imeti pripravo za vkuhanje vsaka družna in vsaka gospodinja, kateri se ne more Weckove priprave nikoli zadosti priporočiti. Posebno onim, ki je še nimajo.

K članku: Naša pohištvena industrija

KUPUJTE pri trdkah, ki oglašujejo v »Razgledu«, ker te imajo resno voljo, Vas dobro postreči.

TRGOVEC, KI OGLAŠUJE, dokazuje svojo trgovsko spo- sobnost — zato kupujte pri njem.

Dramski umetnik ob 25 letnici

E. Kralj

Veleecenjeni!

Meseca decembra poteče petindvajset let, odkar sem prvič nastopil na gledaliških deskah, ki se imenujejo svet.

V tej dobi, ki šteje dobro četrtno stoletja, sem ju-naško in brez omahovanja oral trdo ledino in hodil krepko naproti svoji globoko začrtani poti.

Koliko solz in koliko gorja sem premagal, koliko prepadov, intrig in rovarjenj sem preskočil! Koliko ne-utemeljenih kazni sem moral plačati, če sem zapoznil skušnjo za pol ure, ali pa če nisem znal vloge! Koliko bridkih, neosnovanih, zahrbtnih napadov in očitkov sem moral snesti! Koliko krivičnih kritik (te imam vse shra-njene in jih bom o priliki vse objavil, kritikom v sramo-to) sem moral molče požreti! Koliko »režiserskih« psov-k iz parterja sem moral pogoltniti.

Blagorodni gospod! Ali naj Vam opišem petindvaj-setletni križev pot dramskega igralca-umetnika? Umet-nika, ki se je žrtvoval nesebično edino le deskam, ki se imenujejo svet? Noč in dan, večer za večerom, vso dolgo dobo petindvajsetih let sem neumorno ustvarjal, in v meso in kri spreminjal suhe črke; spreminjal sem jih v žive ljudi, ki še danes glasno govore o moji visoki in veliki umetnosti. Da sem pa prišel do tega, sem moral do-prinašati nepopisne žrtve vseh zakulisnih intrig, ki so jih kot vulkan bruhali moji »dični« kolegi na moja izmu-čena ramena.

Pomislite, kaj so mi nekoč napravili. Tik pred nasto-pom — grali smo Leara, sam pa naslovno vlogo — ko sem še mirno ponavljal vlogo, ugasnejo luči za odrom — to z

nalašč — in mi napovejo nastop. Napravim par korakov, naenkrat mi zmanjka tal... Telebnil sem naravnost v »versenkungo«. Tema pa kakor v rogu. Kaj naj storim? Od zgoraj pa čujem pridušene glasove, ki me kličejo na nastop. Napravili so luč in me potegnili iz »versen-kunge«. Sreča še, da si nisem noge zlomil. Na sceni pa vse tiho, ne da bi iz kolegijalnosti kaj ekstemporirali in nekako izpolnili to mučno pavzo. Mislili so si: naj sam po-žre to pavzo, mrcina! Ko nastopim, vse v redu; govor sijajen, ker sem dodal tudi efekten monolog iz Marije Stuart. Zdaj pa se okrenem, da bi odšel, kar se vsuje kot strela iz neba gromozanski smeh. Kolegi so mi nam-reč nalepili na hrbet kranjskega Kurenta! Pomislite, kralj Lear in pa kranjski Kurent! Ampak vse se maščuje! Ko sem odjadril: naenkrat vsa publika počí v gromovito ploskanje. Trikrat sem se moral priti poklonit pri od-prti sceni. Vidite, Bog jih je kaznoval, ker jih ravnatelj itak ne bi. — Čeprav sem dobil aplavz pri odprti sceni, vendar me je v duši bolelo, silno bolelo. Toda misel, da se jadrno bliža moja petindvajsetletnica, mi je dala novega poguma.

Bil sem že davno direktor stalnega gledališča. Bil sem administrativni ravnatelj, tajnik, blagajnik, predvsem pa igralec-umetnik, in navzlic vsem ordnom, ki sem jih prejel kot znak neminljivih zaslug na polju narodne in mednarodne gledališke umetnosti, (umetnost je namreč tudi internacionalna), so me kratkomalo strmoglavili! Zakaj? Častna beseda, iz same gole zavisti.

Blagorodni gospod, Vi, ki imate čast, da me osebno poznate, ne boste niti najmanj dvomili, da se mi je zgo-dila v nebo vpijoča kriviča. Moj karakter poštenega umetnika, ki so mu nepoštena pota povsem neznana, se je tej krivici s prezirom ognil ter hvaležno odklonil baran-

Nasvet

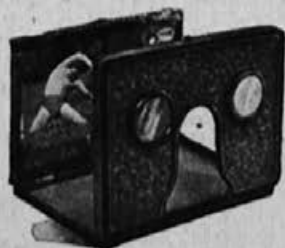
in pojasnilo!

Ako se pravkar bavite z mislijo, kaj kupiti ali naročiti in ne veste kam bi se obrnili, tedaj pišite na Razgled. — Mi smo vedno radevolje pri-pravljeni, svetovati Vam in smo v stanu navesti Vam najugodnejše vire.

Obrnite se na
posvetovalni oddelek

„Razgleda“

Ljubljana, Šelenburgova ul. 7/II.

Stereo-

opazovalni aparat v žepni obliki.

Cena skupno z eno serijo slik Din 90.—. Nadaljna serija slik Din 40.—

Gledati lepoto narave v vsej njeni plastiki je brezdvomno nedosegljiv užitek. To morete doseči najlažje z našimi Stereo-opazovalnim aparatom. Mala praktična oblika omogoča, da ga lahko nosiš povsod s seboj. Slike, predstavljajoče sportne prizore, ples, telovadbo, telesno lepoto, nadajajo razne zanimive kraje vsega sveta (Amsterdam, Avstralija, Benares, Berlin, Burne, Calcutta, Ceylon, Delhi, Indija, Lahore, Luknov, Milano, Nova zemlja, Praga, Pompeji, Rim, Thasmania itd.) Prizori iz živalskega življenja. —

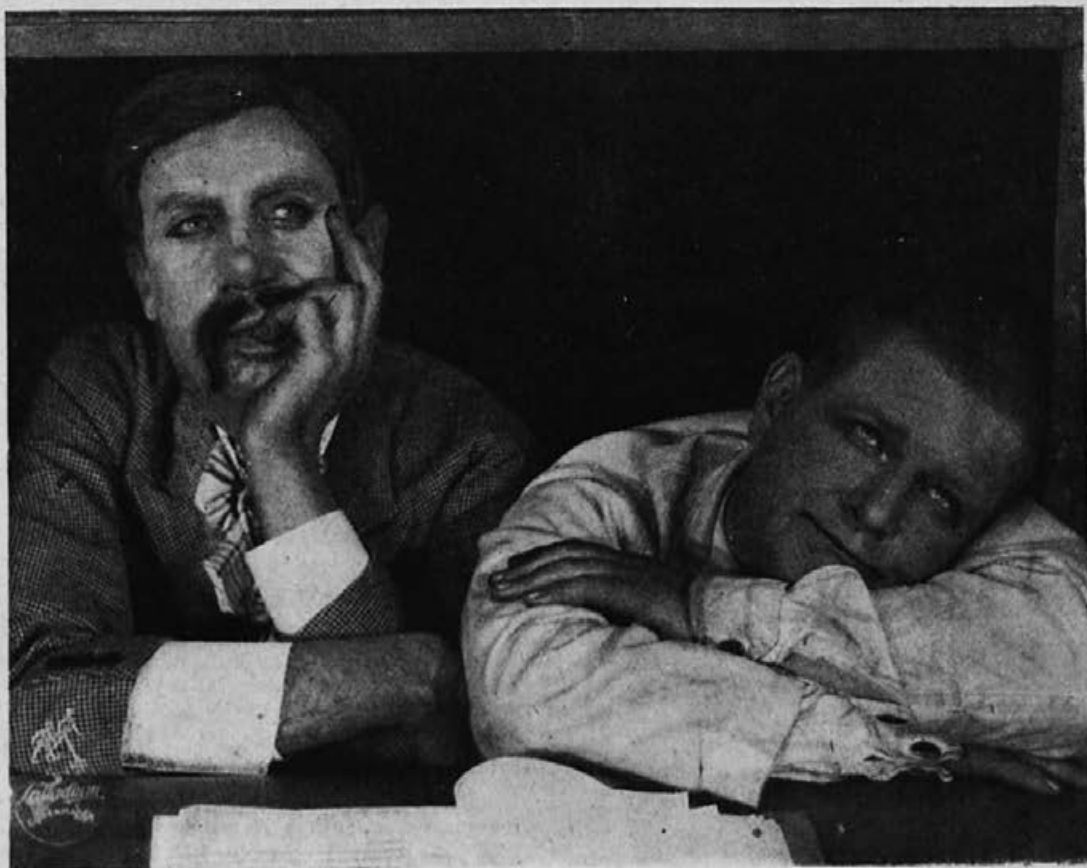
Pripravljajo se slike mesta Ljubljane.

Naročila sprejema

Novinski biro, dr. ž o. ž.

Ljubljana, Šelenburgova 7/2.

Ček. račun št. 14627. — Telefon št. 2837

Pat: Ali veš, kaj je takt?

Patachon: Seveda vem,

Pat: ?

Patachon: Če slučajno odprem vrata kopalnice, v kateri se koplje dama, ki nima prav nič na sebi, in jih potem spet zaloputnem in zavpijem: »Oprostite, gospod!...« tedaj je to takt.

tanje z umetnostjo. Šest let sem moral čakati na eno samo glavno vlogo. Sicer so me neusmiljeno pitali s samimi psi. To je bila doba mojega hudega ponižanja. Kot volkovi so planili name. Odložiti sem moral težka bremena vodilnih mest. Zapustiti sem moral svoje ljubljence izza mojega ravnateljstva: Shakespearja, Aristofana, Sofokla, Salomona, Molièra, Strindberga do vseh modernih, gori do Cankarja. In zdaj, ko nisem bil več ravnatelj, nisem mogel igrati niti ene glavne vloge več; samo lajal sem, lajal...

V par letih, so se razmere, hvala Bogu, zboljšale in sem vendarle prišel do večjih vlog. Spoznali so pač umetnika v meni in da je Talijin hram brez mene kot voz brez koles. Da se mi primerno oddolžijo, širijo kompetentni krogi vest, naj bi me o priliki petindvajsetletnice imenovali intendantom.

Blagorodni gospod, mi ni za naslov in se prav gotovo ne bom potegoval za to mesto. Toda pod pritiskom razmer, če sem res prisiljen sprejeti to važno kulturno funkcijo, bom storil to, čeprav zelo težko, samo zato, da po možnosti dvignem umetniški »niveau« (čitajte »nivô«) našega kulturnega hrama na ono višino, kakor se je nahajal takrat, ko sem bil jaz direktor. Jaz nisem častihlepen, toda če ni moža, ki bi znal dostojno in častno voziti ta kulturni voz, tedaj seveda moram kot človek, ki je vse žrtvoval umetnosti in svojemu narodu, sprejeti končno še to

žrtev, posebno pa, če to narod zahteva in pa če so na krmilu našega svetišča taki kalini, ki se razumejo na umetnost kot zajec na boben.

Drugi vzrok, ki me sili, naj sprejemem to važno kulturno mesto, je tudi ta: da se gmotno opomore, kajti moje finančne razmere so tako slabe, da bom »moral« postati intendant. (Slišal sem namreč, da posebno sedaj to mesto nese. Zaradi dijet namreč.)

Blagorodni gospod, vem, da imate velik vpliv pri merodajnih faktorjih, zato Vas prosim, da vržete tozadevno kako dobro besedo zame, saj me poznate.

Z ozirom na čas in prilike, in da bi imela moja slavnostna petindvajsetletnica slovesnejše lice, bi bil pripravljen sprejeti eventuelno tudi kako visoko odlikovanje (manjša namreč že imam). Ampak, ponavljam samo, da

F. ŠIBENIK

LJUBLJANA

slavje izgleda slovesnejše, ker bo morala o tem slavlju govoriti zgodovina in ne bi rad, da bi čas, ki ga sedaj živimo, bil kakorkoli v zgodovini oskrunjen. No, pa saj me poznate.

H koncu še nekaj. Na slavnostni predstavi me bodo počastila razna kulturna društva z darovi, (tudi denarnimi), cvetjem, venci itd itd. in bodo o tej priliki literati, kolegi in kulturni delavci sploh spustili par govoranc. Kot visoko čislana oseba v denarnih krogih, mislim, če nameravate morda tudi Vi izustiti kako govoranco, mislim, da bi bilo zelo umestno, že z ozirom na reklamo, ki bi si jo pridobil Vaš denarni zavod.

In če nimate nič proti temu, blagorodni gospod, sploh bi bilo primerno, da bi v Vaših denarnih krogih ustanovili kak veselični odsek, ki bi moji petindvajsetletnici dal širše in slavnostnejše obiležje.

Prepričani bodite, da se Vam bom o priliki revanširal in hvaležno spominjal

vdani

Simeon-Marija Solata,
dramski umetnik in bodoči intendant.

Nove knjige

L. N. Tolstoj. Ana Karenina. Prevel Vladimir Levstik. Založila Zvezna knjigarna v Ljubljani. Izdaja, ponovna izdaja Ane Karenine v slovenskem prevodu je zopet dogodek, o katerem še precej glasno govori vsa Ljubljana. To nam dokazuje dvoje. Prvič, da je minula doba mrtvila, ko se nihče ni več brigal za knjige, ko se je pod vplivom poveljne razigranosti in vrtočlavitosti vsak popolnoma odrekal vsakemu čitanju in je radi tega morala zlasti pri nas slovenska knjiga propasti, — drugič pa, da je g. Obradović z izdajo te knjige zadel v živo, ker je ponudil luksuzno opremljeni svetovni roman prav v času, ko se je od vrtočlavitosti in besnega tempa izmučenemu človeku spet zahotelo lepe knjige. Čudovitega vina v lepi posodi! Največje umetnine v obliki, ki ji gre. Tako je ta izdaja dveh knjig Ane Karenine v prevodu našega mojstra Levstika pač čudovit eksemplar, ki na mah pregovori človeka, da si jo osvoji. Knjigo vsem kar najtopleje priporočamo!

Ant. Adamič: Znanci. Novele in črtice. Avtorjeva založba. Oceno lične knjižice prinesemo prihodnjič.

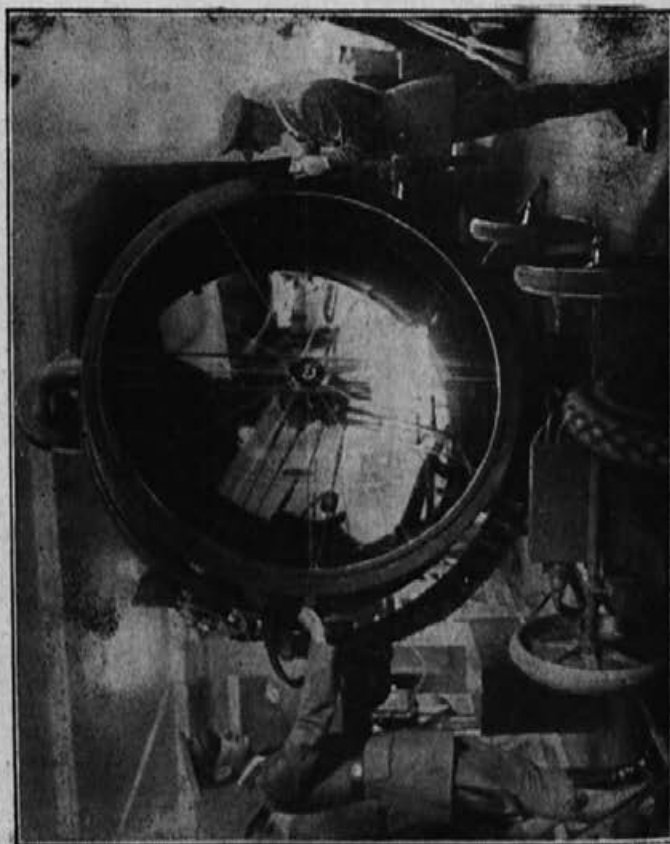

Iz uprave

Grafološki kotiček. Radi pomanjkanja prostora pošljemo vse rešitve po pošti, seveda zato bolj obširno. Pristojbina znaša 20 Din.

»Veliki zvonček« in »Mali zvonček« naj pošljeta še vsak po 10 Din in naslov.

Bojan Lavrecky, Novo mesto. Pristojbina 20 dinarjev, potem rešitev pismeno. Pošljite natančen naslov.

Največji reflektor na svetu, ki si ga je nabavila ameriška armada

PREPRIČAJTE SE pri trdkah, ki oglašujejo v »Razgledu«, ako so njihove navedbe resnične.

!! NOVO !!

Razgledove knjige

Svetovni romani v slovenskem prevodu

Povojna beda in splošna hladnost napram knjigam pojema in danes prihaja — četudi polagoma — lepa knjiga do svoje časti.

Lepa knjiga ti je najzvestejši prijatelj.

Uprava »Razgleda« bo pričela s 15. julijem 1928 z izdajanjem »Razgledovih knjig« in bo v okviru te zbirke izdala vsak mesec po en roman iz svetovnega slovstva v slovenskem prevodu. Za prevajalce se ji je posrečilo pridobiti najodličnejša imena na tem polju.

Kot prva knjiga izide v prevodu

Antona Debeljaka

izvrstni francoski roman:

Friderik Mauzens: Živa blagajna

Pred leti je Figaro priobčil zanimivi roman »Le Coffre-fort vivant«, ki ga je ponatisnilo 115 dnevnikov in ki se je prevel malone na vse jezike. Vsebinska: Star težak, Matija Bernard, sluga pri starinarju Cruchatu, po nesreči požre sloveč demant, ki ga je držal med zobmi, medtem ko mu je popravljal okov. Nikot (tako se zove dragulj, ki ga je Nicot, francoski poslanik na Portugalskem, prinesel vde lanega v tobačnici za Katarino Medicejsko) se nerodnežu ustavi kakor črešnjava koščica v slepiču. Bernard je tako postal živa blagajna. Dasi mu preti vnetje slepega črevesa, se brani operacije, kakor ima pravico. A vse novine razpravljajo njegovo nezgodo in tatje preže na to zakladnico, ki jo nož lahko odpre. Hoteč uiti napadu, beži križem sveta pred dvema roparjema... Ti podatki so podlaga našemu enako napetemu romanu »La nouvelle aventure du Coffre-fort vivant« v slovenskem prevodu s skrajšanim naslovom: Živa blagajna. Ker je bila Bernardova slika pred leti povsod natisnjena, je v Kanadi postal nanj pozoren njegov dvojnik bogataš Philibert, ki ve za zlata najdišča v Alaski, in ga zato zasledujeta dva Yankeea. Philibert izroči v Parizu svojemu dvojniku lepo vsoto denarja, da ga bo ubožni Bernard nadomeščal, dokler ne zmeša sledi obema preganjavcema. Bernard in njegova varovanka, poslej imovita, se po svojih močeh otapata ameriških zasledovalcev. Ti pa naposled vendar ugrabijo ter odvedejo v mrzli Klondik Bernarda, varovanko in pisatelja Trévola, zaljubljenega v mladenko. Po številnih pripetljivih in peripetijah se zanimivi detektivski in ljubavni roman na nepričakovan način zaključi, nesrečno samo za pravega Philiberta, ki je zmrznil ob zlatih najdiščih.

Druga knjiga pa bo prinesla v prevodu

Pavla Karlina

sloviti roman francoskega pisatelja:

Pierre Loti: Gospa Krizantema

To blesteče delo znamenitega romanopisca eksotika riše v odlični pesniški formi solčno deželo Nipon (Japonsko), njene čudovite pokrajine in mesta (Nagasaki), običaje in verstvo tega zanimivega rumenopoltega naroda, prizore iz japonske domačnosti, romanja v pagode k čudodelnim kipom Bude, narodna praznovanja in tako dalje.

Knjige bodo ilustrirane, tiskane na najfinešem belem papirju, opremljene najmodernejše ter bodo stale posamezne

Din 30.—

Kdor pa se naroči na vseh 12 knjig, dobi torej že zelo lepo knjižnico za

Din 300.—

katero pa bo lahko plačal v obrokih.

Naslove nadaljnjih knjig objavimo v prihodnji številki »Razgleda«. Danes prosimo le, da se javijo vsi, ki bi se hoteli naročiti, da moremo pripraviti vse potrebno.

Knjige bodo tudi v zunanji opremi enotne, tako da bo vseh 12 knjig brezdvomno krasna knjižnica, ki si jo lahko vsak nabavi z najmanjšimi žrtvami.

Prijave sprejema

Založba Razgledovih knjig, Ljubljana.

Ljubljansko Narodno gledališče v letu 1928

Izdal Pavel Debevec

To prvo slovensko delo, ki v večjem obsegu in samostojni knjigi obravnava naše gledališče je že v tisku in

izide v prvi polovici junija
in bo takoj

razposlano subskribentom. Knjiga je trdo vezana, obsega 112 strani in je opremljena s 64 portreji naših igralcev. - Knjiga bo stala v prodaji Din 40.— izjemoma pa velja do 9. junija 1928 še subskripcijski rok. Kdor jo torej dotlej naroči, jo more dobiti še za Din 30.—

Prijave sprejema uprava Razgleda
Ljubljana, Šelenburga ulica 7/II.

Telefon 2837

Metropolis

Roman
spisala
Thea Harbou

(7. nadaljevanje.)

»Ne bom čakal, temveč bom šel.«

»Stori to, Joh Fredersen!«

In hotel je oditi. Toda vrata, skozi katera je vstopil, niso imela ne vrat ne kljuke. Bakrenordeče žareči pečat Salomone mu je mežikal v obraz.

Tih, oddaljen glas se je smejal.

Joh Fredersen je obstal, obrnjen s hrbtom proti sobi. Po tem hrbtu je hušknilo trepetanje in je planilo ob visečih rokah v stisnjene pesti.

»Razbiti bi ti morali glavo«, je dejal tiho Joh Fredersen... »Razbiti bi ti morali glavo... če bi ne vsebovala tako dragocenih možganov...«

»Ne moreš mi storiti hujšega, kot si mi že storil,« je govoril daljni glas.

Joh Fredersen je molčal.

»Ali pa — kaj meniš«, je nadaljeval daljni glas, »da je hujše: razbiti glavo — ali iztrgati srce iz telesa?«

Joh Fredersen je molčal.

»Mar ti je zmrznil humor, da ne odgovoriš, Joh Fredersen?«

»Možgani, kakor so tvoji, bi morali pozabiti«, je dejal mož pri vratih, strmeč v pečat Salomone.

Tihi, daljni glas se je smejal.

»Pozabiti? Dvakrat v življenju sem nekaj pozabil... prvič, da obstoja med oljem etro in živim srebrom idiosinkrasija; za to sem dal svojo roko. Drugič, da je bila Hel ženska in ti moški; za to sem dal srce. Tretjič pa se bojim, da bi moral dati glavo. Nikdar več ne bom ničesar pozabil, Joh Fredersen!«

Joh Fredersen je molčal.

Tudi daljni glas je molčal.

Joh Fredersen se je okrenil in stopil k mizi. Nakopičil je knjige in pergamente in vzel iz žepa kos papirja. Predse ga je položil in ga je gledal.

Bil ni večji od moške roke, bil je brez tiska in pisave, imel pa je skrivnostno risbo nekega simbola

in ostanke napol uničenega načrta. Naznačena so bila pota, ki so vodila k enemu cilju: na prostor, napolnjen s križi.

Mahoma je začutil, kako se mu je za hrbtom bližal slaboten, toda določen hlad. Nehote je zadržal sapo.

Mimo njegovega telesa je šinila roka, nežna in koščena. Prosojna koža je objemala tenke členke, ki so se svetili pod njo kakor motno srebro. Snežnobeli in brezmesni prsti so se oklepali načrta, ki je ležal na mizi. Potem so ga vzdignili ter ga vzeli s seboj.

Joh Fredersen se je sunkoma okrenil. Z osteklenimi očmi je bulil v bitje, ki je stalo pred njim.

Bitje je bila ženska. Brezdvomno. V nežnem oblačilu je stalo telo, kakor telo mlade breze, in se je gibalo na sklenjenih nogah. Toda, kljub temu, da je bila pojava ženska — ni bila človek. Kakor iz kristala je bilo telo, skozi katero se je svetilo okostje. Iz steklene kože, ki ni imela niti kaplje krvi, pa je prihajal hlad in mrz. Lepe roke je imelo bitje s kretnjo odločnosti, skoro kljubovalnosti, sklenjene na prsih, ki se niso gibale. Toda bitje ni imelo obraza. Plemeniti lok vratu je nosil samo kepo površno oblikovane mase. Glava je bila brez las, samo naznačene ustne, senci in nos. Oči, kakor naslikane na zaprte veke, so strmele brez pogledno z izrazom tihe blaznosti na osuplega moža.

»Bodi vljudna, moja lepa Parodija,« je dejal daljni glas, ki je donel, kakor da govori hiša v spanju. »Pozdravi Joha Fredersna, gospodarja velike Metropolis!«

Bitje se je možu nalahno poklonilo. Blazne oči so se mu približale kakor dvoje ostrih plamenčkov. In kepasta glava je pričela govoriti, z glasom, polnim grozne nežnosti:

»Dober večer, Joh Fredersen...«

In te besede so bile hujše v zapeljivosti, kakor na pol odprta usta.

»Dobro, moj biser. Dobro, moj diadem!« je dejal daljni glas, poln pohvale in ponosa.

Tedaj pa je izgubilo bitje ravnotežje. In padlo je proti Johu Fredersnu. On pa je stegnil roke v pomoč, toda v trenutku dotiklaja je začutil pekočo bolečino od neznosnega mraza, katerega brutalnost je zbudila v njem občutek jeze in gnusa.

Pahnil je bitje od sebe proti Rotwangu, ki je stal poleg njega, kakor da je padel iz neba. Rotwang je prijel prikazen za roke.

Zmajal je z glavo. »Premočno!« je dejal »Premočno!« Moja lepa Parodija, bojim se, da ti bo tvoj temperament še marsikatero zagodel.«

»Kaj je to?« je vprašal Joh Fredersen, in se je oprl z rokama na rob mize, ki jo je čutil za seboj. Rotwang je obrnil k njemu svoj obraz, obraz, v katerem so žarele oči kakor grmade, če jih biča veter z mrzlimi biči.

»Kdo je to?« je odvrnil. »Fatura... Parodija... kakor jo že hočeš imenovati. Tudi: Prevara... skratka: Žena je... Vsak moški-stvaritelj si ustvari najprej ženo. Jaz ne verujem v sleparstvo, da je bil prvi človek moški. Za slučaj, da je moški bog ustvaril zemljo (in to je treba upati, Joh Fredersen) — tedaj je ustvaril brezdvomno najprej, nežno in prešerno se gugajoč v bohotnosti stvariteljskega igrakanja — ženo. Smeš se prepričati, Joh Fredersen: Brez napake je. Nekoliko hladna — to priznam. To je radi materije, ki je moja skrivnost. Toda, saj tudi še ni popolnoma gotova. Se ni odpuščena iz delavnice svojega stvaritelja. Ne morem se odločiti — razumeš to? Dovršenost je enaka ločitvi. Jaz pa se nočem ločiti od nje. Radi tega ji še nisem dal obraza. To ji boš dal ti, Joh Fredersen. Zakaj, ti si bil naročnik novega človeka.«

»Naročil sem pri tebi strojnega človeka, Rotwang, ki ga lahko porabim za svoje stroje. Ne pa ženske, ki je igrača.«

»Ni igrača, Joh Fredersen, ni... Toda orodje je. Ali veš, kaj pomeni: imeti ženo za orodje? In ženo, tako, kot je ta, hladno in brez napake? In pokorno, brezpogojno pokorno? Mar naj ti pojasnim to najnovejšo stvaritev genija Rotwanga, Joh Fredersen? Ti si vžgal v meni stvaritveno misel, ti, človek stroja... Mar ti naj pokažem, kako poslušno je moje bitje. Daj mi, kar držiš v svoji roki, Parodija!«

»Počakaj še,« je dejal nekoliko hripavo Joh Fredersen. Toda brezpogojna pokornost, bitje, ki je stalo pred možema, ni trpelo odlašanja v poslušnosti. Odprlo je roke, v katerih so se svetile nežne kosti, in je podalo svojemu stvaritelju kos papirja, ki ga je vzelo pred očmi Joha Fredersna z mize.

»To je prevara, Rotwang,« je dejal Joh Fredersen. Veliki izumitelj ga je pogledal. S smehom. Brezslisni smeh mu je potegnil usta do ušes.

»Ni prevara, Joh Fredersen, — to je delo genija! Ali naj Futura pred teboj zapleše? Mar naj bo moja lepa parodija nežna in ljubezniva? Ali užaljena? Kleopatra ali Damayanti? Ali naj ima kretnjo gotskih madon? Ali ljubezenske kretnje azijskih plesalk? Kakšne lase naj vsadim svojemu orodju na glavo? Ali naj bo sramežljivo ali predrzno? Oprosti mi, da toliko govorim, ti redki mož. Pijan sem — razumeš? Pijan sem svojega stvariteljstva. Opijam se ob tvojem začudenem obrazu! Tvoje pričakovanje sem prekosil, Joh Fredersen — kajne? In ti še ne veš vsega:

tudi peti zna moja lepa Parodija! In tudi čitati! Mehanizem njenega možganja je nezmotljivejši od tvojega, Joh Fredersen!«

»Če je temu tako,« je dejal gospodar velike Metropolis z nekako izvestno suhostjo v glasu, ki je ohripel, »tedaj ji ukaži razbrati načrt, ki ga držiš v roki, Rotwang...«

Rotwang je planil v smeh, ki je bil podoben smehu pijanca. Premieril je papir, ki ga je držal razprostrtega v svojih rokah in ga je hotel zmagoslavno podati bitju poleg sebe.

Todaj prenehal je sredi kretnje. Z odprtimi usti je strmel na papir, ki ga je dvigal bliže in bliže k očem.

Joh Fredersen, ki ga je opazoval, se je sklonil k njemu. Hotel je nekaj reči, nekaj vprašati. Toda še preden je mogel odpreti usta, je dvignil Rotwang glavo in prestregel pogled Fredersnov s tako čudno zelenim ognjem v očeh, da je gospodar velike Metropolis obmolnil.

»Odkod imaš načrt?« je vprašal h koncu veliki izumitelj. Toda bilo je manj vprašanje, kakor izraz začudene jeze.

»Ti poznaš torej načrt — ali kaj predstavlja?« je vprašal Joh Fredersen.

»Da, pri moji ubogi duši, poznam ga,« je odgovoril Rotwang. »Toda, pri moji ubogi duši — ne bom ti povedal, kaj pomeni, dokler mi ne poveš odkod ga imaš.«

Joh Fredersen je premišljal. Rotwang ga je neprestano motril.

»Ne poskušaj z lažjo, Joh Fredersen,« je dejal tiho in z nekako težko otožnostjo.

»Papir so našli,« je pričel Joh Fredersen.

»Kdo — so —?«

»Eden mojih obratovodij.«

»Grot?«

»Da, Grot.«

»Kje je našel načrt?«

»V žepu delavca, ki se je ponesrečil pri stroju Gejzir.«

»In Grot ti je prinesel papir?«

»Da.«

»In pomena tega načrta ni poznal?«

Joh Fredersen je odlašal z odgovorom.

»Pomen da, toda ne načrta. Dejalo mi je, da je že večkrat videl tak papir v rokah delavcev, ki ga s strahom skrivajo, in da se ljudje zbirajo krog onega, ki ima tak listek...«

»Torej so skrivali pomen načrta pred tvojim delovodjo?«

»Menda! Zakaj on mi ga ni mogel pojasniti.«

»Hm.«

Rotwang se je okrenil proti bitju, ki je stalo nedaleč poleg njega, kakor da prisluškuje.

»Kaj praviš k temu, moja lepa Parodija?« je vprašal.

Bitje je stalo nepremično.

»Torej —!« je dejal Joh Fredersen z ostrim izrazom nestrpnosti.

Še vedno je odlašal Rotwang; polagoma pa je smehtljal objel njegov obraz, — dobrodušen in skrivnostno smehtljal, ki se je veselil samega sebe.

»Ti stojiš na vhodu,« je dejal.

»Kaj naj to pomeni?«

»Dobesedno, Joh Fredersen! Ti stojiš na vhodu!«

»Na kakšnem vhodu, Rotwang. Zapravljaš čas, ki ni tvoj...«

Smehljaj Rotwangov se je poglobil v veselost.

»Ali se spominjaš, Joh Fredersen, kako trdovratno sem se svoj čas branil proti izvedbi podzemске železnice pod mojo hišo?«

»Da. Spominjam se tudi vsote, katero sem moral dati za ovinek.«

»Skrivnost je bila draga, to priznam. Vendar je bila vredna te cene. Oglej si načrt, Joh Fredersen. Kaj je to tukaj?«

»Mogoče stopnice...«

»Res je. Stopnice. Izvedene so precej površno; na risbi, kakor tudi v resnici...«

»Ti jih poznaš?...«

»Čast mi je, Joh Fredersen, da! Toda pojdi zdaj dva koraka v stran, kaj je to?«

Zgrabil je Joha Fredersna za roko; slednji je začutil, kako so se mu prsti umetne roke kakor kremplji roparice zabodli v njegove mišice. Z desnico je pokazal Rotwang na mesto, kjer je stal Joh Fredersen.

»Kaj je to tu?« je vprašal, potresajoč z roko, ki jo je držal.

Joh Fredersen se je sklonil. In se nato vzravнал.

»Vrata?«

»Tako je, Joh Frederson! Vrata! Čudovito natančno izdelana in dobro zapirajoča vrata! Zakaj, mož, ki je zidal to hišo, je bil reden in skrben človek. Le enkrat je pozabil na to skrbnost in rednost, pa se je moral za to pokoriti. Šel je po stopnicah navzdol in je sledil zapuščenim hodiščem, pa je zašel in ni našel nazaj. Saj pa tudi ni lahko najti nazaj, zakaj ljudje, ki so stanovali tam, niso stremeli za tem, da se bodo tujci spoznali v njihovih zgradbah... Našel sem svojega znatizeljnega prednika, Joh Fredersen, in sem ga takoj spoznal — po njegovih rdečih čevlji, ki so tako dobro ohranjeni. Kot mrljč je bil no-kojen in krščanski, kar gotovo v življenju ni bil. Tovariši njegove zadnje ure so pač mnogo storili za »spokorjenje nekdanjega vragovega učenca«. — Potital je z nohtom desnega prsta po skupini križa v središču načrta.

»Tu leži. Natanko na tem mestu. In njegova lohanja je objemala možgane, ki bi bili vredni tvojih, Joh Fredersen. In vendar je moral tako bedno poginiti, ker je enkrat zablodil... Škoda zani.«

»Kam je zablodil?« je vprašal Joh Fredersen.

Rotwang je dolgo zrl vanj, preden je odgovoril.

»V mesto grobov, na katerem stoji Metropolis.« je dejal nato. »Globoko pod krtjimi rovi tvoje podzemске železnice, Joh Fredersen, leži tisočletna Metropolis tisočletnih mrtvih...«

Joh Fredersen je molčal. Počasi se je dvignila njegova leva obrv, ko je stisnil veke.

Ozrl se je na Rotwanga, ki ga je ves čas pozorno motril.

»Kaj potem načrt tega mesta grobov v žepih mojih delavcev?«

»To je treba razjasniti,« je odgovoril Rotwang.

»In mi boš pomagal?«

»Da.«

»Še današnjo noč?«

»Dobro.«

Joh Fredersen je premišljal. Nato je prikimal in je hotel oditi.

»Bodi vljudna, lepa moja Parodija,« je dejal Rotwang. »Odpri vrata gospodarju velike Metropolis.«

Bitje je zrl mimo Joha Fredersna. Čutil je dih mraza, ki je šel iz njega. Videl je nemo grohotanje v polzaprtih ustnicah Rotwanga, velikega izumitelja. Jeza mu je pobelila lica, toda molčal je.

Bitje je stegnilo prosojno roko, v kateri so se srebrno svetile kosti. Doteknilo se je tipaje s konci prstov pečata Salomonie, ki je žarel kakor baker.

Vrata so se udala. Joh Fredersen je odšel, za njim pa bitje, ki je šlo prej pred njim po stopnicah.

Na stopnicah ni bilo luči. Niti na ozkem hodniku. Toda iz bitja je izžarevala svetloba, nič silnejša od zeleno goreče sveče, vendar močna dovolj, da je razsvetljevala stopnice in črne stene.

Ob hišnih vratih je bitje obstalo in pričakovalo Fredersna, ki je šel počasi za njim. In hišna vrata so se odprla pred njim, toda ne tako široko, da bi mogel skozi.

Obstal je.

Iz napetega obraza so zastrmele vanj oči — oči, kakor naslikane na zaprte veke, z izrazom tihe blaznosti.

»Bodi vljudna, lepa moja Parodija,« je dejal tih, daljni glas, ki je zvenel, kakor da govori hiša v spanju.

Bitje se je priklonilo. In je stegnilo roko, nežno koščeno roko. Prosojna koža je objemala ozke členke, ki so se svetili pod njo kakor motno srebro. Snežnobeli in brezmesni prsti so se odpirali kakor cvetovi kristalne lilije.

Joh Fredersen je položil vanjo svojo roko in začutil, kako mu je neznosen mraz ožgal prste. Hotel je suniti bitje od sebe, toda močno so ga držali srebrnokristalni prsti.

»Na svidenje, Joh Fredersen,« je dejala kepasta glava z glasom, polnim grozne nežnosti. — Daj mi kmalu obraz, Joh Fredersen! — Tihi, daljni glas pa se je smejal, kakor da se smeje hiša v spanju.

In roka je spustila, vrata so se odprla, Joh Fredersen je planil na cesto.

Za njim so se zaprla vrata. Bakrenordeče je žarelo v mračnem lesu znamenje Salomonie, zagoneetni pentagram.

*

Mož pred strojem, ki je bil podoben Ganeši, bogu s slonovo glavo, ni bil več človek. Bil je samo še ožeti kos izmučenja, iz katerega znojnic je kapljala poslednja kaplja volje in moči. Zalite oči niso več videle manometra. Roka ni več držala premikala — samo oklepala se ga je, kot edine opore, ki je raztlačeno moško bitje varovala pred strojem, da ga ni strl s svojimi mlečimi rokami.

Naprave Paternostrovega stroja v Novem stolpu Babel so v lagodni enakomernosti vrtile svoja zjemala. Oko malega stroja se je milo in zahrbtno smejalo možu, ki je stal pred njim, in ki je bil samo še jecljanje.

»Oče!« je jecljal sin Joha Fredersna, »kaj deset ur nima nikdar — prav nikdar konca?! Oče naš, ki si v nebesih —!«

(Dalje prihodnjič.)

Skupno 50.000 Din

vsem naročnikom

Razgleda

Da moremo našo splošno priljubljeno, po vsej Sloveniji razširjeno od
več 100.000 čitateljev

poznano revijo

»Razgled«

še bolj razširiti

Vas prosimo za Vaše sodelovanje!

Vsak naročnik (kdor pa še ni, lahko postane) naj pridobi tekom enega meseca 5 novih naročnikov. Za dotične, ki bodo pridobili tekom enega meseca 5 novih naročnikov, smo določili sledeče nagrade:

1 nagrada	Din 5000.—	v gotovini	Din 5000.—
2 nagradi po	„ 2500.—	„	„ 5000.—
5 nagrad	„ „ 500.—	„	„ 2500.—
10 nagrad	„ „ 250.—	roman Ana Karenina v dveh delih S. L. Tolstoja. Prevel Vladimir Levstik; v luksuzni opremi in krasni vezavi . . .	„ 2500.—
50 nagrad	„ „ 140.—	slovenske knjige po izbiri	„ 7000.—
100 nagrad	„ „ 80.—	knjiga Henrik Sienkiewicz: Z ognjem in mečem ali „Bonton“, knjiga o lepem vedenju; v platno vezana	„ 8000.—
500 nagrad	„ „ 40.—	knjiga: Ljubljansko narodno gledališče . . .	„ 20.000.—
668 nagrad	v skupnem znesku		Din 50.000.—

**Teh 50.000 Din so odškodnina
za Vaše sodelovanje**

Žrebanje se vrši v navzočnosti notarja in uprave, kakor tudi uredništva „Razgleda“. — Žrebanju sme prisostvati tudi vsak naročnik „Razgleda“, ki nabere 5 novih naročnikov. — Seznam novih naročnikov z natančnim naslovom, navedbo časa, v katerem bo naročnina plačana, ter s podpisom vsakega posameznega naročnika naj se pošlje upravi najkasneje do 15. julija 1928. — V ta namen se poslužite spodaj navedenega obrazca. Glavna pogoja sta: Vsak, ki hoče biti deležen žrebanja in razdelitve nagrad, mora 1. poravnati naročnino za leto 1928/29 v znesku Din 80.— in 2. pridobiti 5 novih naročnikov za leto 1928/29, ki morajo tudi poravnati naročnino najkasneje do 15. julija 1928. Kdor še ni naročnik in bi se rad udeležil žrebanja, naj izpolni torej gornje pogoje. Vse tozadevne dopise pošljite na upravo „Razgleda“, Ljubljana, Šelenburgova 7/II. Dan in uro žrebanja še določimo in objavimo v vseh dnevnikih, kakor tudi v prihodnjem „Razgledu“. Prijavnico za pridobljenih 5 novih naročnikov najdete na 2. strani med oglasi spodaj. Odrežite in pošljite izpolnjeno na upravo „Razgleda“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Meyerjev leksikon

Najpopolnejše delo sedanjosti!

Izhaja pravkar u popolnoma nanovo predelani 7. izdaji.

Náša doba zahteva obsežne in temeljite splošne izobrazbe. Leksikon Vam jo nudi najlažje in brez dolgoletnih študij. Novi MEYER vsebuje vse, kar je znanja vredno, od starega veka do današnjega dne. Novi MEYER nadomešča tisoče drugih knjig, MEYER beleži in pojasnuje nad 160.000 pojmov, dogodkov, stvari in imen, katerih postanka in bistva si marsikateri učenjak ne more pojasniti. Mnogokrat prikazuje MEYER vse to tudi s sliko. Novi MEYER stalno krepi, širi in izpolnjuje Vaše znanje. Novi MEYER je torej za vsakega, ki stremi navzgor in ki hoče priti v boju za obstanek navzgor, prav tako neobhodno potreben, kakor vsakdanji kruh. ZNANJE JE MOČ! To gesto velja danes bolj, kot kdaj prej. Dovršeno vsestransko znanje je podlaga za uspešno delo in zagotavlja uspeh v poklicu in družabnem življenju. Posest MEYER-ja podeluje dobrodejno gotovost.

12 u polusnje vezanih zvezkov.

Nad 160.000 člankov s približno 5000 slikami, načrti, zemljevidi, pojasnili. Poleg tega še približno 700 celostranskih slik, od teh nad 100 večbarvnih. 150 zemljevidov, nad 50 mestnih načrtov in 200 statističnih pregledov.

Zvezki I, II, IV, V, VI in VII stanejo po Din 450.—, zvezek III pa Din 495.—. Vse te zvezke lahko takoj dobite. Nadaljnji zvezki izidejo v presledkih po 5—6 mesecev. Njih cena bo približno enaka že izišlim zvezkom.

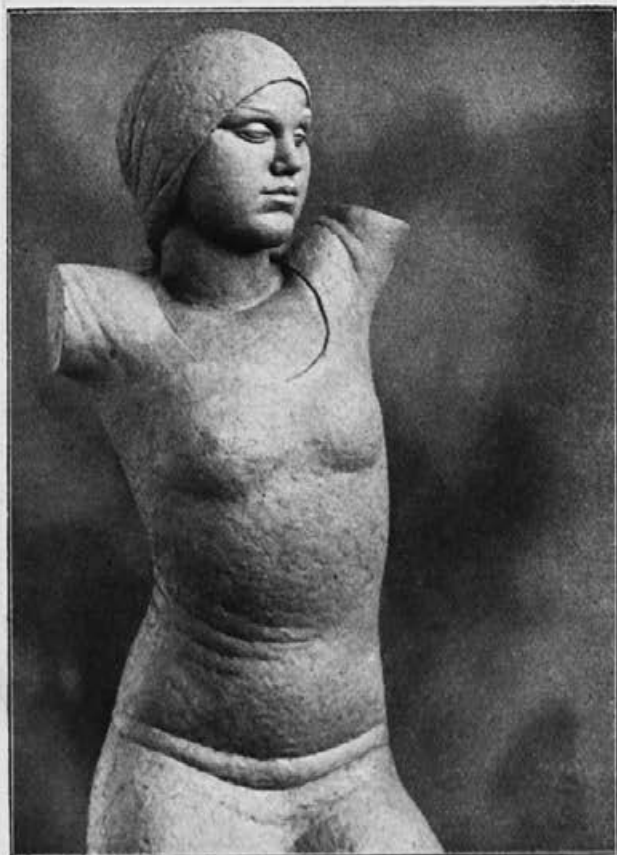
Use te zvezke dobavimo tudi na mesečne obroke brez pribitka!

Naročniki „Razgleda“ dobe 10% popusta!

Novinski biro, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7, I. nadstropje.

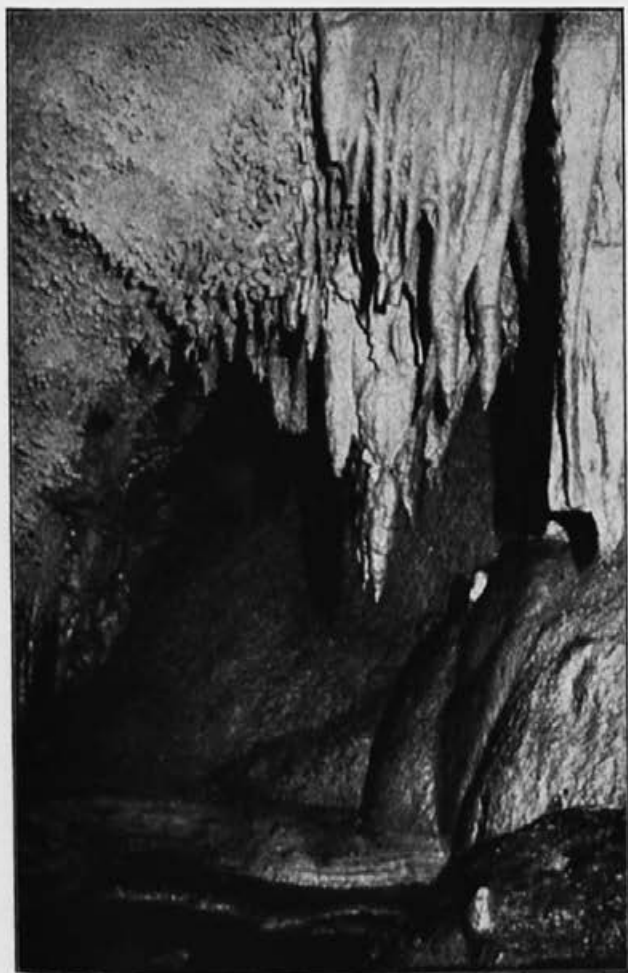
*Pomlad v deželi!
Cvetoča jablan v ljubljanski okolici*

Plastike Tineta Kosa

Fot. prof. Janko Ravnik.

Zgoraj: Z naših planin: Vrh Kriške stene — Spodaj levo: Jama župana Permety pri Grosupljem Krstni kamen z bisernočisto pitno vodo v ilovčasti dvorani — Desno: Spomenik neznanemu vojaku v jami župana Permety

Pasijon v ljubljanskem Narodnem gledališču
 Zgoraj: Zadnja večerja. V sredi: Skrbnišek—Judež — Križanje — Marija Vera—Marija. Spodaj: Kristus—Gregorin
 — Jan — Janez Evangelist in Marija — Ženske objokujejo mrtvega Kristusa — Kristus in Pilat—Levar

Fot. Josip Pogačnik.

Nič več neprijetnega čakanja, da se črnilo posuši! Združuje vse prednosti polnilnih peresnikov s svojo novo izpopolnitvijo!

Peresnik Everdry piše kakor vsa druga peresa, pisava pa je **tako** suha in nezmazljiva. Črnilo se v peresniku in na peresu ne posuši! Specijalna peresa so izmenljiva!

Cena Din 100.—

s polnilnikom in 1 steklenico črnila.

Pri predplačilu poštne prosto!

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Novinski biro, družba z o. z. Ljubljana
Šelenburgova ulica 7/II.

Telefon 2837

Ček. račun 14.627

Udobnost vsem

Vrsta: 4155-10225. Ženski čevlji iz najboljšega lanenega platna v barvah, sivi, beli ali drap **Dln 85'-**

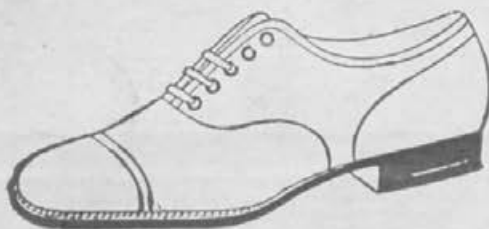
Vrsta: 6145-10635. Ženski čevlji iz lanenega platna, z nižjo podpetnico, sivi, beli ali beš **Dln 85'-**

Vrsta: 3135-60702. Ženski čevlji z nizko podpetnico, za starejše dame, črni ali sivi **Dln 85'-**

Vrsta: 4138-10076. Čevlji za tenis z vulkaniziranimi podplati iz sive gume **Dln 99'-**
za gospode **Dln 89'-**
za dame

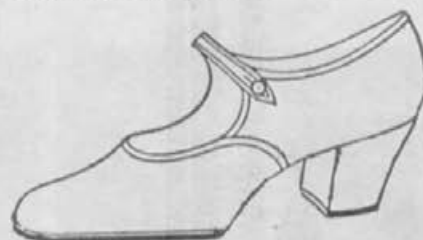
Vrsta: 1137-10902. Moški čevlji iz najboljšega angl. platna, sivi ali beli . . . **Dln 129'-**

Vrsta: 4155-12202. Čevlji iz lanenega platna, brez okrasa, samo sive barve **Dln 85'-**

Vrsta: 5155-10435. Elegantni čevlji iz an. platna v barvah, sivi, beli, drap in beš **Dln 85'-**

Vrsta: 6145-60702. Praktični čevlji iz lanenega platna, z nižjo peto, brez okrasa, v barvah, črni in sivi . . **Dln 85'-**

Vrsta: 4138-20079. Čevlji za vsakogar, za udobnost, za sport, za izlet in dnevno uporabo. V vseh vel. in barvah, beli, sivi in črni . . . **Dln 69'-**
moški in ženski . . . **Dln 49'-**
za deco

Vrsta: 9143-10708. Elegantni platneni čevlji za deco in deklice

št. 26—30 **Dln 59'-**
št. 30—35 **Dln 69'-**
št. 36—39 **Dln 79'-**

Te čevlje dobite razen v naših podružnicah tudi pri sledečih trgovcih:

JULIUS HAUS, ODZACI
MILIVOJ RADIN, VEL. KIKINDA
BOGDAN MISKOVIĆ, BANJALUKA
SMAIL RAPIĆ, PRIJEDOR
MIHAILO VIRETA, BITOLJ
S. MISKOVIĆ, ZAJEČAR
N. SPASIĆ, KNJAŽEVAC
A. RICHTMANN, SISAČ
MATE ŽUPAN, CRIKVENICA
ANTE KOLAČEVIĆ, GOSPIĆ
ČURKO I NOVAK, VINKOVCI
JEFTIĆ I TODORVIĆ, VALJEVO
MILOVAN RISTIĆ, SIN, ČUPRIJE
SAMUEL KLIMPEL, BRČKO
BRAČA RAJKOVIĆ, KRUSEVAC
BORISAV ANTONIĆ, ŠABAC
BRAČA GJURIĆ, CETINJE
JOVICA SUBIĆ, SRBOBRAN
ALOIZ DROFENIK, CELJE
VILIM KOHN, NAŠICE
ZLATKO STEINER, PETRINJA
A. M. ALTARAC, JAJCE
STIPAN DELIĆ, MAKARSKA
A. ARBANAS, VIROVITICA
MAVRO HAAS, S. POŽEGA
R. JEZDOVIĆ, UŽICE
JOSIP MILLER, NOVA GRADIŠKA
LAZAR BALOBANOVIĆ, ŠTIP
ČIRA KALKASLIJEVIĆ, STRUMICA
ANDRIJA MADOKIĆ, STARI BAR

Rata